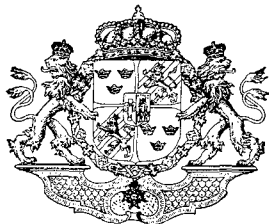

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1918

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1919

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

[2844 19]

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

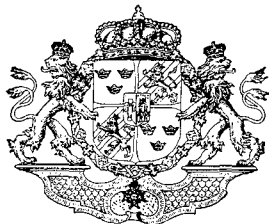
Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1918. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1918

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1919

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

[2844 19]

TILL KONUNGEN.

Jämligt nådig föreskrift får kommerskollegium härmed i underdånighet överlämna berättelse om bergshanteringen i riket år 1918. Till plan och uppställning ansluter den sig i huvudsak till närmast föregående årsberättelse, och

redogöres under särskilda avdelningar för A) Järnhanteringen, B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn, C) Arbetskraft, D) Fyndigheters förvärvande och försvar, E) Bergverkens fördelning efter arbetsgivare samt F) Den för beviljning uppskattade inkomsten av bergverksrörelsen. Berättelsen är huvudsakligen utarbetad av t. f. aktuarien fil. lic. Erik Vennberg.

Stockholm den 31 december 1919.

Underdånigst

K. A. FRYXELL.

MARTIN JANSSON.

Göran Björkman.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	9.
Fransk résumé	50.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1918	54.
» 2. Järnmalmns anrikning och brikettering år 1918	74.
» 3. Masugnar och tillverkningar av tackjärn år 1918	82.
» 4. Antal begagnade verk och ugnar för beredande av smidbart järn och stål år 1918	82.
» 5. Tillverkningar av smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter jämte skrotat gjutgods av smidbart järn och stål år 1918	84
» 6. Stångjärn och -stål jämte andra grövre tillverkningar av smidesjärn eller -stål år 1918	85.
» 7. Förbrukningen vid järnverken av träkol år 1918	87.
» 8. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järngruvor år 1918	88.
» 9. Anrikning av annan malm än järnmalm år 1918	96.
» 10. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1918	100.
» 11. Uppfordringen av fältspat och kvarts ur fältspats- och kvartsbrotten år 1918	102.
» 12. Tillverkning av andra metaller än järn och av diverse vid bergverken beredda produkter år 1918	104.
» 13. Motorer, använda vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk samt fältspats- och kvartsbrott år 1918	106.
» 14. Motorer, använda vid järnverk och andra bergverk år 1918	110.
» 15. Vid bergverken använd förvaltningspersonal (utom arbetsgivare) år 1918	112.
» 16. Antal bergverksarbetare, med fördelning efter skilda slag av bergverk, år 1918	114.
» 17. Antal bergverksarbetare år 1918. Sammandrag	117.
» 18. Antal mutsedlar, utfärdade under år 1918	118.
» 19. Antal utmål, tilldelade under år 1918	120.
» 20. Arbetskyldighetens fullgörande i utmålen år 1918	120.
» 21. Antal utmål, för vilka vilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1919	122.
» 22. Bergverken, fördelade efter arbetsgivare år 1918	123.
» 23. För beviljning uppskattad inkomst av bergverksrörelsen år 1918	124.
Bilagor: A. Järnmalmnsbrytningen i olika länder åren 1871--1915 i 1 000 ton	125.
B. Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871--1917 i 1 000 ton	126.

Table des matières.

	Pages.
Rapport	9.
Résumé en français	50.
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1918	54.
Col. 1--2: Mines; col. 3: Caractère des minerais; col. 4: Méthode d'extraction; col. 5: Nombre des puits; col. 6: Nombre des semaines d'exploitation;	

col. 7—8: Roche et minerai réunis tirés (col. 7) sous terre et (col. 8) à la surface; col. 9—11: Production (col. 9—10) et valeur (col. 11) de minerai de fer tiré directement utilisable, (col. 9) de première qualité et (col. 10) d'autres qualités; col. 12—14: Pour cent (col. 12) de fer, (col. 13) de phosphore et (col. 14) de soufre, contenu dans le minerai de fer de première qualité; col. 15: Production de minerai propre à enrichir.

Tabl. 2.	Enrichissement de minerais de fer, en 1918	74.
	Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des journées de production; col. 4—8: Produit brut employé et son pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait et son pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—17: Briquettes (sinters y compris).	
" 3.	Hauts-fourneaux et production de fonte, en 1918	82.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—4: Nombre des hauts-fourneaux; col. 5: Journées de fondage; col. 6—13: Fonte; col. 14—15: Ouvrages de fonte directement produits; col. 16—17: Production totale.	
" 4.	Usines et fourneaux employés, en 1918, à produire le fer doux et l'acier . . .	82.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—6: Fourneaux à puddler et à fondre la ferraille; col. 7—14: Fourneaux à métal fondu; col. 15: Fourneaux à acier poule.	
" 5.	Massiaux, fer brut en barres, lingots et autres demiproduits ainsi que fontes, de fer et d'acier malléables, décroûtées, en 1918	84.
	Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 6.	Fer et acier étirés en barres, ainsi qu'autres produits gros de fer doux et d'acier, en 1918	85.
	Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 7.	Consommation de charbon de bois dans les usines, en 1918	87.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Charbon de bois brut, (col. 2) de meule, (col. 3) de fourneau; col. 4—5: Charbon de lattes de scierie, (col. 4) de meule, (col. 5) de fourneau; col. 6: Consommation totale; col. 7: Valeur en couronnes; col. 8: Valeur moyenne par hectolitre, en couronnes.	
" 8.	Minerais autres que ceux de fer, en 1918	88.
	Col. 1—2: Mines; col. 3: Méthode d'extraction; col. 4: Nombre des puits; col. 5: Nombre des semaines d'exploitation; col. 6: Roche et minerai réunis tirés; col. 7—14: Production de minerais directement utilisables: (col. 7) cuivre, (col. 8) manganèse, (col. 9) zinc, (col. 10) plomb et argent, (col. 11) molybdène, (col. 12) nickel, (col. 13) pyrite, (col. 14) total; col. 15: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 16: Production de minerais propres à enrichir.	
" 9.	Enrichissement des minerais autres que ceux de fer, en 1918	96.
	Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des journées de production; col. 4—6: Produit brut employé et son pour cent: col. 7—14: Produit tout fait: (col. 7) cuivre, (col. 8) manganèse, (col. 9) zinc, (col. 10) plomb et argent, (col. 11) molybdène, (col. 12) tungstène, (col. 13) pyrite, (col. 14) total; col. 15: Pour cent de métal contenu dans les minerais.	

	Pages.
Tabl. 10. Houille extraite, en 1918	100.
Col. 1—2: Mines; col. 3: Nombre des puits; col. 4: Nombre des semaines d'exploitation; col. 5: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 6—14: Production (col. 6—10) de houille, (col. 11—12) d'argile réfractaire et (col. 13—14) de «klinker».	
» 11. Feldspath et quartz, extraits des carrières de feldspath et de quartz, en 1918.	102.
Col. 1—3: Carrières de feldspath et de quartz; col. 4: Nombre des semaines d'exploitation; col. 5—11: Production (col. 5—9) de feldspath et (col. 10—11) de quartz.	
» 12. Production de métaux autres que fer et de produits divers de l'industrie minière, en 1918	104.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur; col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) kilogrammes, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
» 13. Moteurs employés dans les mines, les usines d'enrichissement et de briquettes et dans les carrières de feldspath et de quartz, en 1918	106.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Moteurs à main: col. 3: Manèges à colliers; col. 4—7: Roues hydrauliques; col. 8—19: Turbines hydrauliques; col. 20—29: Machines à vapeur; col. 30—31: Turbines à vapeur; col. 32—39: Moteurs à huile; col. 40—41: Moteurs à gaz; col. 42—51: Moteurs électriques; col. 52—67: Totaux des moteurs (moteurs à main et manèges à colliers non compris).	
» 14. Moteurs employés dans les usines à fer et les autres usines, en 1918	110.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Roues hydrauliques; col. 3—7: Turbines hydrauliques; col. 8—11: Machines à vapeur; col. 12—15: Turbines à vapeur; col. 16—17: Moteurs à huile; col. 18—21: Moteurs à gaz; col. 22—23: Moteurs électriques; col. 24—27: Totaux des moteurs.	
» 15. Fonctionnaires employés dans les mines et les usines, en 1918	112.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Chefs d'entreprise (directeurs, gérants ou preneurs); col. 3—4: Personnel administratif technique: (col. 3) hommes, (col. 4) femmes; col. 5—6: Employés de bureau: (col. 5) hommes, (col. 6) femmes; col. 7—8: Employés de magasin, de boutique etc., (col. 7) hommes, (col. 8) femmes; col. 9: Commis voyageurs, hommes; col. 10: Total des fonctionnaires.	
» 16. Ouvriers employés dans les mines et les usines, en 1918	114.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—12: Ouvriers: (col. 2—7) hommes, (col. 8—9) femmes, (col. 10—12) total (col. 10) des hommes et (col. 11) des femmes; col. 13: Journées.	
» 17. Idem, par gouvernements, en 1918	117.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—7: Ouvriers des mines, des usines d'enrichissement et de briquettes, (col. 2—3) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 4—5) au-dessous de 18 ans, hommes et femmes, (col. 6—7) total, hommes et femmes; col. 8: Journées; col. 9—14: Ouvriers des autres usines, (col. 9—10) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 11—12) au-dessous de 18 ans, hommes et femmes, (col. 13—14) total, hommes et femmes; col. 15: Journées; col. 16—17: Total, ouvriers et journées.	
» 18. Permis d'exploitation des mines, en 1918	118.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—21: Nombre des permis.	

	Pages.
Tabl. 19. Fixation des limites des mines à exploiter, en 1918	120.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—11: Nombre des limites.	
» 20. Exécution des travaux légalement prescrits dans les mines, en 1918	120.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—8: Nombre des limites des mines, (col. 2—6) spécifiées selon la nature des travaux exécutés ou (col. 7) jouissant de permis de suspension, (col. 8) total.	
» 21. Permis de suspendre, depuis le commencement de l'année 1919, les travaux dans les mines	122.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—10: Nombre des permis de suspension accordés par les inspecteurs des mines; col. 11: Nombre des prolongements de permis de suspension accordés par l'Office du Commerce; col. 12: Nombre des limites.	
» 22. Mines et usines réparties d'après les entrepreneurs, en 1918	123.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—17: Entrepreneurs (col. 2—5) des mines et des carrières de feldspath et de quartz, (col. 6—9) des usines à fer, (col. 10—13) des autres usines et (col. 14—17) total des usines.	
» 23. Revenus nets, d'après les autorités de taxation, de l'exploitation des mines et des usines, en 1918	124.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—13: Nombre et revenus nets (col. 2—3) des mines de fer, (col. 4—5) des mines de houille, (col. 6—7) des autres mines et des carrières de feldspath et de quartz, (col. 8—9) des usines à fer, (col. 10—11) des autres usines et (col. 12—13) totaux des nombres et des revenus nets.	
Suppléments: A. Minerai de fer produit dans différents pays pendant les années 1871—1915, en 1 000 tonnes	125.
B. Fonte produite dans différents pays pendant les années 1871—1917, en 1 000 tonnes	126.

A) **Järnhanteringen.**

Jämföras de för verksamheten inom järnhanteringen under år 1918 redovisade produktionsuppgifterna med motsvarande uppgifter för år 1917, framträder endast malmbrytningen med ökad kvantitet, medan däremot järnhanteringsens övriga grenar genomgående uppvisa sjunkande produktionssiffror, förorsakade av de förhållanden, som åt det industriella livet under världskrigets sista år givit dess skaplynn, nämligen framför allt den bristande importen av hjälpmedel och förbrukningsartiklar och det av tidsförhållandena krävda avstängandet av exporten ävensom ökade produktions- och transportkostnader.

a) **Malmuppföring.**

Produktionen av järnmalm, innefattande såväl styckemalm som slig, ökades år 1918 till 6 623 661 ton från 6 217 172 ton år 1917 eller med 406 489 ton (6·5 %). Redogörelseårets järnmalmproduktion understeg föga medeltalet för järnmalmproduktionen under de fem år, världskriget pågått, men den var avsevärt lägre än produktionskvantiteten under 1913, året närmast före världskriget, då samma kvantitet uppgick till icke mindre än 7 475 571 ton. Material till ytterligare jämförelser mellan 1918 års brytningsresultat och tidigare års lämnar nedanstående sammanställning över järnmalmproduktionen från gruvor under tiden 1861—1918, med tioårsmedeltal för åren 1861—1910 och därefter uppgifter för varje särskilt år.

Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1918.

Årligen	Antal med malmfångst- arbetade gruvor	Vunnen användbar järnmalm i ton	Ökning (+) eller minsk- ning (—) från föregående period eller år i procent	Å r	Antal med malmfångst- arbetade gruvor	Vunnen användbar järnmalm i ton	Ökning (+) eller minsk- ning (—) från föregående år i procent
1861—1870...	461	497 905	.	1913.....	295	7 475 571	+ 11·6
1871—1880...	479	753 850	+ 51·4	1914.....	313	6 586 630	— 11·9
1881—1890...	513	902 230	+ 19·7	1915.....	323	6 883 308	+ 4·5
1891—1900...	339	1 905 646	+ 111·2	1916.....	345	6 986 298	+ 1·5
1901—1910...	313	4 094 417	+ 114·9	1917.....	338	6 217 172	— 11·0
1911.....	278	6 150 718	+ 10·8	1918.....	363	6 623 661	+ 6·5
1912.....	300	6 699 226	+ 8·9				

Ökningen av kvantiteten under år 1918 erhållen järnmalm berodde, såsom framgår av sammanställningen å nästföljande sida över järnmalmproduktionen inom länen åren 1917 och 1918, huvudsakligen på en med ej mindre än 913 171 ton (29·8 %) stegrad malmproduktion inom Norrbottens län, där den under senare år pågående gråbergsbrytningen för underlättande av kommande malmfångst under år 1918 ej obetydligt minskades till förmån för malmfångsten under året. Dock har i de flesta järnmalmproducerande län brytningen minskats under nu ifrågavarande år. Med undantag för, såsom nyss nämnts, Norrbottens län samt för Stockholms och Östergötlands län, där järnmalmproduktionen ökats med smärre kvantiteter, ävensom Malmöhus län, där vid Höganäs en föga omfattande sligproduktion, baserad på rågods från Gällivara, ånyo kommit i gång, utvisade nämligen länen eljest under år 1918 minskade

järnmalmskvantiteter. Synnerligen kraftig nedgång, såväl absolut som relativt taget, ägde rum inom Kopparbergs län, uppgående till 410 600 ton (23·1 %), men även tvenne andra län, tillhörande den gamla svenska järnbergslagen, nämligen Västmanlands och Örebro län, uppvisade anmärkningsvärt stora minskningar, beroende på försvårade avsättningsmöjligheter.

Järnmalmsproduktionen inom länen åren 1917 och 1918.

L ä n	Vunnen järnmalm (inkl. slig)		Ökning (+) eller minskning (-) under år 1918
	år 1917	år 1918	
T o n			
Stockholms län	34 129	39 174	+ 5 045
Uppsala län	71 380	71 123	— 257
Södermanlands län	71 119	60 129	— 10 990
Östergötlands län	24 487	29 036	+ 4 549
Malmöhus län	—	¹⁾ 1 268	+ 1 268
Värmlands län	83 199	81 549	— 1 650
Örebro län	660 236	629 366	— 30 870
Västmanlands län	399 127	338 626	— 60 501
Kopparbergs län	1 778 439	1 367 839	— 410 600
Gävleborgs län	31 062	29 056	— 2 006
Västernorrlands län	670	—	— 670
Norrbottnens län	3 063 324	3 976 495	+ 913 171
Hela riket	6 217 172	6 623 661	+ 406 489

Länens relativa andelar i produktionen femårsvis åren 1901—1915 och årsvis 1913—1918 framgå av procenttalen i följande tabell, och torde den mest framträdande olikheten mellan redogörelseåret och de närmast föregående i nämnda avseende vara den av ovan omfördälda förhållanden förorsakade sänkningen av procenttalen för de mellansvenska länen och höjningen av motsvarande tal för Norrbottens län, innebärande i stort sett en återgång till den under tiden närmast före världskriget rådande lokala fördelningen av järnmalmsproduktionen.

Länens relativa andelar i järnmalmsproduktionen åren 1901—1918.

L ä n	Procent av produktionen i hela riket								
	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Stockholms län.....	1·23	0·97	0·63	0·62	0·54	0·56	0·46	0·55	0·59
Uppsala län	1·74	1·19	0·92	0·83	1·01	0·89	0·90	1·15	1·07
Södermanlands län	0·70	0·62	0·65	0·62	0·66	0·85	1·15	1·14	0·91
Östergötlands län	0·05	0·07	0·08	0·05	0·13	0·18	0·28	0·39	0·44
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	0·00	—	—
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	0·00	—	—
Malmöhus län	—	—	¹⁾ 0·11	¹⁾ 0·18	¹⁾ 0·16	¹⁾ 0·20	¹⁾ 0·10	—	¹⁾ 0·02
Värmlands län	2·35	1·65	1·10	0·81	1·14	1·17	1·37	1·34	1·23
Örebro län	9·16	8·25	7·98	7·47	6·92	9·91	9·67	10·62	9·50
Västmanlands län	6·34	4·91	5·08	4·62	5·04	5·78	5·90	6·42	5·11
Kopparbergs län	25·85	21·36	20·42	18·76	19·71	25·19	25·80	28·61	20·65
Gävleborgs län	0·41	0·27	0·31	0·31	0·26	0·41	0·45	0·50	0·44
Västernorrlands län	—	0·01	—	—	—	—	—	0·01	—
Västerbottens län	—	0·00	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	52·17	60·70	62·72	65·73	64·43	54·86	53·92	49·27	60·04
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

¹⁾ Slig, framställd vid Höganäs.

Brytningen av berg och malm tillsammans vid järnmalmsgruvorna har under redogörelseåret nedgått från 10 731 556 ton år 1917 till 9 955 733 ton, och härrör den övervägande delen av sistnämnda kvantitet från brytning under jord, varest under år 1918 brutits 5 423 003 ton mot 4 532 730 ton i dagbrott. Då under år 1917 motsvarande kvantiteter voro resp. 6 086 535 och 4 645 021 ton, har alltså i dagbrott brutet berg och malm under redogörelseåret utgjort en relativt större del av det totala brytningsresultatet än under det närmast föregående året, en omständighet som sammanhänger med den ökade malmfångsten i Norrbottens län, där den övervägande järnmalmsbrytningen ännu sker i dagen. Inom nämnda län bröts år 1918 i dagbrott 4 090 261 ton berg och malm mot 1 299 939 ton, brutna under jord, medan dagbrytningen år 1917 representerade en kvantitet av 3 984 263 ton och underjordsbrytningen 1 386 864 ton. Däremot synes brytningen i dagbrott få alljämt minskad omfattning vid järngruvorna i övriga delen av riket; exempelvis må nämnas, att den tidigare betydande dagbrytningen vid Grängesbergs malmfält under år 1918 upphört. — Beträffande de i övrigt vid gruvbrytningen använda speciella brytningsmetoderna hänvisas till tab. 1. Såsom där synes, har en ny, för år 1918 första gången redovisad metod, skivbrytning, kommit till användning huvudsakligen vid några större gruvfält i Västmanlands, Kopparbergs och Norrbottens län.

Relationen mellan den lösbrutna bergmassan, inkl. rent gråberg, och den därur erhållna skradda malmen (där i inberäknat plock, vask och magnetiskt sovråd malm ävensom slig, dock utan frånräknande från bergmassan av de kvantiteter malmförande berg, som under året brutits men ej skräfts, samt från den skradda malmen av den malm, som vunnits ur äldre varp, vilka sistnämnda kvantiteter emellertid i förhållande till det hela spela en underordnad roll) ställer sig för redogörelseåret med avseende å de särskilda länen sålunda:

	Brutet berg och malm	Erhållen skradd malm (inkl. slig)	
Stockholms län.....	114 849 ton	39 174 ton	34·1 %
Uppsala ».....	126 069 »	71 123 »	56·4 »
Södermanlands ».....	92 786 »	60 129 »	64·8 »
Östergötlands ».....	68 481 »	29 036 »	42·4 »
Jönköpings ».....	72 »	—	—
Malmöhus ».....	—	¹⁾ 1 268 »	—
Värmlands ».....	141 684 »	81 549 »	57·6 »
Örebro ».....	1 140 968 »	629 366 »	55·2 »
Västmanlands ».....	615 947 »	338 626 »	55·0 »
Kopparbergs ».....	2 190 313 »	1 367 839 »	62·4 »
Gävleborgs ».....	74 364 »	29 056 »	39·1 »
Norrbottens ».....	5 390 200 »	3 976 495 »	73·8 »
Hela riket år 1918	9 955 733 ton	6 623 661 ton	66·5 %
» 1917	10 731 556 »	6 217 172 »	57·9 »

Under det att malmutbytet ur den lösbrutna bergmassan under de senaste åren eljest successivt försämrats, såsom belyses av efterföljande data avseende den tid, uppgifter rörande jämväl under resp. år brutet berg och malm föreligga i bergverksberättelserna, utvisar år 1918 en högst väsentlig förbättring i ifrågavarande hänseende, vartill tvivelsutan mest bidragit den ovanberörda minskade gråbergsbrytningen och ökade malmbrytningen i Norrbottens län. Malmprocenten å det *malmhaltiga* berget behöver därför naturligen ej hava försämrats.

¹⁾ Slig, framställd vid Höganäs.

Årligen	Brutet berg och malm	Erhållen skrädd malm	
1892—1900	3 440 362 ton	2 007 911 ton	58·4 %
1901—1910	6 427 793 »	4 094 417 »	63·7 »
1911	8 637 483 »	6 150 718 »	71·2 »
1912	9 462 342 »	6 699 226 »	70·8 »
1913	10 989 005 »	7 475 571 »	68·0 »
1914	10 060 877 »	6 586 630 »	65·5 »
1915	10 951 765 »	6 883 308 »	62·9 »
1916	11 384 088 »	6 986 298 »	61·4 »
1917	10 731 556 »	6 217 172 »	57·9 »
1918	9 955 733 »	6 623 661 »	66·5 »

Våra järnmalmer, som antingen utgöras av svartmalmer eller blodstenar eller av båda dessa mineral i förening, förekomma i mer eller mindre intim blandning med s. k. lagerarter såsom kvarts, kalkspat, apatit och andra företrädesvis kalk-, talk- och järnhaltiga silikater, vilka giva malmen dess kemiska karaktär och därmed inverka på det framställda järnets och stålets beskaffenhet. Med hänsyn härtill pläga malmerna indelas i *torrstenar*, som överbäggande hava kvarts som lagerart och som i masugn erfordra kalktillsats, *engående malmer*, som överbäggande hava någorlunda neutrala silikater som lagerarter och som smälta i masugn utan tillsats, samt *blandstenar*, som överbäggande hava kalk som lagerart och som för smältning användas såsom tillblandning till torrstenar och andra sura malmer. Av den år 1918 vunna direkt användbara malmen utgjorde:

Torrstenar	233 056 ton	4·1 %
Engående malmer	1 408 744 »	24·5 »
Blandstenar	108 273 »	1·9 »
Malmer utan uppgiven karaktär	3 988 918 »	69·5 »
	Summa 5 738 991 ton	100·0 %

Såsom tab. 1 närmare angiver, brötos under år 1918 torrstenar företrädesvis i Örebro och Västmanlands län, engående malmer framför allt i Norrbottens län (Gällivara och Koskullskulle gruvor) samt i Kopparbergs och Värmlands län och slutligen blandstenar företrädesvis i Västmanlands, Kopparbergs och Örebro län.

Den under redogörelseåret uppfordrade direkt användbara malmen, redovisad såsom dels primamalm, dels malm av andra kvaliteter, fördelade sig länsvis sålunda:

	Primamalm	Andra kvaliteter	Summa
Stockholms län	2 893 ton	4 657 ton	7 550 ton
Uppsala »	59 669 »	11 454 »	71 123 »
Södermanlands »	40 055 »	3 518 »	43 573 »
Östergötlands »	10 732 »	—	10 732 »
Värmlands »	62 399 »	985 »	63 384 »
Örebro »	348 706 »	59 383 »	408 089 »
Västmanlands »	153 632 »	9 837 »	163 469 »
Kopparbergs »	978 397 »	134 539 »	1 112 936 »
Gävleborgs »	14 790 »	1 147 »	15 937 »
Norrbottens »	3 842 198 »	—	3 842 198 »
Hela riket år 1918	5 513 471 ton	225 520 ton	5 738 991 ton
» » » 1917	4 811 294 »	304 434 »	5 115 728 »

Primamalmens beskaffenhet med hänsyn till olika järn-, fosfor- och svavelhalt framgår av följande sammanställningar:

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika järn-, fosfor- och svavelhalt.

L ä n	J ä r n h a l t						Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %	Järnhalt ej uppgiven		
	T o n						
Stockholms län	—	—	140	2 753	—	—	2 893
Uppsala län	—	19 200	40 469	—	—	—	59 669
Södermanlands län	—	1 510	37 945	600	—	—	40 055
Östergötlands län	—	—	10 732	—	—	—	10 732
Värmlands län	—	—	61 092	1 307	—	—	62 399
Örebro län	—	21 870	295 614	31 202	20	—	348 706
Västmanlands län	—	101 287	52 345	—	—	—	153 632
Kopparbergs län	20 687	44 931	115 913	796 866	—	—	978 397
Gävleborgs län	—	70	12 855	1 865	—	—	14 790
Norrbottnens län	—	—	1 447 883	2 394 315	—	—	3 842 198
Hela riket	20 687	188 868	2 074 988	3 228 908	20	—	5 513 471
I procent	0·4	3·4	37·6	58·6	0·0	—	100·0

Enligt förestående siffror höllo 58·6 % av primamalmen den höga järnhalten från 60 intill 70 %. Så var förhållandet med primamalmen från Grängsbergs exportfält i Kopparbergs län och primamalmen från Gällivara och Tuolluvara malmfält samt Koskullskulle gruva ävensom en betydande del av primamalmen från Kirunavara malmfält i Norrbottens län.

Den övervägande delen av primamalmen från övriga län varierade i fråga om järnhalten i allmänhet mellan 50 och 60 %. Ett undantag härifrån utgjorde emellertid Västmanlands, där det mesta av primamalmen endast höll en järnhalt från 40 intill 50 %.

L ä n	F o s f o r h a l t								Summa
	Mindre än 0·005 %	Fr. o. m. 0·005 % intill 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·02 %	Fr. o. m. 0·02 % intill 0·03 %	Fr. o. m. 0·03 % intill 0·06 %	Fr. o. m. 0·06 % intill 0·1 %	0·1 % eller däröver	Fosfor- halt ej uppgi- ven	
	T o n								
Stockholms län...	913	1 980	—	—	—	—	—	—	2 893
Uppsala län	49 092	—	9 427	—	1 150	—	—	—	59 669
Södermanlands l.	2 996	—	9 334	26 215	1 510	—	—	—	40 055
Östergötlands l.	—	—	—	10 732	—	—	—	—	10 732
Värmlands län...	4 239	44 890	13 270	—	—	—	—	—	62 399
Örebro län	544	212 944	66 473	9 117	37 183	9 300	13 125	20	348 706
Västmanlands l.	49 082	31 691	21 792	51 067	—	—	—	—	153 632
Kopparbergs län	32 930	8 161	32 386	12 433	2 729	27 202	862 556	—	978 397
Gävleborgs län...	14 720	70	—	—	—	—	—	—	14 790
Norrbottnens län	—	—	36 288	—	191 270	—	3 614 640	—	3 842 198
Hela riket	154 516	299 736	188 970	109 564	233 842	36 502	4 490 321	20	5 513 471
I procent	2·8	5·4	3·4	2·0	4·2	0·7	81·5	0·0	100·0

I fråga om fosforhalten höllo 454 252 ton en fosforhalt under 0·01 % och voro att rubricera som fosforrena och användbara för framställning av kvalitetsstål enligt sur bessemer- och martinmetod, 532 376 ton höllo en fos-

förhåll fr. o. m. 0·01 intill 0·06 % och voro att beteckna som fosforfattiga och lämpliga till förädling efter lancashiremetod, och 4 526 823 ton, utgörande huvudmassan av primamalmen, höllo en fosforhalt av 0·06 % och däröver och voro att beteckna som fosforrika och lämpliga till förädling efter basisk metod. Den fosforrikaste primamalmen erhöles å Kirunavara malmfält. Av produktionen av primamalm från samma malmfält hava sålunda 1 447 883 ton uppgivits hålla en genomsnittshalt av 2·8 % och 791 875 ton 1·7 %. Även primamalmen från Grängesberg företedde en hög fosforhalt, nämligen 0·81 à 0·95 %.

L ä n	S v a v e l h a l t									
	Mindre än 0·005 %	Fr. o. m. 0·005 %	Fr. o. m. 0·01 %	Fr. o. m. 0·02 %	Fr. o. m. 0·03 %	Fr. o. m. 0·05 %	Fr. o. m. 0·05 %	0·1 % eller däröver	Svavelhalt ej uppgiven	Summa
		0·01 %	0·02 %	0·03 %	0·05 %	0·1 %				
	T o n									
Stockholms län..	—	—	350	1 980	—	423	140	—	—	2 893
Uppsala län.....	—	—	85	2 980	15 876	16 663	24 065	—	—	59 669
Södermanlands l.	—	23 356	2 946	329	2 580	600	10 244	—	—	40 055
Östergötlands l.	—	—	—	10 732	—	—	—	—	—	10 732
Värmlands län...	—	37	27 086	1 270	9 387	24 619	—	—	—	62 399
Örebro län	40 427	22 350	105 579	79 503	54 640	10 062	36 125	20	—	348 706
Västmanlands l.	21 792	8 028	28 376	34 671	25 059	30 323	5 383	—	—	153 632
Kopparbergs län..	703 202	45 309	12 536	4 353	129 210	9 618	24 887	49 282	—	978 397
Gävleborgs län...	1 167	—	—	—	11 667	70	1 886	—	—	14 790
Norrbottnens län..	—	—	36 105	1 476 095	—	1 060 113	1 107 140	162 745	—	3 842 198
Hela riket	766 588	99 080	213 063	1 611 913	248 419	1 152 491	1 209 870	212 047	—	5 513 471
I procent	13·9	1·8	3·9	29·2	4·5	20·9	21·9	3·9	—	100·0

Vad svavelhalten beträffar, framgår av förestående tabell, att av primamalmen icke mindre än 21·9 % mot 12·5 % närmast föregående år höllo en svavelhalt av 0·1 % och däröver.

Det värde, som redovisas för den skrädda järnmalmen, torde, liksom även tidigare varit förhållandet, i åtskilliga fall icke motsvara det allmänna prisläget på den öppna malmmarknaden, ity att den malm, som brytes av hyttedelägare ur egna gruvor, ofta icke åsättes högre värde än vad som motsvarar de ökade omkostnaderna. Medelvärdet av järnmalmen enligt nu anförda värdeuppgifter uppgick för redogörelseåret till 12·28 kronor per ton för styckemalmen och för sligen till 22·97 kronor samt för båda till 13·70 kronor. Dessa medelvärden äro obetydligt högre än föregående år, då det redovisade värdet uppgick för styckemalmen till 12·02 kronor, för sligen till 20·45 kronor och för båda till i genomsnitt 13·51 kronor.

Inom de särskilda malmproducerande länen voro malmvärdena följande:

	Malmfångst	Hela malmvärdet	Malmens medelvärde per ton
Stockholms län.....	39 174 ton	921 170 kr.	23·51 kr.
Uppsala »	71 123 »	1 144 503 »	16·09 »
Södermanlands »	60 129 »	1 159 791 »	19·29 »
Östergötlands »	29 036 »	725 900 »	25·00 »
Malmöhus »	1 268 »	50 000 »	39·43 »
Värmlands »	81 549 »	1 345 684 »	16·50 »
Örebro »	629 366 »	14 187 235 »	22·54 »
Västmanlands »	338 626 »	7 622 496 »	22·51 »
Kopparbergs »	1 367 839 »	17 788 743 »	13·00 »
Gävleborgs »	29 056 »	677 928 »	23·33 »
Norrbottnens »	3 976 495 »	45 149 202 »	11·35 »
Hela riket	6 623 661 ton	90 772 652 kr.	13·70 kr.

Det högsta medelvärdet, 39·43 kronor per ton, utvisade enligt förestående siffror den vid Höganäs i Malmöhus län framställda sligen; därest i ordningen bland länen kom Östergötlands län med ett genomsnittsvärde av 25 kronor. Högsta malmvärdet år 1917, 25·42 kronor per ton, uppvisade Värmlands län.

Nedan lämnas en översikt över malmvärdet från och med år 1896, då uppgift härom för första gången förekom i bergverksberättelsen.

Årligen	Malmfångst	Hela malmvärdet	Malmens medelvärde per ton
1896—1900	2 293 858 ton	11 743 421 kr.	5·12 kr.
1901—1910	4 094 417 »	23 476 653 »	5·73 »
1911	6 150 718 »	44 188 568 »	7·18 »
1912	6 699 226 »	49 626 284 »	7·41 »
1913	7 475 571 »	60 008 715 »	8·03 »
1914	6 586 630 »	53 019 337 »	8·05 »
1915	6 883 308 »	52 916 987 »	7·69 »
1916	6 986 298 »	69 306 204 »	9·92 »
1917	6 217 172 »	83 993 322 »	13·51 »
1918	6 623 661 »	90 772 652 »	13·70 »

Genom magnetisk sovring och separering erhöles under redogörelseåret vid 38 separerings- och sovringsverk, enligt vad av tab. 1 framgår, 1 363 051 ton primamalm, 107 450 ton direkt användbar malm av andra kvaliteter och 243 353 ton för anrikning avsedd produkt. Härav sovrades ej mindre än 857 154 ton primamalm och 121 241 ton anrikningsgods vid de 3 sovringsverken å Gällivara malmfält.

Enligt handelsstatistiken hava under år 1918 exporterats 4 470 260 ton järnmalm och slig till ett värde av 67 332 121 kronor mot 5 818 498 ton till ett värde av 78 046 178 kronor år 1917.

En översikt av produktionen av järnmalmsslig och briketter från år 1906 eller det år, då produktionen härav började särskilt redovisas, lämnas i följande tabell:

Produktionen av slig och briketter av järnmalm åren 1906—1918.

Årligen	Slig	Briketter	Å r	Slig	Briketter
1906—1910	239 668 ton	147 022 ton	1915.....	1 020 495 ton	348 591 ton
1911	381 190 »	255 948 »	1916.....	1 124 647 »	336 685 »
1912	520 710 »	288 553 »	1917.....	1 101 444 »	325 370 »
1913	657 976 »	333 252 »	1918.....	884 670 »	210 727 »
1914	620 591 »	260 114 »			

Produktionen av järnmalmsslig har sålunda nedgått till 884 670 ton från 1 101 444 ton år 1917 eller med 216 774 ton (19·7 %). Antalet anrikningsverk, vid vilka under redogörelseåret järnmalmsslig framstälts, uppgick till 50 eller samma antal som under närmast föregående år. Nyanlagda äro Klaragruvans anrikningsverk i Örebro län och Sellnäs anrikningsverk i Kopparbergs län, varjämte Höganäs anrikningsverk i Malmöhus län år 1918 ånyo pådragits. Däremot hava Stora Vattugruvans och Broby anrikningsverk i Stockholms län samt Torskbäckens anrikningsverk i Värmlands län ej under året varit pådragna.

De vid järnmalmsanrikningen under år 1918 använda metoderna hava varit endast tvenne, nämligen enbart magnetisk anrikning, som förekommit vid 29 verk, samt kombinerad magnetisk och våtanrikning, som förekommit vid de återstående 21 verken.

En fördelning på län av produktionen av järnmalmsslig för vardera året 1917 och 1918 meddelas i följande tabell:

Produktionen av järnmalmsslig inom länen åren 1917 och 1918.

L ä n	Produktion		Ökning (+) eller minskning (-) år 1918
	år 1917	år 1918	
T o n			
Stockholms län	31 740	31 624	— 116
Södermanlands »	26 947	16 556	— 10 391
Östergötlands »	18 088	18 304	+ 216
Malmöhus »	—	1 268	+ 1 268
Värmlands »	15 267	18 165	+ 2 898
Örebro »	223 729	221 277	— 2 452
Västmanlands »	196 859	175 157	— 21 702
Kopparbergs »	325 997	254 903	— 71 094
Gävleborgs »	18 965	13 119	— 5 846
Norrbottnens »	243 852	134 297	— 109 555
Summa	1 101 444	884 670	— 216 774

I vad mån den framställda sligen haft att uppvisa en stegring av järnhalten i förhållande till det behandlade rågodset, belyses av nedanstående översikt, som är grundad på de mera detaljerade uppgifterna i tab. 2:

R å g o d s		Därav framställd slig i ton med en järnhalt av i genomsnitt				
Med en järnhalt av i genomsnitt	Ton	Under 50 procent	50 intill 60 procent	60 intill 70 procent	70 procent och däröver	Ej uppgiven
Under 30 procent	243 853	—	2 531	69 896	—	—
30 intill 40 procent	1 385 549	—	3 860	567 146	—	—
40 » 50 »	460 910	8 410	16 556	139 733	71 259	661
Över 50 procent	7 680	—	—	3 865	753	—
Summa	2 097 992	8 410	22 947	780 640	72 012	661

I vilka mängder åter slig av olika fosfor- och svavelhalt under året utvunnits vid anrikningsverken inom riket, framgår av följande översikt:

Slig med nedanstående genomsnittshalt	av fosfor	av svavel
mindre än 0.005 procent	155 756 ton	515 ton
fr. o. m. 0.005 intill 0.01 procent	378 489 »	122 743 »
» 0.01 » 0.02 »	107 145 »	48 678 »
» 0.02 » 0.03 »	140 461 »	64 132 »
» 0.03 » 0.05 »	22 575 »	47 392 »
» 0.05 » 0.1 »	4 953 »	215 873 »
0.1 procent eller däröver	74 630 »	298 309 »
utan uppgift	661 »	87 028 »
Summa	884 670 ton	884 670 ton

Den i tab. 2 redovisade tillverkningen av briketter av järnmalmsslig — i vilken av praktiska skäl jämväl inbegripits den tilläventyrs framdeles betydelsefulla men år 1918 ännu föga omfattande tillverkningen av sinter, som nu för första gången redovisas i bergverksstatistiken — bedrevs under redogörelseåret vid 16 egentliga briketteringsverk samt vid 3 nyanlagda sintringsverk, vid Herräng, Guldsmidshyttan och Hofors. Verksamheten har under året varit nedlagd vid de under år 1917 i gång varande briketteringsverken vid Guldsmidshyttan i Örebro län, Östanmossa i Västmanlands län samt Horndal och Flogberget i Kopparbergs län. Produktionen av briketter uppgick år 1918 till 191 610 ton med ett värde av 8 248 577 kronor och av sinter till 19 117 ton med ett värde av 715 780 kronor eller av båda sammanlagt till 210 727 ton med ett värde av 8 964 357 kronor mot 325 370 ton briketter med ett värde av 11 862 147 kronor år 1917. Jämföras sist anförda tillverknings-siffror för de båda åren (då sålunda för år 1918 de med briketterna både ifråga om utgångsmaterialet och användningen jämförliga sinterna inräknats i brikettkvantiteten), framgår, att en produktionsminskning om ej mindre än 114 643 ton (35·2 %) ägt rum under redogörelseåret.

Tidigare har under en följd av år vid Hälsingborgs kopparverk även framställts briketter av purple-ore, erhållen som biprodukt vid kopparframställning ur kisbränder av svavelhaltig malm från Sulitelma i Norge. Denna brikettering har emellertid år 1918 upphört. Däremot har purple-ore, med hänsyn till järnhalten jämförlig med järnmalmsslig, under redogörelseåret fortfarande erhållits vid Hälsingborgs kopparverk samt dessutom vid Oskarshamns kopparverk, vid sistnämnda verk likaledes framställd ur kisbränder av malm från norska gruvor. I den totala tillverkningskvantiteten av järnmalm har dock, i likhet med vad som förut varit fallet, produktionen av purple-ore icke medräknats.

I följande tabell lämnas en sammanställning av produktionen av briketter såväl av järnmalmsslig som av purple-ore från och med år 1906, då produktionen av briketter av järnmalmsslig första gången redovisades i denna berättelse.

Å r l i g e n	Tillverkningen av briketter		
	Av järnmalmsslig	Av purple-ore	Summa
	T o n		
1906—1910	147 022	39 770	186 792
1911	255 948	45 277	301 225
1912	288 553	58 168	346 721
1913	333 252	64 345	397 597
1914	260 114	63 964	324 078
1915	348 591	63 311	411 902
1916	336 685	51 673	388 358
1917	325 370	72 271	397 641
1918	210 727	—	210 727

Enligt de lämnade uppgifterna om bränsleåtgången under år 1918 vid framställningen av briketter inkl. sinter förbrukades 12 044 ton stenkol, 576 ton torv och 39 498 hl träkolsstybb förutom smärre kvantiteter ved, ribbhack m. m. dyl. Ett briketteringsverk har helt, ett annat delvis, eldats med masugns gas.

Beträffande arbetseffekten vid gruvbrytning erhålles en från teknisk synpunkt lämplig måttstock, om vid beräkningen hänsyn toges till förhållandet mellan antalet med egentlig malmbrytning sysselsatta arbetare och kvantiteten berg och malm, som av dessa arbetare brutits. För arbete *under jord* ställer sig ifrågakvarande relation från och med år 1896 sålunda:

Årligen	Under jord brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare
1896—1900	1 667 558 ton	3 857	432
1901—1910	2 391 879 »	3 823	626
1911	3 048 387 »	3 127	975
1912	3 666 828 »	3 311	1 107
1913	4 652 001 »	3 625	1 283
1914	4 477 537 »	3 736	1 198
1915	5 534 720 »	3 920	1 412
1916	6 119 760 »	3 860	1 585
1917	6 086 535 »	3 879	1 569
1918	5 423 003 »	3 596	1 508

Vid *dagbrytning*, som ju försiggår under gynnsammare förhållanden än underjordsbrytning, ställde sig motsvarande siffror på efterföljande sätt:

Årligen	I dagen brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare
1896—1900	2 284 983 ton	1 621	1 410
1901—1910	4 040 091 »	1 974	2 047
1911	5 589 096 »	2 118	2 639
1912	5 795 514 »	1 956	2 963
1913	6 337 004 »	2 151	2 946
1914	5 583 340 »	1 869	2 987
1915	5 417 045 »	1 668	3 248
1916	5 264 328 »	1 437	3 663
1917	4 645 021 »	1 196	3 884
1918	4 532 730 »	882	5 139

Redogörelseåret utvisar sålunda, jämfört med närmast föregående år, nedgång i den vid arbete under jord presterade effekten, antagligen mest beroende på bristen på olja och andra förbrukningsartiklar, men däremot en högst avsevärd stegring i effekten vid dagbrytning, vilket sistnämnda förhållande torde haft sin orsak däri, att dagbrytning under året i ökad utsträckning skett i stordrift vid större malmfält, där en mera fulländad teknik är tagen i gruvbrytningens tjänst.

Följande tabell, som kunnat erhållas för längre tid tillbaka, visar i tioårsmedeltal för åren 1861—1910 samt för vart och ett av åren 1911—1918 beträffande samtliga arbetare, som varit sysselsatta vid järngruvorna samt med anrikning av järnmalm, såväl deras antal som deras arbetseffekt. Härav framgår, att arbetseffekten vid järnmalmsfångsten i stort sett varit anmärkningsvärt stegrad år 1918, jämförd med närmast föregående års, men något mindre än den för år 1916 beräknade arbetseffekten.

Årligen	Samtliga gruvarbetare	Ton vunnen malm per arbetare
1861—1870.....	4 791	105
1871—1880.....	5 661	135
1881—1885.....	6 235	145
1891—1900.....	8 192	231
1901—1910.....	10 198	402
1911.....	10 461	588
1912.....	10 493	638
1913.....	11 811	633
1914.....	11 472	574
1915.....	12 354	557
1916.....	12 243	571
1917.....	12 203	509
1918.....	11 799	561

Av *sjö- och myrsmalm* hava under redogörelseåret ur 16 sjöar i Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län upptagits 4 451 ton med ett värde av sammanlagt 88 758 kronor eller i genomsnitt 19 kronor 94 öre per ton mot 3 166 ton med ett värde av 45 999 kronor eller 14 kronor 53 öre per ton år 1917. Kvantiteten upptagen sjösmalm har såhunda ökat med 1 285 ton, och är denna ökning beroende på ökad malmuttagning i sjön Vidöstern på gränsen mellan Jönköpings och Kronobergs län, vilken sjö på de senaste åren lämnat den huvudsakliga årsproduktionen av ifrågavarande malm. För år 1918 uppgick samma produktion till 4 373 ton, hållande en genomsnittshalt av 37 % järn, 0.38 % fosfor och 0.047 % svavel. Malmen upptogs för Ferrums (Åminne) masugns räkning, den enda masugn, som under året blåst tackjärn av sjösmalm. Uppfordringen av sjö- och myrsmalm, fordom betydelsefull men numera av ringa omfattning samt till följd av vintrarnes växlande beskaffenhet i allmänhet kännetecknad av en synnerlig ojämnhet i kvantitativt hänseende, har i medeltal under tioårsperioderna 1861—1910 samt under vart och ett av åren 1911—1918 uppgått till följande kvantiteter:

Årligen	År
1861—1870..... 11 539 ton	1913..... 3 822 ton
1871—1880..... 8 018 »	1914..... 1 670 »
1881—1890..... 2 709 »	1915..... 3 376 »
1891—1900..... 1 397 »	1916..... 2 442 »
1901—1910..... 1 063 »	1917..... 3 166 »
1911..... 3 060 »	1918..... 4 451 »
1912..... 1 339 »	

Sammanläggas de angivna mängderna bruten bergsmalm inklusive slig samt sjö- och myrsmalm, visar sig, att den vunna järnmalmen i sin helhet uppgått till följande kvantiteter:

Årligen	År
1861—1870..... 509 444 ton	1913..... 7 479 393 ton
1871—1880..... 761 868 »	1914..... 6 588 300 »
1881—1890..... 904 939 »	1915..... 6 886 684 »
1891—1900..... 1 907 043 »	1916..... 6 988 740 »
1901—1910..... 4 095 480 »	1917..... 6 220 338 »
1911..... 6 153 778 »	1918..... 6 628 112 »
1912..... 6 700 565 »	

Sammanlagda värdet av all under år 1918 erhållen järnsmalm belöpte sig till 90 861 410 kronor mot 84 039 321 kronor år 1917.

b) Tackjärnsproduktionen.

Produktionen av tackjärn uppnådde för år 1918 en kvantitet tillverkat tackjärn inklusive gjutgods, framställt direkt ur masugn, om 761 822 ton. I jämförelse med den enastående höga tillverkningskvantiteten för år 1917, 828 969 ton, betyder väl förstnämnda årsproduktion en avsevärd nedgång, 67 147 ton (8.1 %), men kommer likväl som den andra i ordningen bland produktionsmängderna för övriga år, obetydligt överskjutande 1915 års närmast största årstillverkning, såsom framgår av de summariska uppgifterna i bil. B.

Tackjärnstillverkningen inom riket under åren 1913—1918 har varit underkastad ganska märkliga växlingar, och har produktionen av de särskilda slagen av tackjärn under dessa år ställt sig på följande sätt (varvid dock den föga omfattade tillverkningen av spegeljärn under de båda första här nedan anförda åren, vilken i bergverksberättelserna för samma år sammanförts med tackjärnet, här icke medräknats).

Å r	Smides- och puddel- tackjärn	Bessemer- tackjärn	Martin- tackjärn	Gjuttack- järn för aducering	Gjuttack- järn för andra ändamål	Gjutgods, framställt direkt ur masugn	Summa tackjärn
1913.....	186 090	141 641	358 437	14 250	15 891	13 898	730 207
1914.....	152 859	111 830	335 216	12 820	14 655	12 333	639 713
1915.....	161 835	121 476	419 686	22 160	23 771	11 773	760 701
1916.....	151 562	115 083	401 514	18 343	33 675	12 557	732 734
1917.....	173 763	117 701	385 769	26 129	112 408	13 199	828 969
1918.....	161 212	109 330	335 819	11 401	130 348	13 712	761 822

Vad särskilt beträffar 1918 års tackjärnsproduktion — varav surt och basiskt bessemertackjärn för år 1918 redovisas var för sig — utvisa de olika slagen av tackjärn inklusive gjutgods, framställt direkt ur masugn, i jämförelse med år 1917 följande ökade eller minskade kvantiteter:

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt ur masugn	Tillverkat tackjärn		Ökning (+) eller minskning (—) under år 1918
	år 1917	år 1918	
T o n			
Smides- och puddeltackjärn	173 763	161 212	— 12 551
Bessemertackjärn, surt	117 701	23 452	— 8 371
» basiskt		85 878	
Martintackjärn	385 769	335 819	— 49 950
Gjuttackjärn för aducering	26 129	11 401	— 14 728
» » andra ändamål	112 408	130 348	+ 17 940
Gjutgods, framställt direkt ur masugn	13 199	13 712	+ 513
Summa	828 969	761 822	— 67 147

Såsom synes, har under år 1918 minskning inträtt för alla tillverkningar utom för gjuttackjärn för andra ändamål än aducering samt för masugns-gjutgods. Sistnämnda ökning är ådagalägga den tendens, som under redogörelseåret, liksom under det närmast föregående, varit rådande inom järnhanteringen, att med inhemskt material ersätta det tidigare importerade utländska gjuttackjärnet.

Värdet av redogörelseårets tackjärnsproduktion har uppgivits till sammanlagt 230 177 012 kronor eller ej mindre än 302 kronor 14 öre per ton mot 233 796 686 kronor eller 282 kronor 3 öre per ton år 1917.

I följande tablå lämnas uppgift å antalet i verksamhet varande masugnar efter år 1860:

Årligen	Antalet masugnar i verksamhet	År	Antalet masugnar i verksamhet
1861—1870	217	1913	117
1871—1880	208	1914	116
1881—1890	178	1915	120
1891—1900	146	1916	121
1901—1910	128	1917	124
1911	114	1918	123
1912	119		

Antalet påblåsta masugnar har sålunda under redogörelseåret nedgått till 123 från 124 år 1917. Nedblåsta under år 1918 hava varit 1 masugn vid Husaby i Kronobergs län, 1 vid Degerfors i Örebro län, 1 vid Domnavarvet i Kopparbergs län samt 1 vid Forsbacka och 1 vid Iggesund i Gävleborgs län. De år 1918 nyanlagda eller ånyo påblåsta masugnarna äro 1 vid Trollhättans elektriska masugn i Älvsborgs län, 1 elektrisk masugn vid Hagfors i Värmlands län och 1 dylik vid Domnarvet i Kopparbergs län samt 1 vanlig masugn vid Öskevik i Örebro län.

Tackjärnstillverkningens framsteg eller tillbakagång inom de särskilda länen år 1918 i jämförelse med år 1917 framgår av följande tabell:

Tackjärnstillverkningen inom länen åren 1917 och 1918.

L ä n	Tillverkat tackjärn		Ökning (+) eller minskning (—) under år 1918
	år 1917	år 1918	
T o n			
Stockholms län.....	20 357	15 149	— 5 208
Uppsala län	41 029	29 231	— 11 798
Södermanlands län	26 614	40 807	+ 14 193
Östergötlands län	19 289	18 181	— 1 108
Jönköpings län	1 840	1 447	— 393
Kronobergs län.....	20	—	— 20
Älvsborgs län	7 676	15 909	+ 8 233
Värmlands län	65 311	63 374	— 1 937
Örebro län.....	184 497	164 051	— 20 446
Västmanlands län.....	112 235	95 215	— 17 020
Kopparbergs län	196 086	180 863	— 15 223
Gävleborgs län.....	120 738	105 560	— 15 178
Norrbottens län	33 277	32 035	— 1 242
Hela riket	828 969	761 822	— 67 147

Med undantag av Södermanlands och Älvsborgs län, där jämfört med år 1917 ej oväsentliga ökningarna av tackjärnsproduktionen ägde rum under år 1918, uppvisade länen under sistnämnda år minskade produktionsiffror. Den största absoluta minskningen, 20 446 ton, kom på Örebro län.

Länens relativa andelar i tackjärnsproduktionen, i femårsmedeltal åren 1901—1915 samt årsvis 1913—1918, framgå av efterföljande tabell:

Länens relativa andelar i tackjärnsproduktionen åren 1901—1918.

L ä n	Procent av produktionen i hela riket								
	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Stockholms län	1·72	2·88	2·49	2·52	2·33	2·32	1·90	2·46	1·99
Uppsala län	5·41	5·70	4·26	4·68	4·57	3·79	4·95	4·95	3·84
Södermanlands län...	0·65	0·52	0·27	0·17	0·23	0·30	0·26	3·21	5·36
Östergötlands län ...	2·97	3·26	2·80	2·68	2·44	2·59	2·50	2·33	2·39
Jönköpings län.....	0·05	0·06	0·14	0·15	0·22	0·11	0·08	0·22	0·19
Kronobergs län.....	—	—	0·00	—	0·00	—	—	0·00	—
Kalmar län	1·05	0·70	0·70	1·46	—	—	—	—	—
Älvsborgs län	—	0·02	0·92	1·01	1·10	0·99	0·88	0·93	2·09
Värmlands län	9·90	8·94	8·21	8·53	7·57	8·23	8·39	7·88	8·32
Örebro län	25·83	24·92	23·84	23·53	22·78	22·52	23·03	22·26	21·53
Västmanlands län ...	10·74	10·41	11·25	9·94	11·47	13·22	15·30	13·54	12·50
Kopparbergs län	25·94	24·52	24·89	26·22	25·81	24·09	21·61	23·65	23·74
Gävleborgs län	15·02	15·13	15·84	14·88	16·78	17·12	17·00	14·56	13·85
Västernorrlands län...	0·72	—	0·87	0·96	0·57	0·97	0·02	—	—
Norrbottnens län	—	2·94	3·52	3·27	4·13	3·75	4·08	4·01	4·20
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

Beträffande tackjärnstillverkningen per masugn meddelas i nedanstående tabell medeltal beräknade för tiden 1833—1918.

Tackjärnstillverkningen per masugn i riket åren 1833—1918.

Årligen	Medeltillverkning		Medeltillverkning per dygn och masugn	År	Medeltillverkning		Medeltillverkning per dygn och masugn
	per masugn				per masugn		
	Ton	Dygn			Ton	Dygn	
1833—1840...	474	153	3·10	1911.....	5 565	282	19·73
1841—1850...	570	147	3·88	1912.....	5 881	293	20·07
1851—1860...	705	135	5·24	1913.....	6 241	301	20·73
1861—1870...	1 096	153	7·16	1914.....	5 515	265	20·81
1871—1880...	1 694	191	8·87	1915.....	6 339	297	21·34
1881—1890...	2 564	235	10·91	1916.....	6 046	273	22·15
1891—1900...	3 411	265	12·87	1917.....	6 611	291	22·72
1901—1910...	4 331	268	16·16	1918.....	6 059	267	22·69

Enligt förestående siffror voro medeltillverkningen och medelblåsnings-tiden per masugn år 1918 vardera för sig taget lägre än år 1917. Beträffande medeltillverkningen per dygn och masugn märkes år 1918 en obetydlig sänkning av 1917 års höga siffra. Den högsta tillverkningen per dygn och masugn, något järnverk under redogörelseåret haft att uppvisa, uppgick till 130 ton.

Inom länen ställde sig för år 1918 i jämförelse med år 1917 siffrorna för tackjärnstillverkningen per masugn sålunda:

Tackjärnstillverkningen per masugn inom länen åren 1917 och 1918.

L ä n	Medeltillverkning		Medelbläsnings-tid		Medeltillverkning per dygn och masugn	
	per masugn					
	Ton		Dygn		Ton	
	1917	1918	1917	1918	1917	1918
Stockholms län	6 786	5 050	293	175	23·16	28·86
Uppsala län	5 861	4 176	289	237	20·28	17·62
Södermanlands län	13 307	20 404	262	320	50·79	63·76
Ostergötlands län	6 430	6 060	341	345	18·86	17·57
Jönköpings län	1 840	1 447	252	218	7·30	6·64
Kronobergs län	20	—	23	—	0·87	—
Älvsborgs län	6 900	5 656	340	282	20·29	20·06
Värmlands län	5 024	4 527	281	269	17·88	16·83
Örebro län	5 591	4 971	294	271	19·02	18·34
Västmanlands län	8 389	7 211	329	279	25·50	25·85
Kopparbergs län	7 485	6 797	290	247	25·81	27·52
Gävleborgs län	6 354	6 209	275	284	23·11	21·86
Norrbottnens län	14 719	12 868	346	325	42·54	39·59
Hela riket	6 611	6 059	291	267	22·72	22·69

Medeltillverkningen per dygn och masugn utvisar enligt förestående tabell för redogörelseåret ökning för Stockholms, Södermanlands, Västmanlands och Kopparbergs län men nedgång för övriga tackjärnsproducerande län. Den högsta medeltillverkningen per dygn och masugn uppvisade liksom år 1917 Södermanlands län, och uppgick densamma för år 1918, såsom här ovan angivits, till 63·76 ton.

Av årets tackjärnsproduktion i masugn voro 656 784 ton uteslutande träkolstackjärn, 14 390 ton framställda med träkol och koks i blandning och 74 140 ton framställda med koks enbart. — För framställning av förstnämnda tackjärn åtgingo enligt de lämnade uppgifterna 38 032 616 hektoliter träkol och för framställningen av tackjärn medelst träkol och koks i blandning 490 785 hektoliter träkol. Med inräknande av sistnämnda kvantitet åtgingo således för framställning av tackjärn vid masugnarna i riket 38 523 401 hektoliter träkol, utgörande 89·9 % av järnverkens hela redovisade träkolsförbrukning, vilken enligt tab. 7 för redogörelseåret uppgick till 42 874 064 hektoliter. Förbrukningen utgjorde alltså 57·4 hl träkol per ton träkolstackjärn, inklusive tackjärn, framställt medelst träkol och koks i blandning. Siffrorna för samma förbrukning voro:

År 1900 ¹⁾	73·2 hl	År 1914	58·9 hl
» 1905 ¹⁾	65·6 »	» 1915	57·7 »
» 1910	62·8 »	» 1916	56·5 »
» 1911	61·2 »	» 1917	56·6 »
» 1912	59·2 »	» 1918	57·4 »
» 1913	57·7 »		

Den på tackjärn, framställt med träkol i masugn, belöpande träkolsförbrukningen per ton har sålunda ökat under år 1918 från år 1917. I stort sett vittna emellertid de senaste årens siffror om nedgång i träkolsåtgången vid masugnarna, vilken nedgång är möjliggjord genom den raska utvecklingen av tackjärnsframställningens teknik. Fördelen härav motväges emellertid av

¹⁾ Enl. G. Dillner: Några drag av den svenska tackjärnstillverkningens utveckling sedan år 1900 (Ekonomiska studier, tillägnade Marcus Wallenberg, sid. 282).

en för varje år kraftigare prisstegring å träkol, såsom belyses av nedan meddelade sammanställning av träkolspris vid järnverken under åren 1901—1918:

Träkolspris vid järnverken per hektoliter.

Årligen	Pris per hl	År	Pris per hl
1901—1910.....	53 öre	1915.....	76 öre
1911.....	66 »	1916.....	1 kr. 23 »
1912.....	66 »	1917.....	1 » 97 »
1913.....	66 »	1918.....	2 » 55 »
1914.....	71 »		

Anmärkas må, att även under år 1918 liksom under senare delen av år 1917 vissa av bränslekommissionen fastställda pris å träkol varit gällande.

Tillverkningen av kokstackjärn (med koks enbart) utgjorde år 1918, såsom redan nämnts, 74 140 ton, huvudsakligen härrörande från två större järnverk, ett i Södermanlands och ett i Kopparbergs län. De mängder kokstackjärn, som tillverkats under åren 1913—1918, voro följande:

År 1913.....	100 685 ton
» 1914.....	82 989 »
» 1915.....	76 592 »
» 1916.....	56 592 »
» 1917.....	79 759 »
» 1918.....	74 140 »

Totala förbrukningen av koks vid masugnarna under år 1918 uppgick till 118 532 ton.

Produktionen av elektrotackjärn, ingående i förut angivna siffror för tackjärnsproduktionen, har under år 1918 ökat från närmast föregående år med 8 625 ton (12·9 %) eller från 67 059 ton år 1917 till 75 684 ton år 1918. De elektriska masugnarna visa oväsentligt högre tillverknings-siffror än under närmast föregående år, medan största ökningen hänför sig till smältverkens tackjärnsframställning, vilken dock sammanlagt år 1918 icke uppgick till större kvantitet än 16 508 ton. Produktionen av elektrotackjärn fördelade sig under år 1918 på de särskilda verken på så sätt, som framgår av följande tablå, i vilken motsvarande produktionssiffror för år 1917 medtagits.

	År 1917	År 1918
Söderfors järnverk, 1 elektrisk masugn.....	7 197 ton	475 ton
Trollhättans elektriska masugn (Järnkontorets f. d. försöksverk), 2 elektriska masugnar.....	6 900 »	11 311 »
Aktiebolaget Ferrolegeringars elektriska smältverk, Trollhättan (i annan ugn än elektrisk masugn).....	96 »	3 168 »
A. Karlsons elektriska smältverk (i annan ugn än elektrisk masugn)...	680 »	857 »
Aktiebolaget Trollhätte cyanidverk » » » » »	—	573 »
Hagfors järnverk, 5 elektriska masugnar.....	29 255 »	25 790 »
Aktiebolaget Alos elektriska smältverk (i annan ugn än elektrisk masugn)	3 182 »	1 470 »
Domnarvets järnverk, 3 elektriska masugnar.....	14 441 »	21 600 »
Sandsta elektriska smältverk (i annan ugn än elektrisk masugn).....	1 464 »	4 140 »
Woxna järnverk » » » » »	4 »	—
Aktiebolaget Porjus smältverk » » » » »	3 840 »	6 300 »
	Summa 67 059 ton	75 684 ton

Den redovisade träkolsåtgången i de 11 elektriska masugnar, som under året voro i drift, utgjorde sammanlagt 1 467 023 hektoliter. Träkolsförbrukningen vid de elektriska masugnarna uppgick alltså till 24·8 hektoliter per ton tackjärn.

Produktionen av elektrotackjärn som under senare år från en ringa början nått en avsevärd omfattning, har för åren 1908—1918 redovisats med följande kvantiteter:

År 1908	122 ton
» 1909	302 »
» 1910	890 »
» 1911	5 786 »
» 1912	17 561 »
» 1913	31 966 »
» 1914	26 854 »
» 1915	35 075 »
» 1916	44 782 »
» 1917	67 059 »
» 1918	75 684 »

En fördelning av tackjärnsproduktionen år 1918 med specificering av olika slags tackjärn och med angivande, huru mycket av resp. tillverkning varit avsedd för export eller för försäljning inom landet, meddelas i nedanstående översikt:

Tackjärnstillverkningen år 1918 med fördelning efter olika slag av tackjärn.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt ur masugn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Smides- och puddeltackjärn	161 212	46 773 659	31 462	52 394	25 572 202
Bessemertackjärn, surt	23 452	7 413 978	—	4 339	1 301 700
» , basiskt	85 878	25 603 508	1 034	4 284	1 675 000
Martintackjärn	335 819	96 997 078	118 069	53 917	50 917 521
Gjuttaackjärn för aducering	11 401	3 860 931	7 078	4 323	3 860 931
» för andra ändamål	130 348	44 525 653	35 017	86 533	41 770 032
Gjutgods, framställt direkt ur masugn	13 712	5 002 205	27	4 164	1 770 462
Summa	761 822	230 177 012	192 687	209 954	126 867 848

Enligt förestående sammanställning, grundad på av järnverken lämnade uppgifter, hava av redogörelseårets tackjärnsproduktion 192 687 ton (25·3 %) avsetts för export mot 221 473 ton (26·7 %) föregående år. Handelsstatistikens siffra för det tackjärn, som utförts under år 1918, är något lägre, nämligen 181 710 ton.

En fördelning av tackjärnsproduktionen år 1918 efter län och efter olika användning inom länen meddelas i följande tabell:

Tackjärnstillverkningen år 1918, fördelad länsvis och efter olika användning.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Stockholms län	15 149	4 562 730	14 270	465	4 426 110
Uppsala län	29 231	9 189 480	9 710	2 309	4 111 696
Södermanlands län	40 807	14 714 263	9 149	30 146	14 331 827
Östergötlands län	18 181	6 122 034	515	11 221	3 930 734
Jönköpings län	1 447	540 267	245	1 202	540 267
Älvsborgs län	15 909	4 872 745	570	15 339	4 872 745
Värmlands län	63 374	19 237 770	6 349	15 462	7 305 280
Örebro län	164 051	48 235 384	44 534	54 264	30 096 189
Västmanlands län	95 215	29 734 636	32 201	41 513	23 456 456
Kopparbergs län	180 863	53 950 800	32 384	28 340	19 383 759
Gävleborgs län	105 560	30 403 635	18 742	1 929	5 862 767
Norrbottnens län	32 035	8 613 268	24 018	7 764	8 550 018
Summa	761 822	230 177 012	192 687	209 954	126 867 848

c) **Ferrolegeringar.**

Produktionen år 1918 av ferrolegeringar på elektrisk väg framgår av följande tabellariska sammanställning, som tillika upptager jämförande siffror för åren 1913—1917.

År	Kiseljärn	Kisel- manganjärn	Kisel- aluminium- mangan- järn	Kisel- alumi- nium- järn	Mangan- järn	Krom- järn	Volfram- järn	Vana- din- järn	Molyb- den- järn	Spegel- järn
1913...	9 863 ton	1 375 ton	136 ton	—	—	760 ton	—	—	—	50 ton
1914...	8 732 »	1 304 »	508 »	64 ton	293 ton	1 300 »	0·28 ton	—	—	5 »
1915...	11 819 »	2 328 »	785 »	346 »	947 »	242 »	—	4 ton	—	—
1916...	18 452 »	3 196 »	722 »	633 »	1 056 »	654 »	—	1 »	16 ton	—
1917...	19 240 »	4 367 »	1 330 »	1 002 »	1 182 »	802 »	—	—	8 »	—
1918...	10 705 »	1 305 »	469 »	354 »	2 123 »	258 »	—	—	—	733 »

Ovanstående siffror ådagalägga i stort sett en anmärkningsvärd avmattning under år 1918 av smältverkens under de föregående krigsåren alltså stegrade produktion. Orsaken härtill torde bl. a. vara att söka dels i arbetskonflikter, dels i minskade exportmöjligheter. Ehuru tvenne nya smältverk vid Trollhättan trätt i verksamhet under år 1918, nämligen Aktiebolaget Trollhätte cyanidverks och Aktiebolaget Mangano-Siliciums, sjönk antalet av under år 1918 för framställning av ferrolegeringar använda ugnar till 43 från 46 år 1917. Totala tillverkningen av ferrolegeringar uppgick år 1918 till 15 947 ton med ett sammanlagt värde av 15 094 870 kronor mot 27 931 ton med ett värde 20 006 093 kronor år 1917, och har sålunda en produktionsminskning om ej mindre än 11 984 ton (42·9 %) inträtt under förstnämnda år. Tillverkningen av kiseljärn, 10 705 ton med ett värde av 5 867 231 kronor, intog, ehuru betydligt minskad från föregående år, den främsta platsen bland tillverkade ferrolegeringar även under år 1918. Tillverkningen av kisel-manganjärn, som år 1917 kom närmast i ordningen, utgjorde år 1918 endast 1 305 ton med ett värde av 1 972 259 kronor. En avsevärd ökning visade endast produktionen av manganjärn, år 1918 uppgående till 2 123 ton med ett värde av 5 035 407 kronor, varjämte är att anteckna, att tillverkningen av spegeljärn, som under någon tid legat nere, återupptagits vid ett smältverk, varefter under år 1918 framställdes 733 ton med ett värde av 481 137 kronor. Vad beträffar värdet av övriga år 1918 framställda ferrolegeringar, har detta för 469 ton kiselaluminiummanganjärn redovisats till 565 356 kronor, för 354 ton kiselaluminiumjärn till 378 384 kronor och för 258 ton kromjärn till 795 096 kronor. Av hela årstillverkningen av ferrolegeringar framställdes 7 433 ton för export och 7 386 ton för försäljning inom landet. År 1917 voro motsvarande siffror 19 330 och 7 859 ton. Det vid framställning av ferrolegeringar förbrukade bränslet utgjordes huvudsakligen av träkol och träkolsstybb, 173 611 hl, samt av koks, koksstybb och koksgrus, 14 213 ton.

d) **Järnsvamptillverkning.**

Vid Höganäs reduktionsverk i Malmöhus län hava under år 1918 framställts 6 100 ton järnsvamp, varav för export 1 996 ton, mot en tillverkning av 9 979 ton närmast föregående år. Minskningen för redogörelseåret uppgick till 3 879 ton (38·9 %). Försäljningsvärdet för redogörelseårets tillverkning utgjorde 1 805 000 kronor eller 295 kronor 90 öre per ton mot endast 217 kronor 40 öre per ton året förut.

Vid tillverkningen har använts 1 ugn, och hava vid denna förbrukats 10 350 ton stenkol från Höganäs, därav 260 ton med 15 % aska, 7 460 ton med 35 % aska och 2 630 ton med 50 % aska, eller 1 700 ton stenkol per ton järnsvamp mot 1 52 ton föregående år. Tillverkningen har under de åtta år den pågått lämnat följande utbyte:

År 1911.....	3 772 ton
» 1912.....	3 979 »
» 1913.....	6 073 »
» 1914.....	6 394 »
» 1915.....	9 350 »
» 1916.....	10 397 »
» 1917.....	9 979 »
» 1918.....	6 100 »

e) Framställning av smidbart järn och stål.

Smidbart järn och stål framställdes under år 1918 i avsevärt mindre kvantiteter än under år 1917. Av produktionssiffrorna för de särskilda huvudslagen av smidbart järn och stål utvisade nämligen endast siffran för blåsstål eller oräckt brännstål, en i allmänhet i jämförelse med de övriga kvantitativt obetydlig tillverkning, någon ökning, medan för de båda dominerande tillverkningarna, såväl smältstycken och råskenor som göt, de under år 1918 framställda kvantiteterna nedgått väsentligt vid jämförelse med år 1917. Förändringarna i nu berörda avseende under de båda åren belysas närmare av nedanstående sammanställning:

	År 1917	År 1918	Ökning (+) eller minskning (—) under år 1918	
			Ton	Procent
Ovållda smältstycken och råskenor	114 429	92 823	— 21 606	18·9
Göt	581 000	545 499	— 35 501	6·1
Blåsstål eller oräckt brännstål	97	103	+ 6	6·2

Av smältstycken och råskenor tillverkades under redogörelseåret medelst lancashiremetod vid 31 järnverk 84 724 ton (91·3 %), medelst vallonmetod 5 845 ton (6·3 %) och medelst skrotsmältning 2 254 ton (2·4 %). Därvid begagnades 148 lancashire-, 19 vallon- och 9 skrotsmältningshårdar mot resp. 154, 21 och 9 hårdar år 1917. Av redogörelseårets produktion medelst lancashiremetod voro 27 242 ton smältstycken och råskenor (32·2 %) avsedda för export men inga smältstycken, framställda enligt andra metoder. Totala värdet av framställda smältstycken och råskenor uppgick år 1918 till 41 217 708 kronor mot 44 505 050 kronor år 1917.

En översikt över produktionen av smältstycken och råskenor, framställda dels med lancashiremetod, dels med andra hårdmetoder, lämnas nedan för en följd av år, för vilka jämförbara uppgifter härom kunnat vinnas.

Smältstycken och råskenor, framställda

Årligen	medelst lancashiremetod	medelst andra hårdmetoder	Summa
1892—1900	186 278 ton 93·3 %	13 414 ton 6·7 %	199 692 ton
1901—1910	156 913 » 93·6 »	10 688 » 6·4 »	167 601 »
1911	137 247 » 93·5 »	9 475 » 6·5 »	146 722 »
1912	138 294 » 92·9 »	10 534 » 7·1 »	148 828 »
1913	142 787 » 90·1 »	15 685 » 9·9 »	158 472 »
1914	102 810 » 88·6 »	13 264 » 11·4 »	116 074 »
1915	109 106 » 91·2 »	10 523 » 8·8 »	119 629 »
1916	106 870 » 89·7 »	12 286 » 10·3 »	119 156 »
1917	103 474 » 90·4 »	10 955 » 9·6 »	114 429 »
1918	84 724 » 91·3 »	8 099 » 8·7 »	92 823 »

Förbrukningen av träkol för produktionen av smältstycken och råskenor år 1918 har enligt de lämnade uppgifterna uppgått till 3 548 803 hl eller 38·2 hl per ton, mot 4 454 265 hl eller 38·9 hl per ton år 1917.

De framställda kvantiteterna göt, såväl bessemer- och martin- som degelstål- och elektrostålgöt (inklusive skrotat gjutgods), framgå av följande sammandrag, omfattande tiden 1891—1918:

År	Bessemergöt	Martingöt	Degelstålgöt	Elektrostålgöt	Summa göt
1891-1900	94 746 ton 42·5 %	127 551 ton 57·2 %	764 ton 0·3 %	1 ton 0·0 %	223 062 ton
1901-1910	80 591 » 22·3 »	279 056 » 77·2 »	1 239 » 0·3 »	637 » 0·2 »	361 523 »
1911	93 853 » 19·9 »	372 705 » 79·2 »	2 275 » 0·5 »	2 034 » 0·4 »	470 867 »
1912	107 254 » 20·8 »	404 118 » 78·4 »	2 656 » 0·5 »	1 285 » 0·3 »	515 313 »
1913	115 839 » 19·6 »	469 387 » 79·4 »	3 385 » 0·6 »	2 276 » 0·4 »	590 887 »
1914	93 210 » 18·4 »	409 528 » 80·7 »	2 826 » 0·6 »	1 768 » 0·3 »	507 332 »
1915	91 070 » 15·2 »	503 766 » 83·9 »	3 395 » 0·6 »	2 187 » 0·3 »	600 418 »
1916	76 031 » 12·4 »	528 689 » 86·1 »	2 743 » 0·4 »	6 648 » 1·1 »	614 111 »
1917	77 854 » 13·4 »	491 257 » 84·6 »	1 225 » 0·2 »	10 664 » 1·8 »	581 000 »
1918	66 155 » 12·1 »	465 016 » 85·3 »	1 239 » 0·2 »	13 089 » 2·4 »	545 499 »

Den under år 1918 inträdda minskningen av götproduktionen i dess helhet hänför sig, såsom framgår av de sist anförda siffrorna, till en ganska betydande nedgång i framställningen av bessemermetall och martinmetall, resp. 11 699 ton (15·0 %) och 26 241 ton (5·3 %). Kvantiteten under år 1918 framställd elektrostålgöt har däremot ökat, med 2 425 ton (22·7 %), varjämte för den föga omfattande tillverkningen av degelstålgöt en oväsentlig ökning är att anteckna.

Värdet å den under redogörelseåret framställda göten, jämfört med år 1917, framgår av följande tablå:

	År 1917	År 1918
	Kronor	Kronor
Bessemergöt	27 501 072	26 261 765
Martingöt	165 685 678	195 408 508
Degelstålgöt	780 540	1 978 310
Elektrostålgöt.....	7 259 628	9 508 883

I följande sammanställning lämnas för åren 1915—1918 en fördelning av tillverkningen av bessemer- och martingöt, inklusive skrotat gjutgods, allteftersom framställningen skett med sur eller basisk infodring.

Tillverkningar	År 1915		År 1916		År 1917		År 1918	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
T o n								
Bessemergöt.....	25 544	65 149	26 395	49 134	20 691	56 456	11 573	54 394
Bessemergjutgods, skrotat.....	377	—	502	—	707	—	188	—
Martingöt	219 414	267 016	232 774	277 548	206 044	269 432	183 165	268 773
Martingjutgods, skrotat.....	11 244	6 092	11 978	6 389	9 347	6 434	8 851	4 227
Summa	256 579	338 257	271 649	333 071	236 789	332 322	203 777	327 394
	594 836		604 720		569 111		531 171	

Sammanställningen åskådliggör den stora betydelsen av användandet under de senaste åren av den basiska metoden, som möjliggjort ökat utnyttjande av mer fosforhaltigt råmaterial. Under redogörelseåret, då den totala produktionen av bessemer- och martingöt avsevärt nedgätt, har tillverkningen av såväl basisk bessemergöt som basisk martingöt haft att uppvisa en jäm-

förelsevis liten minskning, resp. 2 062 ton (3·7 %) och 659 ton (0·2 %), mot en nedgång för sur bessemergöt om 9 118 ton (44·1 %) och för sur martingöt om 22 879 ton (11·1 %).

Nedanstående, på de redovisade uppgifterna grundade, sammanställning lämnar en fördelning av sur och basisk bessemer- och martingöt på hårdare och mjukare göt efter den olika kolhalten.

Produktionen av bessemer- och martingöt åren 1917 och 1918, fördelad efter gödsets kolhalt.

Kolhalt	Bessemergöt				Martingöt			
	Sur		Basisk		Sur		Basisk	
	År 1917	År 1918	År 1917	År 1918	År 1917	År 1918	År 1917	År 1918
T o n								
0·5 procent och däröver	16 423	5 056	—	—	121 560	80 645	33 662	18 671
Under 0·5 procent	4 268	6 517	56 456	54 394	84 484	102 520	235 770	250 102
Summa	20 691	11 573	56 456	54 394	206 044	183 165	269 432	268 773

Förestående siffror ådagalägga, att under redogörelseåret inträtt en i ögonen fallande ökning av produktionen av göt med en kolhalt av mindre än 0·5 %, motsvarad av en genomgående produktionsminskning för göt med högre kolhalt än den nu nämnda.

De för götframställningen under år 1918 använda ugnarna voro, enligt vad av tab. 4 framgår, 16 bessemer-, 80 martin-, 4 degelstål- och 28 elektro-stålugnar mot resp. 18, 81, 8 och 25 ugnar av motsvarande slag, använda under år 1917. I den anförda tabellen har även, för första gången, införts en uppdelning av bessemer- och martinugnarna på sura och basiska samt av elektro-stålugnarna på ljusbåge- och induktionsugnar.

Oräckt brännstål framställdes under år 1918 liksom under år 1917 endast i tvenne brännstålugnar vid Österby järnverk. Produktionen uppgick under redogörelseåret till 103 ton mot 97 ton under närmast föregående år.

Götverkens redovisade förbrukning av tackjärn, skrot och järnsvamp för vardera året 1917 och 1918 framgår av följande siffror:

Götverkens förbrukning av	År 1917	År 1918
Eget tackjärn	305 840 ton	270 884 ton
Köpt svenskt tackjärn	56 615 »	52 373 »
Utländskt »	389 »	1 137 »
Eget skrot	142 822 »	139 103 »
Köpt »	158 488 »	140 566 »
Järnsvamp	699 »	—
Hela riket	664 853 ton	604 063 ton

Den totala förbrukningen vid götverken av ovannämnda råvaror har sålunda under år 1918 jämfört med år 1917 väsentligt nedgått, en nedgång som förklaras av den under förstnämnda år minskade produktionen vid dessa verk.

Av stenkol förbrukade järnverken under år 1918 302 883 ton, av koks, koksstybb och koksgrus sammanlagt 152 511 ton, av kolbriketter 727 ton, av torv 481 624 hl samt av torvbriketter 72 ton. Beträffande de tre sist anförda slagen av bränsleämnen hava uppgifter tidigare icke infordrats till den årliga bergverksstatistiken.

I tab. 6 redovisas produktionen av *stångjärn och -stål samt andra grövre tillverkningar av smidesjärn och -stål*, som oberäknat i vissa fall omvällningar framställt av förut ej välda ämnen. I likhet med föregående år har därjämte i tabellen uppgivits värdet av vid de i denna berättelse redovisade järnverken för avsalu framställda manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka båda sistnämnda varugrupper närmare specificeras i den allmänna industriberättelsen. Tabellen redogör sålunda, om ock delvis helt summariskt, för samtliga vid järnverken framställda produkter.

Som tillverkningarna av ämnesjärn liksom för övrigt andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och -stål, hava för undvikande av dubbelräkningar i tab. 6 endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket försålt smitt stångjärn och -stål samt valsat järn och stål men ej för hela tillverkningen därav. Denna åtgärd utesluter ej, att i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig en del dubbelräkningar — då ett från ett verk till ett annat sålt parti av det senare verket kan hava vidare bearbetats. I vilken utsträckning antydda dubbelräkningar förekomma, låter sig emellertid ej utreda.

Nedanstående tabell lämnar möjlighet att beträffande de särskilda nu ifrågasvarande tillverkningarnas kvantiteter årsvis följa utvecklingen från och med sista fredsåret till och med sista krigsåret, under vilken tid uppgifterna i bergverksberättelsen rörande dessa tillverkningar äro sinsemellan fullt jämförbara. (Angående det olika redovisningssättet för billets, blooms etc. under nu anförda och tidigare år se 1913 års bergverksberättelse, sidd. 33—34.)

Tillverkningar av smidesjärn och -stål åren 1913—1918.

Slag av tillverkningar	År 1913	År 1914	År 1915	År 1916	År 1917	År 1918
	T o n					
Stångjärn och -stål (inkl. stångjärns- avhugg)	203 101	188 301	224 644	219 028	190 122	153 342
Billets, blooms etc.	287 749	241 652	270 406	252 200	253 546	235 139
Tubämnen, ihåliga	27 763	19 748	25 268	22 080	18 334	11 233
» massiva	23 675	23 755	27 586	26 067	17 292	11 340
Annat ämnesjärn för manufakturering...	44 687	40 979	52 356	50 359	50 680	41 819
Vinkeljärn, balkar m. m.	28 042	27 120	29 155	23 175	28 181	30 436
Järnvägsskenor	2 570	407	26	3	90	247
Skarvjärn och bottenplåtar	574	1 364	947	965	995	554
Hjulband (tires)	4 735	4 459	5 533	6 235	5 200	5 743
Axlar	2 236	2 459	2 288	3 183	3 873	4 352
Grovsjärn, ej spec.	398	2 133	1 520	1 237	908	1 383
Mediumjärn, ej spec.	5 617	7 216	9 302	8 135	10 947	2 486
Band-, söm- och annat finjärn	92 510	73 370	83 740	83 084	81 640	72 120
Valstråd	72 127	50 413	64 840	69 492	76 114	88 116
Strips	6 829	8 045	11 193	13 455	10 695	10 493
Grov- och mediumplåt	30 655	26 746	33 866	29 304	28 238	32 868
Tunnplåt	24 484	24 312	29 880	29 359	30 195	29 565

För åren 1917 och 1918 lämnas nedan en sammanställning av de i tab. 6 upptagna tillverkningarnas kvantiteter med särskilt angivande, huru många procent därav tillverkats av välljrn och av götmetall, samt värdena å samma tillverkningar, varjämte för år 1918 angivits den kvantitativa ökningen eller minskningen av resp. tillverkningsmängder, jämförda med närmast föregående års.

Slag av tillverkningar	Å r 1 9 1 7				Å r 1 9 1 8				
	Ton	Av välljrn	Av götmetall	Värde å tillverkningarna i kronor	Ton	Kvantitativa ökningen (+) eller minskningen (-) från år 1917	Av välljrn	Av götmetall	Värde å tillverkningarna i kronor
		Procent	Procent				Ton	Procent	
Stångjrn och -stål (inkl. stångjärnsavhugg).....	190 122	18·6	81·4	115 716 872	153 342	— 36 780	19·3	80·7	108 934 256
Billets, blooms etc....	253 546	1·6	98·4	106 408 989	235 139	— 18 407	0·2	99·8	119 933 526
Tubämnen, ihåliga ...	18 334	—	100·0	16 416 319	11 233	— 7 101	—	100·0	10 478 841
» massiva....	17 292	—	100·0	6 869 634	11 340	— 5 952	—	100·0	6 907 452
Annat ämnesjrn för manufakturering ...	50 680	2·1	97·9	26 392 742	41 819	— 8 861	3·1	96·9	25 980 441
Vinkeljrn, balkarm.m.	28 181	—	100·0	16 621 822	30 436	+ 2 255	—	100·0	22 164 053
Jrnvägsskenor	90	—	100·0	55 350	247	+ 157	—	100·0	176 250
Skarvjrn och bottenplåtar	995	—	100·0	452 725	554	— 441	—	100·0	387 800
Hjulband (tires)	5 200	—	100·0	3 269 219	5 743	+ 543	—	100·0	7 325 770
Axlar	3 873	—	100·0	3 400 829	4 352	+ 479	—	100·0	4 314 586
Grovjrn, ej spec.	908	—	100·0	424 850	1 383	+ 475	—	100·0	964 724
Mediumjrn, ej spec.	10 947	4·1	95·9	6 598 803	2 486	— 8 461	36·5	63·5	1 793 360
Band-, s6m- och annat finjrn	81 640	26·6	73·4	50 472 642	72 120	— 9 520	26·1	73·9	53 149 528
Valstråd	76 114	3·4	96·6	46 110 569	88 116	+ 12 002	3·6	96·4	63 303 093
Strips	10 695	—	100·0	6 415 219	10 493	— 202	32·3	67·7	8 193 160
Grov- och mediumplåt	28 238	—	100·0	18 708 136	32 868	+ 4 630	—	100·0	33 217 502
Tunnplåt	30 195	3·1	96·9	26 523 415	29 565	— 630	3·4	96·6	39 163 243

Kvantitativt hava de flesta och mest betydande av förestående tillverkningar nedgått avsevärt under år 1918 vid jämförelse med år 1917. För stångjrn och -stål utgjordes minskningen av 36 780 ton (19·3 %) och för billets, blooms etc. av 18 407 ton (7·3 %). Relativt stor var nedgången i tillverkningen av tubämnen, för ihåliga tubämnen 7 101 ton (38·7 %) och för massiva 5 952 ton (34·4 %). Av ökningarna må särskilt framhållas ökningen för valstråd, 12 002 ton (15·8 %), samt för grov- och mediumplåt, 4 630 ton (16·4 %). — De redovisade värdena hava genomgående stegrats under år 1918.

I följande översikt meddelas en sammanställning av de särskilda tillverkningarna av smidesjrn och -stål med angivande såväl i absoluta som relativa tal av de kvantiteter därav, som avsetts för export, varvid motsvarande siffror och procenttal medtagits även för år 1917.

Slag av tillverkningar	År 1917			År 1918		
	Hela tillverkningen i ton	Därav för export		Hela tillverkningen i ton	Därav för export	
		Ton	Procent		Ton	Procent
Stångjärn och -stål (inklusive stångjärns- avhugg)	190 122	45 217	23·8	153 342	37 366	24·4
Billets, blooms etc.	253 546	13 444	5·3	235 139	6 773	2·9
Tubämnen, ihålliga	18 334	5 689	31·0	11 233	1 893	16·9
» massiva	17 292	5 408	31·3	11 340	3 194	28·2
Annat ämnesjärn för manufakturering ..	50 680	1 556	3·1	41 819	145	0·3
Vinkeljärn, balkar m. m.	28 181	4 441	15·8	30 436	6 728	22·1
Järnvägsskenor	90	—	—	247	—	—
Skarvjärn och bottenplåtar	995	—	—	554	—	—
Hjulband (tires)	5 200	562	10·8	5 743	1 246	21·7
Axlar	3 873	552	14·3	4 352	1 726	39·7
Grovjärn, ej spec.	908	5	0·6	1 383	300	21·7
Mediumjärn, ej spec.	10 947	1 992	18·2	2 486	631	25·4
Band-, söm- och annat finjärn	81 640	17 832	21·8	72 120	14 273	19·8
Valstråd	76 114	20 207	26·5	88 116	22 715	25·8
Strips	10 695	873	8·2	10 493	814	7·8
Grov- och mediumplåt	28 238	2 279	8·1	32 868	6 438	19·6
Tunnplåt	30 195	268	0·9	29 565	1 603	5·4

Förestående siffror visa, att den för avsalu genom export avsedda produktionsmängden under år 1918 minskats för åtskilliga tillverkningar av stångjärn och -stål men ökats för andra, i regel för dem, vilkas totala årskvantiteter för 1918 överstigit 1917 års. Vad åter beträffar fördelningen av salutillverkningarnas totalsummor för de båda nämnda åren på export och på försäljning inom landet, kan vid jämförelse med tidigare år konstateras en betydande minskning av för export avsett stångjärn och -stål och en ökning av den för försäljning inom landet avsedda kvantiteten, vilken omläggning ytterst berott på det försvårade handelsutbytet med andra länder. Då år 1918 ifrågasvarande produktionskvantitet för export enligt tab. 6 uppgått till 105 845 ton och den för försäljning inom landet avsedda till 260 871 ton, medan år 1917 motsvarande siffror voro 120 325 ton samt 296 455 ton, visar sig, att tillverkningen för export under de båda åren utgjort samma relativa andel av den totala salukvantiteten, nämligen 28·9 %. Till jämförelse må nämnas, att år 1913 uppgick den för export avsedda tillverkningsmängden till icke mindre än 45·0 % av den totala tillverkningen för avsalu.

Den fortskridande stegringen av värdet å tillverkningen av smitt stångjärn och -stål samt å de särskilda tillverkningarna av valsat järn och stål har för redogörelseåret liksom för närmast föregående år varit anmärkningsvärd, enligt vad som framgår av följande sammanställning, vilken upptager värdet å de för export och försäljning inom landet avsedda tillverkningarna under åren 1917 och 1918.

	År 1917	År 1918
Smitt stångjärn och -stål	26 253 626 kr.	25 423 036 kr.
Valsat järn och stål:		
Ämnen	28 868 077 kr.	21 549 185 kr.
Grovjärn	29 490 543 »	33 732 659 »
Mediumjärn	63 149 700 »	55 419 134 »
Finjärn	87 616 173 »	99 947 536 »
Stångjärnsavhugg	1 407 801 »	858 696 »
Plåt	39 846 268 »	67 186 758 »
Summa valsat järn och stål	250 378 562 kr.	278 693 968 kr.
Summa smitt stångjärn och -stål samt valsat järn och stål	276 632 188 kr.	304 117 004 kr.

För järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av järnmanufaktur och maskingods hava för åren 1917 och 1918 redovisats följande värdebelopp:

	År 1917	År 1918
Tackjärns- och metallgjutgods	4 727 635 kr.	12 684 015 kr.
Annan järnmanufaktur	63 616 833 »	94 682 849 »
Maskingods och övriga verkstadsprodukter	36 698 958 »	52 041 653 »
	Summa 105 043 426 kr.	159 408 517 kr.

Sammanlagda redovisade värdet av järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål samt järnmanufaktur, maskingods och övriga verkstadsprodukter uppgick alltså för redogörelseåret till det höga beloppet av 463 525 521 kronor mot 381 675 614 kronor år 1917. Såsom redan i det föregående antytts, motsvaras denna värdeökning icke av en kvantitativ ökning av de ifrågavarande tillverkningarna.

B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn.

a) Malmer.

Verksamheten vid andra gruvor än järngruvor var även under större delen av år 1918 synnerligen livlig och lämnade för året ett relativt gott resultat, 233 397 ton direkt användbar malm och slig tillsammans mot 236 265 ton år 1917 och endast 97 752 ton år 1913. Den obetydliga minskningen från år 1917, 2 868 ton (1.2 %), hänförde sig till den under redogörelseåret minskade fångsten av direkt användbar malm, 177 595 ton mot 181 786 ton år 1917. Däremot visade sligproduktionen med 55 802 ton någon uppåtgång från 1917 års kvantitet, 54 479 ton. Vid en mera ingående jämförande undersökning över de senare årens utbyte av nu ifrågavarande malmer torde emellertid även böra tagas i betraktande, att den i malmen ingående kvantiteten metall eller annan sådan beståndsdel, som bestämmer malmens värde, ofta varit ansevärt lägre under de senaste åren, då gruvbrytningen haft till föremål en del fyndigheter, som det under förutvarande förhållanden ej skulle hava lönat sig att bearbeta. I och med de delvis ändrade förhållandena på malmarknaden vid årets slut inskränktes verksamheten vid ett antal gruvor, alldenstund malmen ej längre befanns säljbar. Det må emellertid i detta sammanhang påpekas, att för all i tabb. 8 och 9 redovisad malm och slig infordrats uppgift å åtminstone ungefärligt beräknade saluvärdet vid den tidpunkt, då produkten i fråga erhöles.

	Direkt användbar malm	Slig	Summa användbar malm	
	Ton	Ton	Ton	Värde i kr.
Silver- och blymalm	322	2 848	3 170	2 017 664
Molybdenmalm	1 035	76 216	77 251	1 740 880
Volframalm	—	3 810	3 810	114 300
Kopparmalm	17 234	4 174	21 408	2 650 994
Manganmalm	14 257	2 313	16 570	1 980 189
Zinkmalm	12 550	35 957	48 507	2 553 451
Nickelmalm	2 480	—	2 480	392 142
Svavel- och magnetkis	130 751	10 430	141 181	9 350 209
	Summa 177 595	55 802	233 397	20 799 829

Av *silver- och blymalm* erhöles år 1918 322 ton direkt användbar malm och 2 848 ton slig mot 209 ton direkt användbar malm och 3 500 ton slig år 1917. Härav höllo endast några smärre kvantiteter en låg silverhalt. I Stor- och Storgubbengruvorna i Stora Skedvi socken i Kopparbergs län brötes ensamt 275 ton stufmalm, och vid Rävåla, Ämmebergs och Kaveltorps anrikningsverk framställdes de största sligmängderna, resp. 973, 749 och 595 ton. Medelvärdet per ton var för den direkt användbara malmen 258 kronor 61 öre och för sligen 679 kronor 21 öre.

Fångsten av *molybdenmalm*, 1 035 ton direkt användbar malm och 76 216 ton slig, var visserligen vida lägre än under år 1917 men likväl synnerligen betydande. Om man undantager utbytet av en tillfällig försöksanrikning vid Flogbergets anrikningsverk i Kopparbergs län, erhöles år 1918 denna värdefulla malm ur Uddgruvan i Ljusnarsbergs socken i Örebro län och vid det därstädes nyuppförda anrikningsverket. Medelvärdet per ton malm och slig var 22 535 kronor 37 öre.

Av en annan eftersökt specialmalm, *volframalm* (scheelit), utvunnos under redogörelseåret 3 810 ton 50-procentig slig vid det vid Södra Yxsjögruvan i Ljusnarsbergs socken i Örebro län under redogörelseåret nyanlagda anrikningsverket, varvid som rågods användes 861 ton 3-procentigt anrikningsgods, brutet ur sagda gruva. Värdet av sligkvantiteten har redovisats till 114 300 kronor; genomsnittsvärdet var alltså 30 000 kronor per ton.

Produktionen av *kopparmalm* har under redogörelseåret varit enastående stor, 17 234 ton direkt användbar malm och 4 174 ton slig eller sammanlagt 21 408 ton mot 13 579 ton år 1917. Ökningen från sistnämnda år uppgick sålunda till ej mindre än 7 829 ton (57.7 %). Liksom under år 1917 har kopparmalmsbrytningen vid Falu gruva varit föga omfattande i jämförelse med vad tidigare varit förhållandet. De största kvantiteterna stufmalm erhöles vid Håkansbodafältet i Ramsbergs socken i Örebro län och Tomtebofältet i Stora Skedvi socken i Kopparbergs län, resp. 6 227 och 3 433 ton. Av sligen framställdes den största kvantiteten, 2 100 ton, vid Leijelgruvans anrikningsverk i Örebro län ur ett jämförelsevis lågprocentiskt rågods. Medelvärdet per ton var för den direkt användbara malmen 57 kronor 87 öre och för sligen 396 kronor 19 öre.

Den erhållna *manganmalmen*, sammanlagt 16 570 ton, visar visserligen en minskning från år 1917 om 3 303 ton (16.6 %) men uppgår till ej långt ifrån dubbla kvantiteten under år 1916 erhållen manganmalm. Produktionen av manganmalm var i stort sett lokalt fördelad på ungefärligen samma sätt som under år 1917; vid Spexerydsfältet i Jönköpings län vunnos 1 637 ton stufmalm och 2 211 ton slig, vid Långbansfältet i Värmlands län 7 056 ton stufmalm och 102 ton slig samt ur de dalsländska mangangruvorna sammanlagt 4 749 ton malm. Genomsnittsvärdet per ton var för stufmalmen 119 kronor 47 öre och för sligen 119 kronor 69 öre.

Av *zinkmalm* erhöles sammanlagt 48 507 ton. 1917 års produktion, som, även den, utvisade minskning i jämförelse med närmast föregående års, uppgick till 51 312 ton. Huvudparten härav lämnade som vanligt Ämmebergs zinkgruvor, under år 1918 7 381 ton direkt användbar malm och 23 461 ton slig. Ur Nya Kalvbäcksgruvan i Vika socken i Kopparbergs län brötes 3 186 ton stufmalm, och vid Rävåla anrikningsverk i Kopparbergs län framställdes 6 480 ton zinkkopparmalmsslig. Genomsnittsvärdet per ton å den direkt användbara malmen var 45 kronor 31 öre och å sligen 55 kronor 20 öre.

Redogörelseårets produktion av *nickelmalm*, 2 480 ton, bröts ur Kleva gruva i Alseda socken i Jönköpings län samt ur Virserums gruva i Virserums socken i Kalmar län. Medelvärdet å malmen var 158 kronor 12 öre per ton.

Utnyttjandet av våra *svavel-* och *magnetkisfyndigheter* har i hög grad stimulerats av svavelbristen under krisåren. Produktionens höjdpunkt under dessa år synes dock vara nådd med 1917 års kvantitet, 142 660 ton, i jämförelse med vilken 1918 års siffra, 141 181 ton, utvisar en minskning om 1 479 ton (1.0 %). Av 1918 års kvantitet voro 129 421 ton direkt användbar svavelkis och 10 430 ton genom anrikning erhållen produkt. Därtill kommo 235 ton magnetkis samt 1 095 ton svavel- och magnetkis, vilken sistnämnda kvantitet ej kunnat uppdelas, enär svavelkisen förekommer som uppblandning eller impregnation i magnetkisen. Ensamt ur Falu gruva brötos 111 281 ton svavelkis. Av övriga under redogörelseåret producerade mängder må nämnas 7 710 ton svavelkis från Svavelgruvan i Skinnskattebergs socken i Västmanlands län samt från Södra Sättragruvans anrikningsverk i Södermanlands län och Avdala anrikningsverk i Örebro län resp. 4 940 och 3 111 ton anrikad svavelkis. Medelvärdet å svavel- och magnetkisen var 65 kronor 65 öre samt å den anrikade produkten 73 kronor 45 öre.

Brytningen i ton av malmer, andra än järnmalm, under de senaste sex åren framgår av följande sammanställning:

	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Guldmalm	—	639	221	230	—	—
Silver- och blymalm.....	3 222	3 100	2 671	3 707	3 709	3 170
Molybdenmalm	—	7	37	3	137	77 ²⁵¹
Volframalm	—	—	—	—	—	3 ⁸¹⁰
Kopparmalm	5 458	8 839	10 549	13 895	13 579	21 408
Manganmalm	4 001	3 643	7 607	8 894	19 873	16 570
Zinkmalm	50 752	42 279	55 937	60 700	51 312	48 507
Nickelmalm	—	156	1 642	3 561	4 991	2 480
Grafitmalm.....	—	—	—	—	4	—
Svavel- och magnetkis.....	34 319	33 313	76 324	¹⁾ 97 848	²⁾ 142 660	³⁾ 141 181

Anrikningen av annan malm än järnmalm redovisas i tab. 9, i vilken tabell för redogörelseåret jämväl uppgives det i resp. verk ingående rågodsets metallhalt, för såvitt uppgifter därom kunnat erhållas. För anrikningen hava 21 anrikningsverk varit i gång mot 20 år 1917. Tillkomna sedan närmast föregående år äro Uddgruvans och Södra Yxsjögruvans anrikningsverk i Örebro län, varjämte vid Flogbergets järnanrikningsverk även molybdenmalmslig framställts. Däremot hava Torskbäckens anrikningsverk i Värmlands län och Åsbobergs anrikningsverk i Örebro län icke under året använts för anrikning av annan malm än järnmalm. Av de under år 1918 pådragna anrikningsverken voro 11 våtanrikningsverk, 3 våtmagnetiska anrikningsverk, 4 flottationsverk, 2 med kombinerad våtmagnetisk och flottationsanrikning samt 1 våtanrikningsverk med kombinerad mekanisk-magnetisk och oljeanrikning.

Utförseln av andra malmer än järnmalm ställde sig under åren 1917 och 1918 sålunda:

	U t f ö r s e l			
	1917		1918	
	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.
Zinkmalm	6 804	925 555	16 210	2 792 998
Svavelkis	29 800	1 297 215	38 596	3 754 429
Annan malm	549	2 294 157	3 202	2 366 660

¹⁾ Därav svavel- och magnetkis 230 ton och magnetkis 145 ton. — ²⁾ Därav svavel- och magnetkis 745 ton och magnetkis 161 ton. — Jfr även sid. 97 not. 9. — ³⁾ Därav svavel- och magnetkis 1 095 ton och magnetkis 235 ton.

b) **Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.**

Under år 1918 brötos stenkol å 8 kolgruvefält, därav 2 i Kristianstads län och 6 i Malmöhus län, eldfast lera å 5 fält i Malmöhus län och klinkerlera å 3 fält, ävenledes i Malmöhus län. Boserups stenkolsgruva, där en mindre kvantitet stenkol bröts under år 1917, har ej tagits i anspråk under år 1918. Antalet vid stenkolsgruvorna under år 1918 använda uppförings-schakt var 14. Frånsett 97 ton stenkol och 13 070 ton klinkerlera, som erhållits i dagbrott, ägde hela brytningen rum under jord.

Resultatet av brytningen å stenkolsfälten utgjorde:

	Ton	Värde i kronor	Medel- värde per ton
Stenkol	404 494	14 088 616	34·83
Eldfast lera	120 415	415 082	3·45
Klinkerlera.....	48 878	222 182	4·55

Medelvärdet per ton för stenkol har sålunda stigit till 34 kronor 83 öre från 21 kronor 45 öre per ton år 1917. Framhållas må dock, att de för åtskilliga kolkvantiteter redovisade värdena icke äro försäljningsvärden utan uppskattade bokföringsvärden, enär dessa kol, som till största delen äro av kvaliteterna n:o 2 och 3, förbrukas vid gruvbolagens egna anläggningar. Medelvärdet per ton å eldfast lera har ökat till 3 kronor 45 öre år 1918 från 1 krona 80 öre år 1917 och värdet å klinkerlera till 4 kronor 55 öre år 1918 från 2 kronor 63 öre 1917. Även de för dessa leror redovisade värdebeloppen äro i största utsträckning rena bokföringsvärden, enär lerorna för förädling överlämnats till bolagens egna fabriksavdelningar.

De skånska stenkolen pläga indelas i tre olika sorter, nämligen n:o 1 med en förbränningsvärme av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 procent, n:o 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 procent och n:o 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 procent. Proportionen mellan de olika kvaliteterna har från och med år 1913 ställt sig på följande sätt:

Å r	N:o 1		N:o 2		N:o 3	
1913.....	177 481 ton	48·8 %	144 311 ton	39·6 %	42 173 ton	11·6 %
1914.....	184 065 »	50·2 »	137 347 »	37·5 »	45 227 »	12·3 »
1915.....	211 078 »	51·2 »	152 427 »	37·0 »	48 756 »	11·8 »
1916.....	224 312 »	54·1 »	143 747 »	34·6 »	46 766 »	11·3 »
1917.....	243 935 »	55·1 »	149 384 »	33·8 »	49 314 »	11·1 »
1918.....	210 924 »	52·1 »	139 543 »	34·5 »	54 027 »	13·4 »

Produktionen av stenkol och leror under de sex senaste åren har uppgått till följande kvantiteter:

År	Stenkol	Eldfast lera	Klinkerlera
1913	363 965 ton	136 944 ton	50 936 ton
1914	366 639 »	146 262 »	47 558 »
1915	412 261 »	124 829 »	59 455 »
1916	414 825 »	107 307 »	39 634 »
1917	442 633 »	123 910 »	44 046 »
1918	404 494 »	120 415 »	48 878 »

Redogörelseårets stenkolsproduktion, 404 494 ton, har från år 1917 minskats med 38 139 ton (8·6 %), men den är väsentligt högre än sista fredsårets, 363 965 ton. Produktionen av eldfast lera har minskats med 3 495 ton (2·8 %), under det att produktionen av klinkerlera ökats med 4 832 ton (10·9 %). Stenkolsbrytningen har minskats vid alla gruvorna utom Ormastorp, Skromberga och Stabbarp. Uppfordringen av eldfast lera har minskats vid alla gruvorna utom Höganäs, medan upptagningen av klinkerlera ökats vid samtliga gruvorna.

Sveriges produktion av stenkol täcker emellertid endast en ringa del av dess behov. Stenkolsproduktionen ställde sig för åren 1913—1918 i relation till importen av stenkol, inkl. briketter, sålunda:

	Produktion	Import
År 1913	363 965 ton	4 903 592 ton
» 1914	366 639 »	4 642 079 »
» 1915	412 261 »	4 076 277 »
» 1916	414 825 »	4 922 233 »
» 1917	442 633 »	1 804 589 »
» 1918	404 494 »	2 281 879 »

Arbetseffekten vid gruvorna med frånräknande av den relativt mindre betydande brytningen i dagbrott utvisar följande relationer för år 1918 i jämförelse med de fem närmast föregående åren.

År	Brytningsmängd	Antal arbetare under jord	Brytningsmängd per arbetare
1913	635 618 ton	1 500	424 ton
1914	637 439 »	1 523	419 »
1915	693 145 »	1 665	416 »
1916	656 729 »	1 649	398 »
1917	699 447 »	1 749	400 »
1918	662 907 »	1 674	396 »

Den totala brytningsmängden är likväl större, än vad förestående siffror utvisa, enär även betydande merendels obestämbara kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

c) Fältspat och kvarts.

Brytningen av fältspat har under krigsåren minskats till följd av försvårade avsättningsmöjligheter. Enligt de till kollegium inkomna redogörelserna belöpte sig den under år 1918 erhållna fältspaten till sammanlagt 17 850 ton. Produktionen har sålunda helt obetydligt nedgått från år 1917, med 683 ton (3·7 %), men uppgår ej ens till hälften av den under år 1913 erhållna fältspaten. Det län, som lämnat den största kvantiteten, är som vanligt Stockholms län, inom vilket län erhållits sammanlagt 12 641 ton, därav ensamt från Mossgruvan i Vaddö socken 5 511 ton. Värdet av den år 1918 erhållna fältspaten har redovisats till 283 158 kronor. Medelvärdet per ton har alltså stigit till 15 kronor 86 öre från 13 kronor 96 öre år 1917.

Brytningen, fördelad efter olika kvaliteter, utvisade följande siffror:

	Bruten fältspat	
1:ma	7 025 ton	39.4 %
2:da	7 683 »	43.0 »
Andra kvaliteter	3 142 »	17.6 »
	Summa 17 850 ton	100.0 %

En sammanställning av förestående siffror med motsvarande för de fem närmast föregående åren meddelas i följande tablå:

År	Bruten fältspat			Summa
	1:ma	2:da	Andra kvaliteter	
1913	15 525 ton	12 955 ton	9 398 ton	37 878 ton
1914	9 160 »	7 416 »	4 242 »	20 818 »
1915	6 060 »	3 777 »	2 268 »	12 105 »
1916	3 522 »	5 358 »	3 844 »	12 724 »
1917	8 259 »	4 478 »	5 796 »	18 533 »
1918	7 025 »	7 683 »	3 142 »	17 850 »

Enligt handelsstatistiken exporterades av fältspat under samma år följande kvantiteter:

År 1913	38 072 ton	År 1916	13 820 ton
» 1914	16 845 »	» 1917	14 112 »
» 1915	10 703 »	» 1918	15 854 »

I motsats mot fältspatsbrytningen har brytningen av kvarts under de senare åren gått uppåt, då denna produkt i stor utsträckning använts för framställning av kisellegeringar på elektrometallurgisk väg. På grund av den under år 1918 inträdda avmattningen i smältverkens produktion minskades kvantiteten bruten kvarts, 42 335 ton, i jämförelse med år 1917, med 14 952 ton (26.1 %). Den kvarts, som erhålles vid järnmalsbrytning m. m. dyl., är dock ej redovisad. Från Älvsborgs län erhöles ej mindre än 25 733 ton, därav ensamt från Annenässets kvartsbrott 19 613 ton. Sammanlagda saluvärdet av den redovisade kvartsen har uppgivits till 395 298 kronor mot 409 969 kronor år 1917. Medelvärdet per ton var år 1918 9 kronor 34 öre mot år 1917 7 kronor 16 öre. Vid fyra under bergmästarnas insecnde stående brott erhöles 9 459 ton kvartsit med ett värde av 129 590 kronor. Fullständig redovisning för brytningen av sistnämnda mineral lämnas i den allmänna industriberättelsen.

Produktionen av kvarts har under åren 1913—1918 uppgått till följande kvantiteter:

År 1913	40 837 ton	År 1916	55 123 ton
» 1914	36 128 »	» 1917	57 287 »
» 1915	33 818 »	» 1918	42 335 »

Under redogörelseåret exporterades endast 2 002 ton kvarts.

d) Andra metaller än järn samt diverse bergverksprodukter.

Tillverkningen år 1918 av andra metaller än järn framgår av följande tabell, som upptager tioårsmedeltal för tiden 1861—1910 och årssiffror för åren 1911—1918.

Tillverkning av andra metaller än järn.

År	Guld	Silver	Bly	Koppar	Fin- och handelszink	Magnesiummetall	Metaliskt natrium
	K i l o g r a m						
1861—1870	8 584	1 157·1	420 302	1 867 252	—	—	—
1871—1880	5 527	962·4	64 719	1 056 512	—	—	—
1881—1890	51 187	2 983·6	271 890	803 046	—	—	—
1891—1900	101 799	2 794·2	1 077 809	348 477	—	—	—
1901—1910	40 819	822·3	603 728	1 408 974	306 051	—	—
1911	11 020	1 239·4	1 134 221	3 221 193	2 123 641	—	—
1912	30 559	961·7	1 072 889	3 957 157	3 228 231	—	—
1913	25 374	1 037·1	1 235 295	4 215 390	2 114 520	—	—
1914	84 280	1 074·2	1 395 566	4 692 244	2 299 761	—	—
1915	37 349	753·7	1 917 678	4 560 584	8 588 384	—	—
1916	18 223	1 179·7	2 075 777	3 180 615	9 997 090	—	—
1917	11 050	1 783·8	3 174 135	4 422 564	7 978 822	7 312	—
1918	14 998	979·8	2 241 012	2 955 731	4 098 160	6 652	1 341

Av de i tabellen redovisade metallerna uppgingo under år 1918 framställt guld och silver till jämförelsevis små kvantiteter. Produktionen av *guld* steg i någon mån och utgjorde 14 998 kg med ett värde enligt tab. 12 av 37 444 kronor, mot 11 050 kg med ett värde av 27 669 kronor år 1917. Av redogörelseårets produktion framställdes 5 366 kg på torra vägen vid Sala silververk och 9 632 kg på våta vägen vid Falu kopparverk mot resp. 3 820 och 7 230 kg år 1917.

*Silver*produktionen under året uppgick till endast 979·8 kg mot 1 783·8 kg under närmast föregående år. Av denna kvantitet erhöles 894·4 kg på torra vägen vid Sala silververk och 85·4 kg på våta vägen vid Falu kopparverk mot resp. 1 707·1 och 76·7 kg år 1917. Värdet av den totala silverproduktionen under år 1918 har uppgivits till 166 576 kronor.

Ett vida större utbyte har vid framställningen av bly, koppar och zink lämnats, ehuru väl produktionssiffrorna för dessa metaller under år 1918 utvisa en avsevärd nedgång vid jämförelse med närmast föregående år.

Till den ovan för år 1918 uppgivna kvantiteten *bly* som slutprodukt, 2 241 012 kg, bidrog Trollhättans elektrotermiska aktiebolags elektriska smältverk med 733 459 kg frisk- och raffinadbly och Sala silververk med 1 282 053 kg frisk- och raffinadbly samt 225 500 kg antimonbly. Produktionen i sin helhet utvisar i jämförelse med år 1917 en minskning av 933 123 ton (29·4 %). Vid nu nämnda verk framställdes jämväl sammanlagt 160 537 kg *blyglöte*.

Av *koppar* hava producerats 2 145 486 kg raffinadkoppar, framställd av cementkoppar, och 804 350 kg raffinadkoppar, framställd av råkoppar (bessemerkoppar), samt 5 895 kg elektrolytkoppar med utgång direkt ur kopparmalm. Med undantag av en mindre kvantitet vid Falu kopparverk av råkoppar framställd raffinadkoppar härrör denna produktion från Hälsingborgs kopparverk. Av cementkoppar hava vid Hälsingborgs, Granefors och Oskarshamns kopparverk framställts 3 073 451 kg, av garkoppar vid Hälsingborgs kopparverk 1 892 931 kg samt av råkoppar vid Falu och Köpings kopparverk 1 111 130 kg.

Kopparskärstenstillverkningen i riket uppgick år 1918 till sammanlagt 1 379 860 kg, därav 102 805 kg med 53 %, 234 162 kg med 20 % och 1 042 893 kg med 3 % koppar.

¹⁾ Medeltal för åren 1904—1910.

Av malm från Kleva gruva och gammal koncentrationsslagg hava vid Ädelfors nickelverk framställt 430 000 kg *nickelkopparskärsten*, hållande 6.13 % nickel och 4.41 % koppar.

Av *zink* som slutprodukt eller finzink hava vid Trollhättans elektrothermiska aktiebolags elektriska smältverk under år 1918 framställt 4 098 160 kg, och utvisar produktionen vid jämförelse med närmast föregående år en minskning av ej mindre än 3 880 662 kg (48.6 %). Vid Rävåla och Kalvbäckens zinkmalmsrostningsverk i Kopparbergs län hava framställt sammanlagt 4 393 000 kg *rostat zinkblände* till ett värde av 447 313 kronor. År 1917 rostades 9 727 250 kg zinkblände.

På senaste tiden upptagna metalltillverkningar äro *magnesiummetall*, varav vid W. Dan. Bergmans smältverk i Trollhättan framställt 7 312 kg år 1917 och 6 652 kg år 1918, samt *metalliskt natrium*, varav år 1918 vid Månsbo i Kopparbergs län erhållits 1 341 kg.

I fråga om övriga vid bergverken år 1918 beredda produkter må nämnas, att tillverkningen av *blyerts* vid Västanfors grafitverk har nedgått till 102 200 kg från 122 700 kg år 1917 och tillverkningen av *pulveriserad brunsten* vid Dunkehallars pulveriseringsverk till 77 600 kg från 154 100 kg år 1917.

C) Arbetskraft.

a) Motorer.

I tabb. 13 och 14 redovisas de olika slag av motorer, som använts vid bergverken under år 1918, jämte deras uppgivna styrka i effektiva hästkrafter. Ett sammandrag av däri meddelade uppgifter beträffande de motorer (oberäknat 27 motorer för handkraft och 9 kreatursvandringer), som använts för omedelbar drift av maskiner och apparater, lämnas i följande sammanställning:

Olika slag av motorer för omedelbar maskindrift och deras fördelning på olika bergverk.

	Vid gruvor, anriknings- och briketterings- verk		Vid järnverk		Vid andra bergverk		Summa häst- krafter
	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	
Vattenhjul	9	212	99	2 322	1	2	2 536
Vattenturbiner	19	1 681	384	39 871	2	260	41 812
Ångmaskiner	92	3 860	71	18 340	1	30	22 230
Ångturbiner	—	—	2	305	—	—	305
Olje- och gasmotorer	40	1 098	9	895	—	—	1 993
Elektriska motorer	2 408	89 808	5 426	133 479	321	4 168	227 455
Summa	2 568	96 659	5 991	195 212	325	4 460	296 331
I procent	—	32.6	—	65.9	—	1.5	100.0

Den under år 1918 för omedelbar drift använda drivkraftens styrka har sålunda ökat till 296 331 effektiva hästkrafter från 278 759 hästkrafter år 1917

eller med 17 572 hästkrafter (6·3 %). Jämföras för de båda åren de elektriska motorernas hästkrafttal med sammanlagda hästkrafttalet för de övriga motorerna tillsammantagna, framgår, att den nu nämnda ökningen av hästkrafttalet för den direkt använda drivkraften under år 1918 hänför sig till de elektriska motorerna, vilkas sammanlagda styrka vuxit från 199 382 hästkrafter till 227 455 hästkrafter eller med ej mindre än 28 073 hästkrafter (14·1 %). Där emot har vattenturbinernas kraftbelopp nedgått till 41 812 från 45 654 hästkrafter och ångmaskinernas till 22 230 från 26 328 hästkrafter. Den relativt största nedgången utvisa olje- och gasmotorerna med 49·9 %.

Rörande speciellt gruvdriften belyser följande översikt den för omedelbar drift av maskiner och apparater vid densamma i bruk tagna kraften:

Motorer	För omedelbar drift av maskiner och apparater vid gruvbrytningen						För omedelbar drift vid anrikningsverk		För omedelbar drift vid briketteringsverk		Summa	
	För uppfordring och pumpning		För borrhning		För andra ändamål		An-tal	Häst-krafter	An-tal	Häst-krafter	An-tal	Häst-krafter
	An-tal	Häst-krafter	An-tal	Häst-krafter	An-tal	Häst-krafter						
Vattenhjul	8	207	—	—	1	5	—	—	—	—	9	212
Vattenturbiner	7	213	2	315	2	43	8	1 110	—	—	19	1 681
Ångmaskiner	76	2 561	4	855	10	229	2	215	—	—	92	3 860
Olje- och gasmotorer	16	326	10	472	13	200	1	100	—	—	40	1 098
Elektriska motorer	584	23 244	227	18 120	731	22 480	776	24 867	90	1 097	2 408	89 808
Summa	691	26 551	243	19 762	757	22 957	787	26 292	90	1 097	2 568	96 659

Den år 1917 för omedelbar drift vid gruvbrytning, inklusive anrikning och brikettering, redovisade drivkraften representerade 89 899 hästkrafter. I jämförelse därmed har således år 1918 att uppvisa en krafttillväxt av 6 760 hästkrafter (7·5 %). Av denna krafttillväxt kommo ensamt på de elektriska motorernas del 10 938 hästkrafter. För anrikning och brikettering användes 28·3 % av hela drivkraften och återstoden vid gruvbrytningen för uppfordring, pumpning, borrhning och andra ej specificerade ändamål.

Förutom denna för omedelbar drift av maskiner och apparater använda drivkraft hava vid bergverken för generatordrift år 1918 använts 162 008 hästkrafter (1917: 95 722 hästkrafter) fördelade på följande sätt:

Motorer	Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk		Vid järnverk		Vid andra bergverk		Summa hästkrafter
	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
Vattenturbiner	65	10 657	217	114 407	4	297	125 361
Ångmaskiner	10	1 690	10	1 734	3	780	4 204
Ångturbiner	12	19 055	18	6 608	—	—	25 663
Olje- och gasmotorer	2	580	7	6 200	—	—	6 780
Summa	89	31 982	252	128 949	7	1 077	162 008

Hela drivkraftens fördelning på de särskilda länen framgår av följande sammandrag:

L ä n	Vattenhjul	Vatten- turbiner	Ångmaskiner	Ångturbiner	Olje- och gas- motorer	Summa	Elektriska motorer
Stockholms län.....	—	39	440	525	36	1 040	2 247
Uppsala län.....	769	2 402	615	388	40	4 214	4 230
Södermanlands län.....	30	2 465	350	550	4 505	7 900	8 252
Östergötlands län.....	74	3 903	648	150	303	5 078	2 682
Jönköpings län.....	12	165	100	60	280	617	1 038
Kronobergs län.....	—	—	—	—	—	—	65
Kalmar län.....	—	—	89	—	12	101	26
Blekinge län.....	—	1 581	500	—	—	2 081	1 902
Kristianstads län.....	—	—	390	10 050	—	10 440	1 096
Malmöhus län.....	5	—	2 075	130	—	2 210	3 472
Hallands län.....	—	—	—	—	—	—	236
Göteborgs och Bohus län.....	—	—	—	—	8	8	—
Älvsborgs län.....	—	2 840	632	—	98	3 570	6 412
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	80	80	348
Värmlands län.....	361	49 845	360	—	—	50 566	13 255
Örebro län.....	477	28 475	1 582	2 660	204	33 398	29 561
Västmanlands län.....	237	15 670	886	2 655	100	19 548	30 745
Kopparbergs län.....	336	51 083	13 701	300	1 191	66 611	67 845
Gävleborgs län.....	190	7 730	2 822	—	1 700	12 442	29 666
Jämtlands län.....	—	900	—	—	—	900	539
Västerbottens län.....	45	75	—	—	—	120	—
Norrbottnens län.....	—	—	1 244	8 500	216	9 960	23 838
Summa	2 536	167 173	26 434	25 968	8 773	230 884	227 455

Såsom synes, kom på Kopparbergs län, jämfört med övriga län, det vida största kraftbeloppet.

Användningen av drivkraft vid bergverken under åren 1913—1918 framgår av följande tvenne sammanställningar, den ena omfattande den för omedelbar drift, den andra den för drivande av elektricitetsgeneratorer använda drivkraften.

Drivkraft i hästkrafter, använd för omedelbar drift åren 1913—1918.

	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Vattenhjul.....	5 476	4 666	3 932	3 312	3 269	2 536
Vattenturbiner.....	46 500	46 280	41 815	41 823	45 654	41 812
Ångmaskiner.....	29 106	28 539	26 985	26 725	26 328	22 230
Ångturbiner.....	45	181	166	171	150	305
Olje- och gasmotorer.....	1 763	2 197	2 682	3 454	3 976	1 993
Elektriska motorer.....	99 210	118 798	137 769	169 548	199 382	227 455
Summa	182 100	200 661	213 349	245 031	278 759	296 331

Drivkraft i hästkrafter, använd för drivande av elektricitetsgeneratorer åren 1913—1918.

	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Vattenhjul	—	—	—	30	73	—
Vattenturbiner	39 112	70 729	80 455	80 540	63 687	125 361
Ångmaskiner	5 490	6 960	6 210	5 262	5 529	4 204
Ångturbiner	13 054	13 299	18 757	17 678	19 518	25 663
Olje- och gasmotorer	1 975	2 253	2 305	3 530	6 915	6 780
Summa	59 631	93 241	107 727	107 040	95 722	162 008

b) Förvaltningspersonal.

Den vid bergverken under redogörelseåret använda förvaltningspersonalen (de arbetsgivare, som själva i egen person leda ett företag, däri dock ej inräknade) redovisas i tab. 15, och utgör följande översikt en sammanställning av uppgifterna i samma tabell.

Vid bergverken använd förvaltningspersonal år 1918.

	Företagsledare (verkställande direktör, disponent, för- valtare etc.)	Teknisk förvaltnings- personal, före- tagsledaren oräknad		Kontors- personal		Lager- bokhållare, butiksbiträden m. m.		Resande i fir- mans tjänst	Summa
		Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor		
Vid järngruvor (inkl. anriknings- och briketteringsverk)	70	136	3	169	13	31	—	—	422
» andra malmgru- vor (inkl. anrik- ningsverk)	29	41	—	57	2	8	—	—	137
» stenkolsgruvor ...	6	31	—	43	4	3	—	—	87
» fältspats- och kvartsbrott	9	1	—	—	3	1	—	—	14
» järnverk	135	709	1	1 099	79	75	6	2	2 106
» andra bergverk...	9	32	—	37	1	4	—	—	83
Summa	258	950	4	1 405	102	122	6	2	2 849

Den redovisade förvaltningspersonalen utgjorde sålunda 2 849 personer. Den år 1917 vid bergverken använda förvaltningspersonalen uppgick till 2 529 personer. Av redogörelseårets förvaltningspersonal utgjordes 112 av kvinnor. Förvaltningspersonalen vid järnverken uppgick till 2 106 personer och utgjorde alltså 73,9 % av hela den vid bergverken använda förvaltningspersonalen.

c) Arbetare.

Enligt tab. 16 uppgick antalet vid bergverken under år 1918 sysselsatta arbetare till 49 659, därav 4 700 under 18 år. I antalet ingå 424 kvinnor, därav

89 under 18 år. I detta antal hava i likhet med vad som är förhållandet i kollegii berättelse om industri inräknats vid verken sysselsatta lagerarbetare, packkarlar, lastare, drängar, kuskar och chaufförer, enligt redovisning 1968 personer. År 1917 uppgick antalet bergverksarbetare med tillägg jämväl av sistnämnda arbetskategori till 51 229, vadan sålunda arbetarstocken under år 1918 minskats med 1 570 personer (3·1 %). Redogörelseårets arbetarpersonal fördelade sig på de särskilda bergverken sålunda:

	Antal	Procent
Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk	17 219	34·7
» järnverk	31 208	62·8
» andra bergverk	1 232	2·5
Summa arbetare	49 659	100·0
därav under 18 år	4 700	9·5

En fördelning av de arbetare, som under redogörelseåret varit sysselsatta vid gruvorna, anriknings- och briketteringsverken, meddelas i följande sammanställning:

	Antal	Procent
Vid järnmalmabrytning	10 664	61·9
» järnmalm-anrikning	1 135	6·6
» annan malmabrytning	1 983	11·5
» annan malmanrikning	409	2·4
» brikettering	310	1·8
» stenkolsbrytning	2 486	14·4
» fältspats- och kvartsbrytning	232	1·4
Summa	17 219	100·0

Arbetarpersonalen vid gruvorna, personalen vid anriknings- och briketteringsverken häri ej inberäknad, fördelade sig på arbete under jord och i dagen sålunda:

	Under jord		I dagen		Summa arbetare	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vid järnmalmabrytning	3 596	33·7	7 068	66·3	10 664	100·0
» annan malmabrytning	773	39·0	1 210	61·0	1 983	100·0
» stenkolsbrytning	1 674	67·3	812	32·7	2 486	100·0
» fältspats- och kvartsbrytning	15	6·5	217	93·5	232	100·0
Summa	6 058	39·4	9 307	60·6	15 365	100·0

Av de vid järnmalmabrytning med arbete i dagen sysselsatta arbetarne utförde 882 och av de vid annan malmabrytning sysselsatta 127 sitt arbete vid dagbrott.

Enligt länssammandraget i tab. 17 (som, jämlikt vad som ovan anförts, ej utan vidare är jämförlikt med motsvarande sammandrag i 1917 års bergverksberättelse) hava beträffande gruvor, anriknings- och briketteringsverk Kopparbergs, Örebro och Norrbottens län redovisat de flesta arbetarne, resp. 4 649, 3 120 och 2 728 arbetare eller resp. 27·4, 18·4 och 16·1 % av de vid sådana anläggningar sysselsatta arbetarne, och beträffande övriga bergverk Kopparbergs, Gävleborgs och Örebro län, för vilka redovisats resp. 5 764, 4 893 och 4 892 arbetare eller 17·9, 15·2 och 15·2 % av de vid samma verk sysselsatta arbetarne. I fråga om samtliga bergverk redovisades för Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län de högsta siffrorna, nämligen resp. 10 445, 8 084 och 5 609 arbetare eller resp. 21·0, 16·3 och 11·3 % av samtliga vid bergverken sysselsatta arbetare.

Antalet dagsverken, som under redogörelseåret utgjordes av samtliga vid bergverken sysselsatta arbetare, uppgick till 13 893 960 eller i medeltal 280 dagsverken. Motsvarande dagsverkstal år 1917 var 13 868 341 eller i medeltal per arbetare 271 dagsverken.

D) Fyndigheters förvärvande och försvar.

a) Koncessioner.

Under redogörelseåret har icke meddelats någon koncession att i enlighet med lagen den 28 maj 1886 med däri genom lagen den 7 maj 1917 gjorda ändringar eftersöka och bearbeta stenkols- eller saltfyndigheter.

b) Mutsedlar.

Inmutningsverksamheten har under år 1918 nått en enastående omfattning, och antalet under året utfärdade mutsedlar har varit det största under åren 1913—1918. Såsom framgår av tab. 18, ökades nämligen antalet utfärdade mutsedlar till 3 515 från 3 161 år 1917 eller med 11·2 %. Härav gällde 1 193 (33·9 %) nyupptäckta fyndigheter och 2 322 (66·1 %) förut inmutade fyndigheter. År 1917 var proportionen mellan de båda grupperna av fyndigheter ungefärligen densamma, resp. 33·0 % och 67·0 %.

I fråga om de olika slagen av malmanledning har, som vanligen varit förhållandet, största antalet mutsedlar utfärdats å järn- och kopparmalm, och har antalet mutsedlar för sistnämnda malm sprungit i höjden. Växlingarna å detta område belysas närmare av följande sammanställning, som omfattar åren 1913—1918.

Antal utfärdade mutsedlar åren 1913—1918.

	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Järnmalm	1 361	1 038	1 325	1 444	1 547	1 430
Guldmaln	19	—	3	5	—	—
Silver- och blymalm	70	136	102	211	140	231
Kopparmalm	408	307	430	392	575	1 010
Manganmalm	16	18	65	77	246	63
Krommalm	—	3	—	8	5	34
Koboltmalm	11	—	24	7	15	6
Nickelmalm	6	20	77	26	28	21
Zinkmalm	100	128	90	126	73	114
Molybdenmalm	—	10	10	12	88	52
Vismutmalm	—	—	3	—	1	5
Arsenikmalm	—	1	1	1	—	30
Svavelkis	21	5	38	222	305	273
Magnetkis	6	18	6	16	36	12
Grafit	5	8	27	55	101	156
Apatit	—	—	1	—	—	58
Magnesit	—	—	—	—	—	16
Titanmalm	—	—	—	—	—	2
Platinamalm	—	—	1	—	—	—
Tennmalm	—	—	—	2	—	1
Antimonmalm	—	—	1	1	1	1
Summa	2 023	1 692	2 204	2 605	3 161	3 515

Beträffande inmutningsverksamheten hava under året utfärdats en del bestämmelser. Genom lag den 31 maj 1918 har, med upphävande av lagen den 27 mars 1917 om inskränkning i inmutningsrätten, förordnats, att med avseende å rätten till inmutning av mineralfyndigheter å sådan inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län belägen jord, som tillhör kronan och icke innehaves under ständig besittningsrätt eller är anslagen till boställe, inmutning av järnmalmfyndigheter skall ske endast för kronans räkning. Med avseende å inmutning, som av annan än kronan verkställes å inmutningsbar fyndighet av annat slag än järnmalmfyndighet, är inmutarens rätt begränsad genom särskilda stadganden, vilka skola lända till efterrättelse jämte bestämmelserna i gruvstadgan den 16 maj 1884, de sistnämnda i den mån de äro förenliga med denna lag och i motsvarande tillämpning, där sådan av förhållandena påkallas.

Genom kungl. kungörelse den 11 juni 1918 har vidare förlängd giltighet intill den 1 juli 1919 givits åt kungörelsen den 20 oktober 1899 om begagnande av kronans jordägarandel i gruva med däri genom kungörelsen den 8 juni 1900 gjorda ändringar.

Angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord medgav 1918 års riksdag, att för de fall, beträffande vilka icke i annan ordning särskilda bestämmelser med riksdagens medverkan träffats, för tiden intill den 1 juli 1919 enahanda medgivande lämnades Kungl. Maj:t, som stadgats i fråga om tiden intill den 1 juli 1918 och som meddelats genom Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kommerskollegium och domänstyrelsen den 19 juni 1917 (se Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kommerskollegium och domänstyrelsen den 11 juni 1918, Sv. Förf.-saml. n:o 846).

Vidare har genom kungl. kungörelse den 11 juni 1918 förordnats om utläggande av ett statsgruvefält vid Lükavaara i Norrbottens län. (Jfr kollegii berättelse om bergshantering för år 1910, p. XXII).

c) Tilldelade utmål.

Enligt 21 § i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse hava år 1917 anvisats 178 utmål mot 238 föregående år. Som vanligt avsågo de allra flesta utmålen eller 113 järnmalm. Av de olika länen kom Kopparbergs län i främsta rummet med 45 och därefter Örebro län med 44 tilldelade utmål.

Siffrorna för under senaste sex åren tilldelade utmål hava varit:

År 1913	122 utmål
» 1914	122 »
» 1915	102 »
» 1916	228 »
» 1917	238 »
» 1918	178 »

d) Arbetsskyldighetens fullgörande.

För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbets-

kvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor.

Såsom tab. 20 närmare angiver, har rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden år 1918 bevarats i 4 323 utmål och i 16 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Arbetsskyldigheten hade för dessa utmål och koncessionerade områden fullgjorts sålunda:

	Utmål och koncessionerade områden	
	Antal	Procent
Under vilostånd	1 325	30·5
Med arbetsskyldigheten fullgjord genom arbete under föregående år ...	224	5·2
d:o genom arbete under året <i>med</i> malm-(stenkols-)fångst	502	11·6
d:o d:o <i>utan</i> malm-(stenkols-)fångst	358	8·3
d:o d:o inom angränsande utmål (område)	1 104	25·4
d:o genom erläggande av avgift	826	19·0
Summa	4 339	100·0

Under redogörelseåret äro sönade 10 utmål. Beträffande 66 utmål saknas uppgift.

Med hänsyn till fördelningen på olika slag av gruvor tillhörde 2 999 av förestående utmål och koncessionerade områden järngruvor, 979 andra gruvor och 361 stenkolsgruvor. Följande siffror belysa hithörande förhållanden under de sex senaste åren:

Utmål och koncessionerade områden:	1913	1914	1915	1916	1917	1918
under vilostånd	1 390	1 182	1 306	1 274	1 430	1 325
med arbetsskyldigheten fullgjord genom arbete under föregående år	131	136	164	147	169	224
d:o under året genom arbete <i>med</i> malm-(stenkols-)fångst	390	404	431	442	493	502
d:o under året <i>utan</i> malm-(stenkols-)fångst	295	368	332	464	410	358
d:o d:o inom angränsande utmål (område)	864	928	968	996	1 033	1 104
d:o genom erläggande av avgift	551	709	643	716	711	826
Summa	3 621	3 727	3 844	4 039	4 246	4 339

e) Beviljade vilostånd.

I tab. 21 meddelas uppgifter angående antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller från och med den 1 januari 1919. Enligt tabellen uppgick antalet till 346. För 302 utmål (87·3 %) beviljades jämlikt 44 § i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 44 (12·7 %) förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen. De flesta av bergmästarne beviljade vilostånden eller 231 avsågo utmål å järnmalm.

Antalet utmål och koncessionerade områden, som vid utgången av de sex senaste åren beviljats vilostånd eller förlängning därav, framgår av följande sammanställning:

År	Beviljade vilostånd	Beviljad förlängning av vilostånd	Summa utmål
1913.....	204	272	476
1914.....	221	81	302
1915.....	232	50	282
1916.....	428	40	468
1917.....	285	96	381
1918.....	302	44	346

E) Bergverkens fördelning efter arbetsgivare.

I tab. 22, varur efterföljande översikt är hämtad, lämnas en sammanställning av bergverken, länsvis fördelade efter de olika kategorier av arbetsgivare — enskild person, aktiebolag och annat bolag — som år 1918 bedrivit gruv- eller annan bergverksrörelse. Varje verk har därvid endast upptagits en gång, medan i övriga tabeller ett och samma verk på grund av sina särskilda tillverkningar stundom ingår bland uppgifterna till tvänne eller flera särskilda tabeller. Under rubriken »enskild person» hava förts sterbhus och under rubriken »annat bolag» dels intressentskap, dels sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilda personer, som icke för det ifrågavarande verkets drift bildat särskilt aktiebolag.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av						Summa	
	enskild person		aktiebolag		annat bolag			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Gruvor samt fältspats- och kvartsbrott	28	5.9	380	79.5	70	14.6	478	100.0
Järnverk	13	9.3	119	85.0	8	5.7	140	100.0
Andra bergverk	2	15.4	11	84.6	—	—	13	100.0
Samtliga bergverk år 1918	43	6.8	510	80.8	78	12.4	631	100.0
» » » 1917	73	10.9	483	71.9	116	17.2	672	100.0

Enligt förestående tabell har under redogörelseåret antalet bergverk, vid vilka rörelsen bedrivs av aktiebolag, ökats med 5.6 %, varemot antalet bergverk, som drivas av enskild person och av annat bolag än aktiebolag, nedgått.

F) Den för bevilning uppskattade inkomsten av bergverksrörelsen.

För de bergverk, som varit i verksamhet under redogörelseåret, uppgick, enligt tab. 23, den för bevilning uppskattade inkomsten av rörelsen, grundad på resultatet av föregående års rörelse, till 156 768 300 kronor, ett belopp,

som hittills icke blivit uppnått, mot 92 625 568 kronor år 1917. Ökningen utgjorde alltså ej mindre än 64 142 732 kronor (69·2 %).

En fördelning på de olika bergverken av det taxerade beloppet, med angivande av beloppets ökning eller minskning sedan föregående år, meddelas i följande sammanställning:

	Kronor år 1917	Kronor år 1918	Ökning (+) eller minskning (—) år 1918	
			Kronor	Procent
Järngruvor	22 726 919	29 317 496	+ 6 590 577	29·0
Stenkolsgruvor	2 187 060	5 180 219	+ 2 993 159	136·9
Andra gruvor samt fältspats- och kvartsbrott	5 198 836	6 292 133	+ 1 093 297	21·0
Järnverk	58 729 056	112 758 977	+ 54 029 921	92·0
Andra bergverk	3 783 697	3 219 475	— 564 222	14·9
Summa	92 625 568	156 768 800	+ 64 142 732	69·2

Enligt ovanstående tablå har endast för kategorien andra bergverk den bevillningstaxerade inkomsten minskats, med ett belopp av 564 222 kronor (14·9 %). Den relativt största ökningen från år 1917 utvisade stenkolsgruvorna, vilkas bevillningstaxerade inkomst ökades med 2 993 159 kronor eller ej mindre än 136·9 %.

Résumé.

La production des branches différentes de la sidérurgie suédoise en 1918 est en général inférieure à celle de l'année précédente. Cette diminution a été causée par les difficultés que l'activité industrielle a dû subir en 1918, en conséquence de la guerre. Seule la production de minerai de fer a augmenté. C'est dans les gisements situés en Laponie (spécialement ceux de Kirunavara) que l'accroissement de cette production s'est fait le plus sentir, vu que la quantité produite dans ces régions s'est élevée, de 3 063 324 tonnes en 1917, à 3 976 495 tonnes en 1918, ce qui veut dire une augmentation de 29·8 %.

La production totale de *minerai de fer des mines*, qui fait voir une augmentation de 406 489 tonnes (6·5 %), se répartissait de la manière suivante:

	Tonnes	Valeur en francs
Minerai de première qualité	5 513 471	} 97 931 439
Minerai d'autres qualités	225 520	
Schlich	884 670	28 242 547
	<hr/>	
	Total 6 623 661	126 173 986

Des *briquettes* ont été fabriquées dans 19 établissements, contre 20 en 1917. La production de briquettes ne s'élevait qu'à 210 727 tonnes (y compris 19 117 tonnes sinters, provenant de 3 usines pour sinters), contre 325 370 tonnes en 1917.

La production de *minerai de fer limoneux*, aujourd'hui d'un rendement minime, n'a été que de 4 451 tonnes.

La production de *fonte* était, en 1917, de 828 969 tonnes. En comparaison avec ce chiffre, le plus élevé qui ait été atteint jusqu'à présent, la production en 1918, 761 822 tonnes, présente une diminution considérable, soit de 67 147 tonnes (8·1 %).

La production de *ferro-alliages* avait pris un grand essor pendant la guerre, mais, en 1918, subitement est entrée une diminution, due aux conflits du travail et à une réduction générale de l'exportation. La production a été, en 1918, de 15 947 tonnes, contre 27 931 tonnes en 1917.

La production d'*éponge de fer* à Höganäs, en Scanie, a été, en 1918, de 6 100 tonnes, contre 9 979 tonnes en 1917.

La production du *fer et de lingots soumis à l'affinage au bas foyer* fait voir les chiffres suivants, généralement diminués:

	Tonnes	Augmentation (+) ou diminution (-) par rapport à 1917 %
Massiaux et fer ébauché.....	92 823	— 18·9
Lingots	545 499	— 6·1
dont Bessemer.....	66 155	— 15·0
» Martin.....	465 016	— 5·3
» acier fondu au creuset.....	1 239	+ 1·1
» de fusion électrique.....	13 089	+ 22·7

Le nombre de fourneaux pour la production d'acier électrique a été de 28 contre 25 en 1917.

Les chiffres concernant les produits principaux *de fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages* font voir, pour l'année 1918 en comparaison avec l'année 1917, les différences qui résultent du tableau suivant:

	Tonnes	Différence par rapport à 1917
Fer et acier en barres (battu, gros et medium et déchets de fer)	153 342	— 36 780
Billettes et blooms	235 139	— 18 407
Ébauches de tubes, creuses	11 233	— 7 101
» » » pleines	11 340	— 5 952
Autre fer ébauché pour manufacture	41 819	— 8 861
Fer d'angle, à T etc. et autre fer façonné (gros et medium)	30 436	+ 2 255
Bandages de roue (tires).....	5 743	+ 543
Autre fer gros (rails, essieux, etc.)	6 536	+ 670
Autre fer medium	2 486	— 8 461
Fer feuillard, carillon et autre fer fin	72 120	— 9 520
Fil laminé en boucles	88 116	+ 12 002
Strips.....	10 493	— 202
Tôles fortes et medium	32 868	+ 4 630
Tôles minces	29 565	— 630

En 1918, ainsi qu'en 1917, la consommation de fer du pays dans les ateliers mécaniques a été plus grande que pendant les années antérieures.

Le travail intense dont *les mines autres que celles de fer* avaient été objet en 1917 a continué en 1918. Cependant, le résultat a été un peu inférieur à celui de l'année 1917, et outre cela, il faut noter que, pendant les deux dernières années, le pour cent de métal, contenu dans les minerais, quelquefois a été assez mince.

	Tonnes	Valeur en francs
Minerai d'argent et de plomb	3 170	2 804 553
» de molybdène	77 251	2 419 823
» » tungstène.....	3 810	158 877
» » cuivre	21 408	3 684 882
» » manganèse.....	16 570	2 752 463

	Tonnes	Valeur en francs
Minerai de zinc	48 507	3 549 297
» » nickel	2 480	545 077
» » pyrite	141 181	12 996 791

Les ressources de la Suède en *houille* sont limitées à quelques gisements en Scanie et ne suffisent qu'à couvrir une partie minime de la quantité dont le pays a besoin.

L'exploitation de ces gisements, en 1918, présente le résultat suivant:

	Tonnes	Valeur en francs
Houille.....	404 494	19 583 176
Argile réfractaire	120 415	576 964
Argile de klinker	48 878	308 833

Par rapport à l'année 1917 la production de houille accuse une diminution de 8,6 %.

Les quantités de *métaux autres que le fer*, produites en Suède pendant l'année 1918, ont été celles-ci:

Or	14 998	kg
Argent	979 8	»
Plomb.....	2 241 012	»
Cuivre	2 955 731	»
Zinc.....	4 098 160	»
Magnésium	6 652	»
Sodium métallique.....	1 341	»

La production de zinc par la méthode électrique à Trollhättan a diminué en 1918 à 4 098 160 kg, contre 7 978 822 kg en 1917.

En dehors des minéraux et des métaux déjà nommés, l'exploitation minière, en 1918, comprend les produits suivants, tous présentant des chiffres diminués:

Feldspath	17 850	tonnes
Quartz	42 335	»
Graphite	102	»
Pyrolusite en poudre	78	»

Le nombre *d'ouvriers* s'est réparti de la manière suivante:

Mines, établissements d'enrichissement et de briquettes.....	17 219
Usines à fer	31 208
Autres usines	1 232
Total	49 659

Dans ce nombre total sont pour l'année 1918 (contrairement à ce qui était le cas en 1917) inclus les ouvriers qui ont été occupés à magasiner ou à transporter les produits, en tout 1 968 personnes.

Le nombre des *moteurs* directement employés pour les machines et les appareils, en 1918, s'est réparti ainsi qu'il suit¹⁾:

¹⁾ Ne sont pas compris 36 manèges à colliers et autres moteurs sans puissance déclarée.

	Dans les mines et les établissements d'enrichissement et de briquettes		Dans les usines à fer		Dans les autres usines		Total de chevaux
	Nombre	Chevaux	Nombre	Chevaux	Nombre	Chevaux	
Roues hydrauliques	9	212	99	2 322	1	2	2 536
Turbines hydrauliques	19	1 681	384	39 871	2	260	41 812
Machines à vapeur	92	3 860	71	18 340	1	30	22 230
Turbines à vapeur	—	—	2	305	—	—	305
Moteurs à huile et à gaz	40	1 098	9	895	—	—	1 993
Moteurs électriques	2 408	89 808	5 426	133 479	321	4 168	227 455
Total	2 568	96 659	5 991	195 212	325	4 460	296 331

Les lois qui règlent actuellement l'exploitation des mines en Suède sont:

1) le code des mines du 16 mai 1884 (avec les modifications apportées par les lois du 20 octobre 1899, du 5 juillet 1901, du 12 août 1910 et du 30 mai 1916) aux termes duquel chaque citoyen suédois est autorisé à réclamer les gisements qui contiennent *a*) les minerais des métaux suivants: or, argent, platine, mercure, plomb, cuivre, fer (à l'exception des minerais de lac et de marais), manganèse, chrome, cobalt, nickel, zinc, étain, titane, molybdène, wolfram, bismuth, antimoine et arsénic, ainsi que *b*) pyrite de fer, pyrite magnétique, graphite, apatite et magnésite, les deux derniers minerais cependant seulement s'ils se trouvent sur des terres du domaine public; toutefois, en vertu de la loi du 31 mai 1918 aucune réclamation de gisements de minerai de fer situés dans des terres du domaine public ne doit avoir lieu dans les gouvernements de Norrbotten, de Västerbotten et de Jämtland, sinon pour le compte de l'État, tandis que, en ce qui concerne des gisements autres que ceux de fer situés dans les mêmes gouvernements, un droit de réclamation restreint est décrété; et

2) la loi sur la recherche et l'exploitation des houilles et du sel, du 28 mai 1886 (avec la modification apportée par la loi du 7 mai 1917), selon laquelle l'exploitation des mines de houille et de sel est soumise à une concession du Gouvernement.

Le nombre *des permis d'exploitation des mines*, accordés pendant l'année 1918, a augmenté de 3 161, en 1917, à 3 515, en 1918, ou de 11·2 %. De ce nombre la plus grande partie, à savoir 1 430, regarde le minerai de fer.

En répartissant les mines et les usines selon les différentes catégories des *entrepreneurs* (y compris les preneurs à bail) on obtient les résultats suivants:

	Appartenant à:			Nombre total
	Propriétaires seuls	Sociétés anonymes	Autres sociétés	
Nombre des mines et des carrières de feldspath et de quartz	28	380	70	478
Nombre des usines à fer	13	119	8	140
» » autres usines	2	11	—	13
Totaux	43	510	78	631

Les *revenus nets* de l'industrie minière, d'après le recensement officiel en 1918 (se rapportant à l'exploitation de 1917), se sont élevés à 217 907 937 francs.

Tab. 1. Uppfordringen ur

I tabellen använda

Malmens karaktär: t = torrsten; e = engående malm; k = kalkig eller blandmalm; b = blod-
es = engående svartmalm; ks = kalkig svartmalm; o. s. v.

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pall-
Undersökningsarbete = u.

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karak- tär	Under året använd bryt- nings- metod	Antal under året använda uppford- rings- schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
Stockholms län.						
<i>Valö socken:</i>						
1	Vigelsbofältet (Vigelsbogruvan).....	1	s	M	1	43
2	Gamla Rörbergsgruvan	1	s	M	1	52
<i>Häverö socken:</i>						
3	Herrängsfältet { Eknäsgruvan	1	s	DT	3	52
	{ Kärrgruvan	1	s	D	1	6
	{ Spatgruvan	1	s	D	1	20
	{ Lappgruvan	1	s	D	1	19
	{ Äldre varp	—	s	—	—	—
<i>Forsmarks socken:</i>						
4	Djupkärrsgruvan	1	s	D	1	12
<i>Söderby Karls socken:</i>						
5	Brobygruvan	1	s	²⁾	1	52
6	Summa för Stockholms län	8	—	—	10	—
Uppsala län.						
<i>Lena socken:</i>						
7	Salstagruvan, äldre varp	1	s	—	—	52
8	Ängsgruvan	1	s	u	1	52
9	Strömhagsfältet (Strömhagsgruvan n:o 2).....	1	s	u	1	8
10	Brunna Norrgruva (Nygruvan).....	1	s	M	1	52
11	Brunna gruva { Östergruvan	1	s	M		
	{ Bergslaget		s	M		
	{ Västergruvan		s	M		
	{ Söderforsorten.....		s	M		

¹⁾ Härur hava genom krossning och grovseparering erhållits 52 485 ton anrikningsgods. — ²⁾ Därav nom magnetisk sovring.

Järngruvorna år 1918.

beteckningar:

stensmalm: s = svartmalm; bt = blodstensmalm, som är torrsten; st = svartnalm, som är torrsten;

brytning i öppna rum; R = rasbrytning; S = skivbrytning; T = takbrytning utan igensättning.

7		8		9		10		11		12		13		14		15		
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm		Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primärnalmens genomsnittshalt av		Erhållen för anrikning lämplig produkt										
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter			järn	fosfor	svavel										
T o n				Kronor		%		Ton										
13 416	—	1 980	—	59 400	60	0·005	0·02	10 687	1									
19 554	—	423	4 357	30 245	61	0·003	0·08	8 042	2									
17 499	50 434	—	—	—	—	—	—	$\left. \begin{array}{l} 56\ 754 \\ 391 \\ 3\ 198 \\ 5\ 601 \\ 4\ 559 \end{array} \right\}$	3									
—	391	—	—	—	—	—	—											
—	5 167	—	—	—	—	—	—											
—	7 588	—	—	—	—	—	—											
—	—	—	—	—	—	—	—											
—	800	²⁾ 350	300	15 000	60	0·003	0·013	—	4									
³⁾	—	140	—	2 450	54	0·003	0·295	250	5									
50 469	64 880	2 893	4 657	107 095	—	—	—	89 482	6									
—	—	⁴⁾ 5 389	—	30 400	46	0·01	0·3	—	7									
743	—	67	120							47	0·01	0·1	—	8				
80	—	—	76	—	—	—	—	—	9									
5 100	—	1 587	44	70 793	52	0·015	0·03	251	10									
2 442	—	842	7							55	0·034	0·023	94					
1 265	—	308	33							55	0·034	0·023	37					
1 030	—	229	40							50	0·012	0·03	67					
2 370	—	85	—							50	0·01	0·01	19					

ur äldre varp 250 ton. — ³⁾ Malmen har kvarlegat i magasin i gruvan från föregående brytningstid. — ⁴⁾ Ge-

1		2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	
<i>Alunda socken:</i>							
1	Ramhällsfältet	Karl Olsgruvan	1	ks	P	1	52
		Hargsgruvan, äldre varp	1	ks	—	—	26
		Gamla Ramhällsgruvan	1	ks	P	1	39
		Hammarinsgruvan	1	ks	u	1	21
<i>Dannemora och Films socknar:</i>							
2	Dannemora gruvors odalutmål	Sjöbagsgruvan	1	s	M	1	52
		Österlandet	1	s	u		
		Fischer-Rochetsgruvan	1	s	P	1	31
		Kungsgruvan	1	s	P	1	16
		Sveagruvan	1	s	M		
		Mellanfältet	1	s	MR	1	52
		Diamantgruvan	1	s	M	1	52
		Källarskärningen	1	s	P		
Södra fältet	1	s	R	1	50		
Konstängsgruvan	1	s	R	1	48		
<i>Österlövsta socken:</i>							
3	Håkansboda Järnberget	1	s	u	1	18	
4	Summa för Uppsala län	20	—	—	13	—	
Södermanlands län.							
<i>Svärta socken:</i>							
5	Förola gruva	1	s	P	1	23	
6	Vreta Mellangruva	1	st	D	1	22	
<i>Floda socken:</i>							
7	Gamla Stavs- och Mellangruvorna	2	bs	u	2	52	
<i>Skyllinge socken:</i>							
8	Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgruvorna)	3	bs	P	1	52	
9	Ramsta gruvfält (Oskars- och Östra Oskarsgruvorna)	2	s	I	1	52	
10	Uranusgruvan	1	bst	P	2	52	
11	Mosstorpsgruvan	1	s	u	1	20	
<i>Gåsinge socken:</i>							
12	Skottvångsgruvan	1	st	P	1	52	
<i>Åkers socken:</i>							
13	Bredsjönäs Mossgruva, äldre varp	1	ks	—	—	52	
14	Summa för Södermanlands län	13	—	—	10	—	

¹⁾ Av de redovisade malmkvantiteterna hava erhållits genom magnetisk sovring 7 934 ton primamalm ton samt genom magnetisk sovring 4 534 ton.

7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt		
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel			
T o n				Kronor	%			Ton		
6 453	—	1 576	455	29 375	48·1	0·017	0·108	566	1	
—	—	—	605	1 210	—	—	—	—		
9 246	—	492	3 208	14 715	45	0·014	0·114	824		
90	—	2	3	41	48·1	0·017	0·108	4		
17 173	—	$\left. \begin{array}{l} 6\ 016 \\ 92 \\ 3\ 332 \\ 2\ 044 \\ 7\ 538 \\ 1\ 830 \\ 11\ 595 \\ 7\ 081 \\ 1\ 480 \\ 47 \\ 5\ 711 \\ 2\ 326 \end{array} \right\} \begin{array}{l} 2 \\ 2 \end{array}$	2 725	130 291	49·5	0·003	0·14	2 826	2	
112	—		—	—	1 656	50·1	0·004	0·047		—
7 005	—		3 332	838	66 763	47·4	0·003	0·115		261
3 307	—		2 044	334	43 815	51·3	0·002	0·09		79
9 231	—		7 538	624	155 615	50·3	0·003	0·065		334
21 642	—		1 830	578	266 180	54·3	0·0015	0·022		7 548
11 480	—		11 595	397	145 590	50·5	0·0035	0·04		
5 839	—		7 081	425	32 680	52·8	0·0025	0·061		2 502
15 621	—		1 480	936	118 103	52·2	0·004	0·21		778
4 149	—		47	6	37 276	59·1	0·0015	0·037		2 823
1 691	—	5 711	—	—	54·3	0·0035	0·11	—		
—	—	2 326	—	—	49·7	0·003	0·03	—		
126 069	—	59 669	11 454	1 144 503	—	—	—	19 489	4	
6 924	—	³⁾ 8 334	—	123 843	50	0·015	0·2	—	5	
—	500	400	50	8 000	53	0·012	0·2	—	6	
10 894	—	329	3 053	31 631	52	0·024	0·025	4 795	7	
55 635	—	23 356	—	509 036	58	0·025	0·005	25 668	8	
6 345	—	2 946	—	65 931	56	0·004	0·014	1 007	9	
2 520	—	1 510	—	28 690	48	0·03	0·19	—	10	
900	—	600	100	14 000	62·7	0·014	0·08	—	11	
9 068	—	2 530	315	42 675	50·12	0·027	0·033	—	12	
—	—	50	—	750	50·25	0·004	0·036	—	13	
92 286	500	40 055	3 518	824 556	—	—	—	31 470	14	

och 2 127 ton malm av andra kvaliteter. — ²⁾ Därav ur äldre varp 221 ton. — ³⁾ Därav ur äldre varp 4 690

1	2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
Östergötlands län.					
<i>Skällviks socken:</i>					
1 Nartorps järngruva	1	es	MP	1	52
2 Summa för Östergötlands län	1	—	—	1	—
Jönköpings län.					
<i>Månsarps socken:</i>					
3 Smålands Tabergs gruvfält (Södra gruvan).....	1	s	D	—	1
4 Summa för Jönköpings län	1	—	—	—	—
Värmlands län.					
<i>Färnebo socken:</i>					
5 Persbergs odalfält { Skärstöten	1	es	M	1	49
{ Storgruvan	1	es	P		
{ Alabamagruvan	1	es	R		
6 Långbansfältet { Stor- och Kollegiigruvorna, Källargruvan och Sandelins gruva.....	4	bs	PT	3	46
{ Gustavsgruvan	1	bs	PT	1	36
7 Getö stora silvergruva	1	es	u	1	3
8 Getögruvan, Yngen n:o 2	1	es	u	1	40
<i>Nordmarks socken:</i>					
9 Tabergs gruvor.....	2	es	MP	1	52
10 Finnmosse gruvor.....	1	es	M	1	52
11 Summa för Värmlands län	13	—	—	10	—
Örebro län.					
<i>Vintrosa och Tysslinge socknar:</i>					
12 Klara malmfält { Klaragruvan	1	s	M	1	52
{ Säbygruvan	1	s	M	1	52
<i>Nora socken:</i>					
13 Timansbergs gruvfält { Kärr- och Varpgruvorna	2	s	I	1	52
{ Limbergsgruvan.....	1	es	I	1	12

¹⁾ Genom magnetisk sovring, därav ur äldre varp 655 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 3 000 ton. — berg från föregående års brytning. — ³⁾ Genom magnetisk sovring. Malmen till en del skradd av berg från

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av				Erhållen för anrikning lämplig produkt			
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter						järn	fosfor	svavel					
T o n								Kronor		%				Ton			
68 481	—	1) 10 732		—		268 300		52		0·02	0·02		2) 48 887		1		
68 481	—	10 732		—		268 300		—		—	—		48 887		2		
—	72	—		—		—		—		—	—		—		3		
—	72	—		—		—		—		—	—		—		4		
26 225	—	10 847		—		216 952		57		0·008	0·011		25 582		5		
10 975	—	4 239		—		76 302		52		0·003	0·014						
30 496	—	12 000		—		191 994		53		0·013	0·013						
25 419	—	1 270		755		26 484		60		0·013	0·02		200		6		
3 563	—	37		230		2 707		60		0·009	0·007		30		7		
118	—	—		—		—		—		—	—		97		7		
2 643	—	—		—		—		—		—	—		612		8		
16 348	—	4) 9 387		—		168 971		55		0·007	0·035		8 000		9		
25 897	—	16 740		—		275 732		55		0·007	0·05		3 290		10		
	—	5) 7 879		—				54		0·007	0·08						
141 684	—	62 399		985		959 142		—		—	—		37 811		11		
49 045	—	20 512		3) 14 776		820 000		59·58		0·049	0·024		8 476		12		
1 342	—	138		90													
13 042	—	20		1 002		144 334		66·3		0·006	0·036		6 291		13		
	—	2 591		6 390				57·6		0·007	0·046						
735	—	249		—		6 225		61·1		0·006	0·011						

3) Genom magnetisk sovring. — 4) Därav genom magnetisk sovring 448 ton. Malmen till en del skrädd av föregående års brytning.

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
1	Stribergsfältet { Övre Kärrgruvan	1	bt	M	} 1	{ 44
	{ Långgruvan	1	st	M		
	{ Åsbobergsgruvan	1	b	I		
2	Åsbobergs Väggruva	1	s	P	1	44
3	Nybergsfältet { Västa Åsagruvan	1	s	T	1	52
	{ Timmergruvan	1	s	D	1	26
4	Rödbergsfältet (Rödbergsgruvan)	1	s	P	1	52
5	Pershyttefältet { Övre fältet	1	bt	P	2	52
	{ Lockgruvan	1	bt	—	—	52
	{ Nedre fältet	1	bst	P	1	52
6	Pershytte-Berggruvefältet { Gropatorpsgruvan	1	b	M	} 1	{ 52
	{ Pershytte Berggruva	1	b	M		
	{ Norra Källsäggruvan	1	bs	P		
7	Bergsängsfältet (Arbmanngruvan)	1	es	M	1	44
8	Norra Kopparbäcksgruvan	1	s	T	1	26
9	Kullagruvan	1	bt	D	1	44
<i>Nora och Järnbods socknar:</i>						
10	Klacka—Lerbergs gruvfält { Stora Klackagruvan	1	s	R	1	44
	{ Stora Lerbergsgruvan	1	s	M	1	44
<i>Vikers kapellförsamling:</i>						
11	Dalkarlsbergs odalfält (Vasa- och Nya Vretgruvorna) ...	2	bs	R	1	52
12	Getbacks-två-gruvan	1	ks	P	1	25
<i>Järnbods socken:</i>						
13	Haggruvefältet { Mellangruvan	1	ks	{ R	} 1	52
	{ Gammalgruvan	1	ks	M		
				R	1	52
<i>Hjulsjö och Järnbods socknar:</i>						
14	Stora Slotterbergsgruvan, äldre varp	1	s	—	—	52

1) Analyser ej gjorda. — 2) Därav genom magnetisk sovring 6 695 ton. — 3) Därav ur äldre varp magnetisk sovring 6 828 ton.

7	8	9	10	11	12	13	14	15
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel	
T o n				Kronor	%			Ton
21 927	—	{ 13 870	—	291 270	52·3	0·016	0·005	{ 6 191
519	—	{ 200	—	4 600	60·9	0·01	0·015	{ —
9 821	—	{ 1 150	—	26 450	54·6	0·01	0·036	{ —
2 000	—	{ 3 810	—	76 200	55·9	0·016	0·005	{ 3 968
11 743	—	{ 20	30	750	54·5	0·019	0·004	{ —
—	5 687	{ 4 961	393	143 276	1)	1)	1)	{ 3 000
—	—	{ 1 718	2 145	79 834	65·8	0·007	0·025	{ 3 000
16 829	—	2) { 338	—	289 900	64·1	0·005	0·28	{ 1 256
—	—	{ 1 209	—		{ 57	0·005	0·02	{ 993
13 295	—	{ 13 573	—	{ 60	0·005	0·2	{ —	
—	—	7 805	{ 4 350	174 395	51	0·018	0·01	{ 3 247
—	—	—	3) { 4 177	25 062	—	—	—	{ 18 218
18 451	—	75	{ 332	3 417	51	0·012	0·015	{ 14 564
10 890	—	4 400	—	123 000	54	0·012	0·003	{ 3 455
1 835	—	450	1 036	37 150	51	0·015	0·005	{ 525
2 908	—	—	—	—	—	—	—	{ 420
16 284	—	{ 387	—	90 684	{ 59·9	0·012	0·016	{ 7 469
2 500	—	{ 3 735	—	24 000	{ 48·3	0·007	0·013	{ —
—	570	{ 1 200	5) 300	4 250	{ 49·25	0·006	0·002	{ 1 200
—	—	{ 170	30	—	{ 51·2	0·0015	0·016	{ —
16 745	—	{ 2 225	—	134 000	{ 56·7	0·013	0·009	{ 11 123
9 474	—	{ 860	—		{ 65·7	0·01	0·006	{ 5 198
—	—	{ 2 275	—		{ 56·7	0·013	0·009	{ —
67 192	—	6) { 8 592	—	206 208	60·3	0·037	0·002	28 918
—	—	{ 9 012	38	207 276	56·4	0·064	0·004	
—	—	{ 288	—	5 760	58·3	0·063	0·004	
1 270	—	{ 7 884	—	181 332	57·7	0·05	0·019	—
—	—	{ 374	—	11 220	55	0·004	0·015	
{ 8 639	—	3 070	350	71 040	48	0·01	0·066	3 086
{ 2 559	—	—	826					
{ 2 115	—	530	103					
—	—	—	—	12 790	50·2	0·008	0·018	689
—	—	—	—	—	—	—	—	9 767

7 409 ton. — 4) Därav ur äldre varp 18 218 ton. — 5) Därav ur äldre varp 200 ton. — 6) Därav genom

1	2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	
<i>Hjulsjö socken:</i>						
1 Rishöjdbergsfältet (Gamla o. Nya Rishöjdbergsgruvorna)	2	st	P	1	49	
2 Ösjöbergsfältet (Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgruvorna)	3	st	M	1	44	
3 Södra Annenäsgruvan, äldre varp	1	s	—	—	44	
4 Grindälgruvan	1	es	P	1	12	
<i>Grythyttans socken:</i>						
5 Finnbergfältet (Finnbergs- och Varpgruvorna)	2	es	M	1	52	
6 Björnkärrsgruvan	1	es	P	1	52	
7 Högbornsfältet (Talläsgruvan)	1	es	D	—	3	
<i>Hällefors socken:</i>						
8 Sirsjöbergfältet (Stora Sirsjöbergs- och Sikforsgruvorna)	2	es	M	1	52	
<i>Ljusnarsbergs socken:</i>						
9 Lombergfältet (Spelgruvan)	1	b	M	1	52	
10 Svartviksfältet	Mossgruvan	1	ks	M	1	52
	Göjegruvan	1	ks	MP	1	52
11 Ställbergfältet	Kejsarschaktet	1	s	M	1	51
	Drottninggruvan	1	s	M	1	51
	Kejsarinnegruvan	1	s	M	1	51
12 Sköttgruvefältet (Skött-, Karl- och Nya Karlgruvorna)	3	ks	I	2	52	
13 Fäbäcksgruvan	1	ks	M	1	52	
14 Karlsgruvan	1	st	P	1	16	
15 Salbobergfältet (Sjö-, Ång- och Badstugruvorna)	3	ks	P	1	52	
16 Hötjärnsgruvorna (Bromossgruvan, äldre varp)	1	st	—	—	8	
17 Vegagruvan	1	s	P	1	20	
18 Stationsgruvan	1	st	P	1	13	
<i>Hörks kapellförsamling:</i>						
19 Bastkärrsgruvan	1	st	M	2	52	
<i>Lindesbergs socken:</i>						
20 Eriksgruvan (i Öskevik)	1	bst	P	1	30	
<i>Guldsmedshyttans socken:</i>						
21 Ingelsgruvefältet	Östra Kärrgruvan	1	bst	P	1	52
	Mossgruvan	1	bst	P	1	52
	Ingelsgruvan	1	bt	P	1	6
22 Stripa odalfält (Stripa- och Ottesgruvorna)	2	bt	M	1	52	
23 Gränshyttefältet (Gullblankagruvan)	1	bst	M	2	52	
24 Fanthyttefältet (Nybergsgruvan)	1	es	P	2	45	

¹⁾ Genom magnetisk sovring. — ²⁾ Därav ur äldre varp 130 ton. — ³⁾ Därav genom magnetisk sovring genom magnetisk sovring 2 175 ton. — ⁶⁾ Därav ur äldre varp 10 000 ton. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 962 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av					Erhållen för anrikning lämplig produkt		
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter						järn	fosfor	svavel					
T o n						Kronor				%			Ton				
13 361	—	918		—		27 540		56		0·007	0·03	8 776		1			
33 501	—	4 762		—		142 860		58		0·007	0·02	15 429		2			
—	—	—		—		—		—		—	—	—		3			
886	—	2) 516		89		15 610		60		0·008	0·036	1) 1 327		4			
—	—	—		—		—		—		—	—	—		—			
21 173	—	3 291		—		92 148		52		0·018	0·01	10 570		5			
7 459	—	1 131		—		33 930		53		0·008	0·1	3 106		6			
—	200	—		—		—		—		—	—	150		7			
40 407	—	4 506		—		135 180		56		0·006	0·03	18 143		8			
24 635	—	13 125		—		230 908		58·3		0·114	0·002	6 036		9			
1 550	—	324		281		10 890		42		0·005	0·03	—		10			
19 035	—	8 337		1 580		178 506		51		0·006	0·02	—		11			
14 086	—	3) 38 382		—		1 775 245		51		0·006	0·02	—		11			
40 000	—	3) 34 824		—		—		51		0·007	0·04	—		11			
30 000	—	4) 5 057		—		126 425		52		0·016	0·05	4 622		12			
11 762	—	4) 5 147		—		102 940		43		0·01	0·2	—		13			
5 459	—	5) 2 584		—		60 120		52		0·01	0·03	1 015		14			
2 490	—	—		—		27 720		56		0·007	0·05	6 107		15			
15 599	—	520		606		850		49		0·046	0·01	260		16			
—	—	175		—		4 375		60		0·006	0·02	100		17			
375	—	419		129		8 768		59·6		0·009	0·18	—		18			
730	—	—		—		—		—		—	—	—		—			
31 824	—	14 137		6) 20 330		556 340		50·6		0·009	0·164	—		19			
2 480	—	1 520		—		45 600		54		0·009	0·008	—		20			
20 610	—	1 962		—		—		52		0·015	0·01	3 686		21			
—	—	9 026		—		—		50·5		0·02	0·025	—		21			
8 894	—	6 395		—		306 233		52		0·016	0·01	633		21			
—	—	91		—		—		51		0·02	0·015	—		21			
265	—	25		—		—		53		0·015	0·01	—		21			
138 378	—	72 349		—		1 494 730		51·5		0·007	0·015	7) 46 501		22			
59 960	—	1 415		—		24 762		53		0·01	0·07	44 321		23			
5 368	—	—		—		—		—		—	—	3 223		24			

22 665 ton samt ur äldre varp 3 500 ton. — 4) Därav ur äldre varp 400 ton. — 5) Därav ur äldre varp

1		2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats	
<i>Ramsbergs socken:</i>							
1	Stråssafältet {	Nygruvan	1	bst	M	1	12
		Nygruvans dagbrott	1	bst	D	1	12
		Östergruvans "	1	bst	D	—	12
2	Håkansbodafältet {	Tyskafallsgruvan	1	es	M	1	52
		Smällbergsgruvan, äldre varp	1	ks	—	—	52
		Knutgruvan, äldre varp	1	ks	—	—	52
3	Blanka odalfält {	Kärrgruvan, äldre varp	2	ks	—	—	52
		Elgviksgruvan	1	st	P	1	50
4	Gustavsbergsgruvan	1	st	P	1	5	
5	Summa för Örebro län		78	—	—	58	—
Västmanlands län.							
<i>Skinnskattebergs socken:</i>							
6	Riddarhytte odalutnål {	Bäcke-gruvan	1	s	MDu	1	52
		Östergruvan, äldre varp	1	s	—	—	52
		Bastnäsgruvan	1	s	u	—	52
7	Stripa- och Korpgruvorna	2	s	u	1	52	
8	Källfallsfältet (Nordstjärne-, Källfalls-, Valdemars- och Grundbergsgruvorna)	4	s	MD	1	52	
9	Övre Persgruvan	1	s	MPS	1	52	
10	Sprakabergsgruvan	1	s	S			
11	Stora Nybergsgruvan, äldre varp	1	s	—	—	46	
12	Sjögruvan	1	s	P	1	7	
13	Klockfältet (Stålklockan)	1	s	M	1	52	
14	Ålgtorpsfältet (Västra Ålgtorpsgruvan)	1	s	u	1	12	
15	Storgruvefältet (Storgruvan no 4)	1	s	u	1	16	
16	Övre Hultgruvan (ej utmålslagd), äldre varp	1	s	—	—	5	
17	Ullagruvan (ej utmålslagd)	1	s	P	1	11	
18	Kullgruvan, äldre varp	1	s	—	—	6	
19	Dammsjögruvan no 3 (ej utmålslagd)	1	—	u	1	25	
20	Tallbacksgruvan	1	bs	T	1	52	
21	Daggruvan	1	s	u	1	36	
<i>Norbergs socken:</i>							
22	Risbergfältet {	Bondgruvan	1	b	M	1	52
		Rännilsgruvan	1	b	P		
		Mossgruvan	1	bst	P		
23	Morbergfältet (Örling-, Norra Örling- och Morgruvorna)	3	bst	MP	3	52	
24	Getbacksfältet (Stora Åsgruvan)	1	es	I	2	52	
25	Röbergfältet (Stora Östanmossgruvan)	1	es	D	1	52	
26	Kallmorbergfältet {	Norrgruvan	1	es	D	2	52
		Kallmoragruvan	1	es	P		
		Fältgruvan	1	es	M		

1) Därav ur äldre varp 16 637 ton. — 2) Därav genom magnetisk sovring 3 260 ton. — 3) Genom

7	8	9	10	11	12	13	14	15
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel	
T o n				Kronor	%			Ton
67 193	—	—	—	—	—	—	—	64 509
—	46 428	—	—	—	—	—	—	804
—	149 824	—	—	—	—	—	—	149 824
13 848	—	—	—	—	—	—	—	6 824
—	—	—	—	—	—	—	—	7 426
—	—	—	—	—	—	—	—	1 958
5 571	—	—	—	—	—	—	—	747
200	—	—	—	—	—	—	—	3 953
—	—	—	—	—	—	—	—	—
938 259	202 709	348 706	59 383	8 600 303	—	—	—	548 379
6 124	984	375	—	9 385	55	0·007	0·03	5 187
—	—	—	—	—	—	—	—	41 426
1 860	—	—	—	—	—	—	—	—
4 273	—	1 450	—	36 250	50	0·007	0·02	379
41 524	41 412	16 002	—	272 030	58	0·005	0·03	¹⁾ 67 979
39 042	—	²⁾ 3 581	³⁾ 1 608	83 000	57	0·003	0·08	17 765
—	—	—	—	—	—	—	—	1 620
515	—	80	—	1 200	48	0·004	0·021	380
16 593	—	429	—	6 400	47	0·008	0·07	15 596
434	—	—	—	—	—	—	—	434
466	—	—	—	—	—	—	—	75
—	—	—	—	—	—	—	—	135
1 034	—	146	—	2 100	48	0·016	0·002	435
—	—	—	—	—	—	—	—	243
⁴⁾ 215	—	—	—	—	—	—	—	—
554	—	—	—	—	—	—	—	350
1 640	—	90	—	1 800	55	0·025	0·025	1 490
—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 332	—	11 418	—	205 524	50	0·02	0·02	3 606
15 082	—	8 978	—	119 048	47·7	0·025	0·012	5 773
39 401	—	21 646	—	276 203	47·9	0·019	0·004	17 603
19 665	—	4 279	—	98 203	50·5	0·003	0·019	15 026
—	23 121	—	—	—	—	—	—	22 990
—	5 189	—	—	—	—	—	—	—
3 818	—	125	—	3 125	50	0·008	0·02	10 465
2 179	—	—	—	—	—	—	—	—

magnetisk sovring. — ⁴⁾ Ofyndigt.

1	2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats
1 Norrbergsfältet (Tremännings- och Herrgruvorna)	2	bst	M	1	52
2 Klackbergsfältet { Gröndalsgruvan	1	ks	IR	1	52
{ Storgruvan	1	ks	I	1	52
{ Johannisbergsgruvan	1	ks	I	1	52
3 Nya Kolningsbergsfältet (Stads- och Strandgruvorna).....	2	ks	I	1	52
4 Gamla Kolningsbergsfältet (Uddevallagruvan)	1	ks	R	1	52
5 Andersbenningsfältet (Långgruvan)	1	s	PRT	3	52
6 Malmkärra- och Nya Malmkärragruvorna.....	2	es	I	1	52
7 Karlvagnsfältet (Björk-, Gran-, En-, Mossbo-, Eva-, Alma- och Liljagruvorna)	7	bs	MP	3	52
8 Prostgruvefältet (Prost- och Smedgruvorna)	2	b	MP	1	52
9 Storgruvan	1	b	P	1	52
<i>Västansfors socken:</i>					
10 Augustgruvan	1	bt	M	} 2	52
11 Mariagruvan	1	bt	M		
12 Mossgruvan	1	bt	u	} 1	15
13 Stripbergsgruvan	1	s	u		
14 Östra och Västra Stortåktgruvorna	2	bst	M	1	52
15 Nedre Mattsgruvan, äldre varp	1	s	—	—	52
16 Ramgruvan, äldre varp	1	es	—	—	52
17 Solgruvan, äldre varp	1	es	—	—	52
18 Summa för Västmanlands län	63	—	—	41	—
Kopparbergs län.					
<i>Kopparbergs socken:</i>					
19 Harmsarvsgruvan, äldre varp	1	s	—	—	32
<i>Scärdsjö socken:</i>					
20 Vintjärnsfältet (Gammal- och Östergruvorna)	2	s	P	1	52
21 Sjögruvan	1	s	P	1	52
<i>Vika socken:</i>					
22 Kråknäsgruvorna, äldre varp	2	ks	—	—	4
23 Fornäsfältet (Skinnarängsgruvan), äldre varp.....	1	ks	—	—	30
<i>Stora Tuna socken:</i>					
24 Idkerbergsfältet (Voxna, Bråfalls- och Laxsjögruvorna)	3	es	S	1	52
25 Väggruvan	1	es	S	—	20
26 Tuna Hästbergsfältet (Räms Vattugruva)	1	ks	P	2	52
27 Östra Rönngruvan	1	s	D	1	20

1) Genom magnetisk sovring — 2) Därav genom magnetisk sovring 838 ton. — 3) Delvis ur äldre

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av				Erhållen för anrikning lämplig produkt					
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter				järn	fosfor	svavel							
T o n				Kronor		%				Ton							
16 485	—	7 894		—		118 410		49·2	0·02	0·008	6 127		1				
10 585	—	4 204		1 479		225 260		47·1	0·002	0·17	607		2				
22 802	—	13 227		477		538 620		47·1	0·002	0·063	2 836						
6 635	—	2 521		997		118 273		51	0·004	0·09	—		3				
11 690	—	6 802		2 590		344 600		45·9	0·002	0·048	1 455						
15 177	—	10 496		2 576		491 968		47·7	0·003	0·06	1 447		4				
37 712	—	—		—		—		—	—	—	31 656		5				
5 877	—	1 880		—		41 400		55	0·005	0·03	800		6				
136 395	—	1 179		—		10 018		47	0·02	0·2	123 702		7				
16 756	—	12 554		—		106 709		48	0·025	0·025	4 201		8				
2 028	—	2 019		—		17 158		47	0·025	0·025	—		9				
2 184	—	258		—		2 570		50	0·027	0·023	1 134		10				
24 848	—	6 563		—		65 630					11 932		11				
1 063	—	73		—		728		417		12							
664	—	41		—		406		50	0·023	0·025	67		13				
24 639	—	11 430		—		228 600		47	0·005	0·01	6 200		14				
—	—	69		110		1 500		47	0·004	0·05	—		15				
—	—	134		—		2 150		42	0·004	0·008	—		16				
—	—	3 689		—		74 000		50	0·004	0·015	—		17				
545 241	70 706	153 632		9 837		3 502 268		—	—	—	421 538		18				
—	—	1) { 2 342 630		—		58 555 13 796		55 60	0·012 0·008	0·2 0·1	—		19				
25 482	—	3) 6 275		—		86 165		49	0·024	spår	3) 23 527		20				
4) 3 758	—	—		5) 624		15 598		—	—	—	—		21				
—	—	—		162		648		—	—	—	—		22				
—	—	—		2 382		9 528		—	—	—	—		23				
179 826	—	1) { 118 391 565		—		1 800 000		65	0·6	0·04	—		24				
1 137	—	—		—		9 000		65	0·6	0·04	—		25				
32 730	—	4 702		—		70 000		48	0·023	0·08	6) 21 733		26				
—	1 950	—		—		—		—	—	—	1 760		27				

varp. — 4) Ej skrätt. — 5) Ur äldre varp. — 6) Därav ur äldre varp 4 830 ton.

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
<i>Silobergs socken:</i>						
1	Bråfalls Hemgruva	1	e	M	1	39
2	Hästhagsbergs Flygruva	1	e	T	1	39
<i>Säters socken:</i>						
3	Bispbergs Storgruva	1	s	R	2	52
4	Ågruvan.....	1	bt	T	1	11
<i>Husby socken:</i>						
5	Rällingsbergsfältet { Rällingsbergsgruvan	1	s	Pu	1	52
	{ Ågruvan	1	s	Pu	1	52
<i>Garpenbergs socken:</i>						
6	Långviksfältet (Holmgruvan).....	1	ks	M	1	52
7	Intrångsfältet (Penning-, Ofreds-, Stjälk- och Viksgruvorna).....	4	s	M	1	46
8	Östra och Västra Smältarmossgruvorna	2	s	M	1	52
<i>Folkärna socken:</i>						
9	Lövsedsfältet { Lövsvedsgruvan	1	s	PS	2	52
	{ Hagbogruvan	1	s	u	1	52
<i>Grangärde socken:</i>						
10	Grängesbergs malmfält (Rännaregruvan, Norra Dobbkärrs- eller Björkgruvan, Södra Dobbkärrs- eller Mossgruvan, Grind- eller Gloppegruvan, Vävspolegruvan, Botgärdes- eller Bergsbobrottet, Åbäcks-, Saxhytte-, Norhytte-, Sunnansjö-, Gonäs- och Rävåla hyttebrott, Prästklacken, Per Danielsgruvan, Nya och Gamla Västansjöbrotten, Timmergruvan, Klenshyttebrottet, Enkullegruvan, Sjustjärnebrottet, Storbotten-gruvan, Malingsbobrottet, Västgöte-Mossgruvan samt Stora Ryssgruvan eller Bredsjöbrottet)	24	{ b s }	RS	3	52
11	Pick- och Granlundsgruvorna	5	b	IM	1	52
12	Ceciliagruvorna	3	b	M	1	52
13	Västra Ormbergsfältet (Morgruvan).....	1	b	M	1	52
14	Risbergsfältet { Höga Visangruvan	1	b	M	1	52
	{ Norra Visangruvan	1	b	M	1	52
	{ Hammar- och Karlgruvorna	2	bs	M	1	52
15	Mårtens- och Saxbergsgruvorna	2	es	P	1	52
<i>Grangärde och Ludvika socknar:</i>						
16	Björnbergsfältet { Långgruvan	1	ks	S	1	52
	{ Hättgruvan	1	ks	S	1	31

1) Genom magnetisk sovring. — 2) Därav genom magnetisk sovring 6 147 ton. — 3) Därav genom 220 099 ton. — 4) Därav genom magnetisk sovring 68 507 ton mull; återstoden, 9 366 ton, apatithaltig malm.

7		8		9		10		11		12		13		14		15																																							
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt																																										
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter						järn	fosfor	svavel																																											
T o n						Kronor		%			Ton																																												
5 647	—	1 131	—	26 620	55	0·003	0·005	4 453	1																																														
16 771	—	¹⁾ 6 152	¹⁾ 910	125 770	60	0·003	0·005	—	2																																														
21 912	—	4 613	²⁾ 10 192	256 223	68·7	0·004	0·001	—	3																																														
1 000	—	760	—	18 240	53	0·02	0·005	—	4																																														
3 966	—	³⁾ { 234	—	5 850	55	0·005	0·06	⁴⁾ { 3 732	5																																														
12 052	—	{ 3 600	—	90 000	55	0·003	0·06			{ 14 915																																													
2 382	—	307	200	9 222	45	0·009	0·1	—	6																																														
50 946	—	581	—	6 972	52·7	0·01	0·3	¹⁾ 50 365	7																																														
22 281	—	4 153	1 923	132 670	59	0·002	0·021			8 355																																													
8 135	—	3 397	—	101 910	51·7	0·006	0·011	3 969	9																																														
1 054	—	95	—	2 850	52·6	0·005	0·009			—																																													
{ 129 661	—	⁵⁾ { 50 507	⁶⁾ 77 873	6 357 564	{ 60·18	0·95	0·003	—	10																																														
										⁷⁾ { 11 041	} 557 498	{ 60·73	0·81	0·003	—	11																																							
																	} 1 051	{ 58·4	0·071	0·004	—	12																																	
																							} 1 997	{ 58·4	0·071	0·004	—	13																											
																													} 4 468	{ 61·8	0·083	0·001	—	14																					
																																			⁸⁾ 8 851	{ 59·1	0·164	0·007	—	15															
																																									} 188	{ 61	0·15	0·01	—										
																																														} 317 267	{ 56·4	0·248	0·006	—					
																																																			} 33 000	{ 50	0·007	0·008	1 671
} 7 857	{ 413	—	—	16																																																			
					} 272 396	{ 28 034	—	—	—																																														
										} 1 235	{ 1 235	—	—	—																																									

magnetisk sovring 1 473 ton. — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 6 463 ton. — ⁵⁾ Därav genom magnetisk sovring — ⁷⁾ Därav genom magnetisk sovring 8 119 ton. — ⁸⁾ Därav 2 311 ton apatithaltig malm och 6 540 ton mull.

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
<i>Ludvika socken:</i>						
1	Finnäsfältet { Vågalsgruvan	1	bs	MR	1	52
	{ Dal- och Slogsvedsgruvorna	2	bs	M	2	52
2	Fredmundbergsfältet { Kärr- och Buskgruvorna	2	bs	MR	1	52
	{ Jordgruvan	1	s	u	1	2
	{ Norra Tremangruvan	1	bs	P	1	52
	{ Ickorgruvan	1	b	P	1	32
3	Blötbergsfältet { Kalvgruvan	1	s	R	1	32
	{ Flygruvan	1	b	M	1	32
4	Håksbergsfältet	4	bst	DMS	1	52
5	Ickorbottenfältet (Norra och Södra Ickorbotten-, Stora och Lilla Högbotten- samt Hammarfallsgruvorna)	5	bst	M	1	52
6	Iviksfältet (Grand-, Stegresare-, Stall-, Käll- och Djup Per Andersgruvorna)	5	bst	DMP	1	48
7	Lekombergsfältet (Spelgruvan)	1	s	MP	1	52
8	Gräsbergsfältet { Lilla Valsarvsgruvan	1	bs	u	1	33
	{ Trätgruvan	1	bst	P	1	52
9	Gravgruvan { Norra Malsjöbergsgruvan, äldre varp	1	st	—	—	21
	.....	1	s	P	1	33
<i>Norrbärke socken:</i>						
10	Tuns-, Sävsjö- och Ställuddgruvorna	3	s	u	—	4
11	Nybergsfältet { Dagbrottet	1	s	D	2	36
	{ Föreningsgruvan	1	s	u	1	52
	{ Tolvmangruvan	1	s	P	1	36
	{ Gubbo Lassegruvan	1	s	P	1	52
	{ Kanalgruvan	1	s	u	1	12
12	Kärrgruvefältet { Sagagruvan	1	s	u	1	52
	{ Karolinagruvan	1	s	u	1	36
13	Flogbergsfältet (Sturegruvan)	1	s	P	1	6
14	Brät- och Långgruvorna	2	s	P	2	52
15	Siksjöbergsfältet	1	s	P	1	50
16	Närsjögruvan	1	s	P	1	52
17	Stollbergsfältet (Stollbergsgruvan)	1	bks	Pu	1	51
18	Svartbergsfältet { Cedercreutzgruvan	1	ks	u	1	51
	{ Kogruvan	1	st	u	1	51
19	Hillängsgruvan	1	s	P	1	52
20	Knipgruvan	1	s	u	1	15
21	Tremänningsgruvorna	2	s	u	1	7
22	Summa för Kopparbergs län	120	—	—	64	—
Gävleborgs län.						
<i>Torsäkers socken:</i>						
23	Nyängsfältet (Nyängsgruvan)	1	s	M	1	52
24	Storstrecksfältet (Edske- och Storstrecksgruvorna)	2	ks	M	2	52

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 13 255 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 3 233 ton. — ³⁾ Genom ur äldre varp 1 030 ton. — ⁴⁾ Malmen höll även 12 % Mn. — ⁵⁾ Blyhaltig järnvaskmalm. — ⁶⁾ Mangan-

7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt	
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel		
T o n				Kronor	%			Ton	
35 757	—	414	—	8 000)	52	0·025	0·01	31 663)	1
12 736	—	162	—	3 000)	—	—	—	10 616)	
38 588	—	623	—	12 000	50	0·09	0·01	33 206)	
87	—	31	—	309	58	0·2	—	24)	2
14 412	—	3 922	1 132	77 426	55	0·1	0·01	—	
9 096	—	7 019	495	87 936	63·3	0·6	—	—	
5 371	—	33 323	—	366 557	57·7	0·62	—	6 600)	3
10 840	—	8 909	—	111 361	61	0·75	—	—	
39 113	29 300	—	—	—	—	—	—	47 268	4
84 004	—	—	—	—	—	—	—	76 934	5
108 185	—	—	—	—	—	—	—	2) 105 050	6
42 158	—	24 223	—	137 827	48·67	0·75	0·0026	3) 17 935	7
1 696	—	—	67	462	—	—	—	—	
4 323	—	1 901	—	39 910	50	0·015	0·017	—	8
—	—	3) 1 567	—	32 910	49	0·008	0·016	—	
625	—	200	100	7 300	55	0·004	0·025	200	9
3	—	—	—	—	—	—	—	3	10
—	71 352	—	—	—	—	—	—	62 361)	
14 256	—	284	—	8 227	53·9	0·004	0·06	10 002)	
18 397	—	—	459	6 900	—	—	—	17 574)	
19 913	—	798	1 307	37 950	53·5	0·012	0·09	14 453)	
716	—	—	—	—	—	—	—	216)	
2 542	—	124	—	—	51·4	0·012	0·158	1 141)	12
4 048	—	156	—	3 698	51	0·009	0·216	2 576)	
1 205	—	—	—	—	—	—	—	1 205	13
9 182	—	2 397	—	71 928	54·7	0·004	0·039	3 618	14
17 367	—	4) 10 400	—	364 000	57	0·003	0·008	5) 1 830	15
2 298	—	888	—	22 644	63·9	0·01	0·003	750	16
25 783	—	6) 2 729	—	40 935	36	0·05	0·125	14 805	17
5 098	—	—	—	—	—	—	—	470)	
3 272	—	—	33	215	—	—	—	1 724)	18
19 602	—	8) 17 895	—	178 949	29	0·01	0·5	—	19
212	—	63	—	630	32·3	0·009	0·8	—	20
240	—	120	—	2 000	50·3	0·026	0·014	—	21
2 087 711	102 602	978 397	134 539	12 395 175	—	—	—	609 264	22
36 356	—	9 802	—	196 040	57·3	0·002	0·041	19 384	23
26 370	—	1 865	—	41 030	61	0·004	0·04	18 141	24

magnetisk sovring. — 4) Därav ur äldre varp 3 756 ton samt genom magnetisk sovring 6 854 ton. — 5) Därav järnmalm, hållande resp. 9 % och 9·8 % Mn, därav ur äldre varp 730 ton.

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats
1	Stollgruvefältet, äldre varp	1	—	—	—	52
2	Körbergsgruvan	1	s	P	1	52
3	Pålsbogruvan	1	k	D	1	24
	<i>Årsunda socken:</i>					
4	Kaptensgruvan	1	s	P	1	52
5	Summa för Gävleborgs län	7	—	—	6	—
	Norrbottnens län.					
	<i>Gällivare socken:</i>					
	{ Kaptenslagret	1	es	IMS	4	52
	{ Dennewitz	1	es	D	1	52
	{ Tingvalls Kulle	1	es	M	1	52
	{ Kung Oskar	1	es	D	1	52
6	Gällivara malmfält { Vulcan	1	es	u	1	52
	{ Hermelin	1	es	IS	1	52
	{ Johannes	1	bes	D	—	52
	{ Välkommen	1	bes	M	1	52
	{ Diverse arbetsplatser	—	es	—	—	52
7	Koskullskulle gruvfält (Koskullskulle, Försöket, Bolagsgruvan n:o 5, Sydvästra och Sydöstra Bolagsgruvorna)	5	es	D	2	52
	<i>Jukkasjärvi socken:</i>					
8	Kirunavara malmfält (fyndigheterna n:ris 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24 och 26)	17	bs	D	—	52
	{ Choulalongkorn	1	s	D	1	51
	{ Siam	1	s	DS		
	{ Emil	1	s	Su	1	32
	{ Ararat	1	s	u		
	{ Kurt	1	s	u		
	{ Gutte	1	s	Su		
	{ Snorre	1	s	u		
	{ Bråk	1	s	u		
	{ Finis	1	s	u		
9	Tuolluvara malmfält					
10	Summa för Norrbottens län	39	—	—	14	—
11	Summa för hela riket	363	—	—	227	—

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 857 154 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 121 241 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15		
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av		Erhållen för anrikning lämplig produkt										
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter			järn	fosfor	svavel										
T o n				Kronor		%		Ton										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 226	1
3 600	—	1 167	—	43 000	50	0·003	0·004	846	2									
—	1 500	70	50	800	45	0·006	0·057	—	3									
6 538	—	1 886	1 097	69 090	52	0·003	0·1	28	4									
72 864	1 500	14 790	1 147	349 960	—	—	—	45 625	5									
244 157	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	159 785	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
650 956	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	128 496	256 033	—	15 926 000	65·3	0·296	0·082	—	6									
7 037	—	123 995	—	—	64	0·613	0·137	—	7									
134 751	—	804 080	—	—	61·8	0·883	0·086	—	8									
—	121 025	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
146 182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36 746	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 300	264 119	187 383	—	1 904 926	65·3	0·032	0·144	—	7									
—	—	3 887	—	—	64·6	0·04	0·41	—	8									
49 778	3 348 179	8 076	—	23 712 000	69·12	0·013	3)	—	8									
—	—	106 708	—	—	68·7	0·169	3)	—	9									
—	—	21 806	—	—	67·5	0·48	3)	—	10									
—	—	26 155	—	—	66·2	0·75	3)	—	11									
—	—	791 875	—	—	62·14	1·7	0·125	—	12									
—	—	1 447 883	—	—	56·48	2·8	0·029	—	13									
19 032	68 657	28 212	—	371 556	67·31	0·01	0·02	—	14									
—	—	36 105	—	388 489	67·1	0·139	0·018	—	15									
1 299 939	4 090 261	3 842 198	—	42 302 971	—	—	—	230 846	10									
5 423 003	4 532 730	5 513 471	225 520	70 454 273	—	—	—	2 082 791	11									

— 3) Svavelanalyser ej gjorda. — 4) Malmbreccia.

Tab. 2. Järnmalms anrikning

I tabellen använda

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt,
Slag av briketteringsverk: s = sintrings-

1		2	3	4		5	6		
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-		Vikt	Genom-		
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)		Ton	järn		
							%		
Stockholms län.									
1	Vigelsbo	m	124	{ Vigelsbo gruva..... " " ; äldre varp	10 687	} 30			
2	Herräng.....	m	298		{ Eknäs-, Spåt-, Kärr- och Lapp- gruvorna samt äldre varp.....		5 025		
					{ Gällivara malmfält.....		52 429		32.6
3	Summa	—	422		3 348		67.5		
Södermanlands län.									
4	Kantorp	mv	262	Kantorps gruvor	29 711		42		
5	Summa	—	262		29 711		—		
Östergötlands län.									
6	Nartorp	m	301	Nartorps järngruva.....	48 887		40		
7	Summa	—	301		48 887		—		
Malmöhus län.									
8	Höganäs	m	58	{ Gällivara malmfält.....	879	} 45			
9	Summa	—	58				²⁾ 1 446		50
Värmlands län.									
10	Persberg	m	286	{ Skärstötten, Stor- och Alabama- gruvorna	³⁾ 25 582	} 35			
11	Taberg	m	224		{ Tabergs gruvor		³⁾ 13 324		37
12	Summa	—	510		38 906		—		
Örebro län.									
13	Klaragruvan	m	60	Klara gruva	5 269		32.7		
14	Timansberg	m	191	{ Kärr- och Varpgruvorna	1 500	} 27.3			
					{ Åsbobergsgruvan		8 189		35.5
					{ Övre Kärrgruvorna		1 375		38.6
15	Åsboberg	mv	225	{ Långgruvan	9 819	} 39.5			
				{ Stripa-Glifsagruvan	4 120				
					622				

³⁾ Utöver i tabellen redovisade kvantiteter, vilka endast avse anrikningsprodukter och briketter, vilka kopparverk ur kisbränder av svavelhaltig malm från Sulitelma gruvor i Norge 54 317 ton purple-ore, hållande huvudsakligen från Sulitelma och Orkla gruvor i Norge 12 409 ton purple-ore, hållande 56 % järn, 0.01 %

¹⁾ Här ingå 396 ton slig från Gullblankagruvan och 402 ton slig från Vågalsgruvan. — ²⁾ Avfall

och brikettering år 1918. *)

beteckningar:

mv = kombinerat magnetiskt och våtanrikningsverk.
verk, b = övriga briketteringsverk.

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17	
gods				Erhållen färdig vara (slig)								Slag av brikettering		Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång		Tillverkade briketter och sinter					
snitthalt av				Vikt	Värde	Genomsnitthalt av						Vikt	Värde								
fosfor		svavel																			
%				Ton	Kronor	%						Ton	Kronor								
0·01	0·6			4 755	142 650	66	0·003	0·09	b	89	2 016	90 620	1								
0·003	0·8	}	}	26 869	671 425	64·3	0·002	0·15	s	103	4 150	166 000	2								
0·6	—													b	360	1) 19 940	797 600				
—	—			31 624	814 075	—	—	—	—	552	26 106	1 054 220	3								
0·035	0·01			16 556	335 235	59	0·025	0·005	—	—	—	—	4								
—	—			16 556	335 235	—	—	—	—	—	—	—	5								
0·02	0·02			18 304	457 600	60	0·02	0·02	—	—	—	—	6								
—	—			18 304	457 600	—	—	—	—	—	—	—	7								
0·8	0·05	}	}	515	50 000	71·3	0·009	0·001	—	—	—	—	8								
0·013	0·02													75	0·01	0·02					
—	—			1 268	50 000	—	—	—	—	—	—	—	9								
0·009	0·013			11 625	255 750	65	0·006	0·01	—	—	—	—	10								
0·007	0·035			6 540	130 792	65	0·005	0·025	—	—	—	—	11								
—	—			18 165	386 542	—	—	—	—	—	—	—	12								
0·047	0·03			1 375	35 000	66·3	0·031	0·02	—	—	—	—	13								
0·005	0·066			510	9 180	63·2	0·004	0·027	}	—	—	—	14								
0·013	0·288			2 975	53 550	64·1	0·003	0·069													
0·015	0·018	}	}	1 720	37 840	62·4	0·015	0·027	}	—	—	—	15								
0·25	0·02			3 860	92 640	58·3	0·017	0·022													

erhållits ur inhemskt material, hava såsom biprodukt vid kopparframställning erhållits vid Hälsingborgs 57 % järn 0·003 % fosfor och 0·4 % svavel, samt vid Oskarshammns kopparverk ur kisbränder av malm fosfor och 0·5 % svavel. Brikettering av denna purple-ore har under året ej ägt rum vid någotdera verket. från järnsvampstillverkning. — 3) Beräknat.

1		2	3	4		5	6
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-			
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom-	
						Ton	járn
						%	
1	Pershyttan	mv	256	{ Övre fältet	170	}	32·2
				{ Lockgruvan	18 218		
				{ Nedre fältet	14 564		
2	Klacka-Lerberg.....	m	263	Stora Klacka- och Stora Lerbergsgruvorna	27 877		30·6
3	Dalkarlsberg.....	mv	294	Dalkarlsbergs odalfält (Vasa- och Nya Vretgruvorna)	47 931		30·1
4	Slotterberg	m	300	Stora Slotterbergsgruvan, äldre varp	9 767		30
				{ Ösjöbergsfältet	14 425		30
5	Bredsjö	m	107	{ Rishöjdsbergsfältet	336		35
				{ Ånnenäsfältet	1 362		38
6	Södra hyttan	m	163	{ Rishöjdsbergsfältet	10 835		35
				{ Ånnenäsfältet	827		38
				{ Salhobergsfältet	2 993		28
7	Sikfors	m	302	{ Sirsjöbergsfältet	16 490		42
				{ Finnebergsfältet	6 571		27
8	Lomberget	mv	110	Spelgruvan	8 702		45·2
9	Sköttgruvan	m	193	Skött- och Karlgruvorna	12 272		43
10	Guldsmedhyttan ⁶⁾	mv	299	{ Gullblanka-, Tyskafalls-, Smällbergs-, Blanka- och Knutgruvorna	56 601		35·3 ²
				{ Stripa gruva	48 755		34·4 ⁷
11	Stråssa	mv	301	Stråssa gruvor	215 137		35·8 ²
12	Summa		3 064		544 727		—
Västmanlands län.							
13	Källfallet	m	285	Källfallsfältet	60 326		40
				Bäckegruvan	5 187		40
14	Bäckegruvan ⁶⁾	mv	297	Östergruvan	41 426		38
				Pellegruvan	924		25
				Stålklockan och Västra Älgtorpet	14 830		}
15	Hultebo	m	70	Kullgruvan	3 434		
				Ramhälls gruvor	191		
				Ullagruvan	104		}
16	Spännarhyttan	—	—	Högforsgruvan	34		
17	Kallmora ⁶⁾	mv	173	{ Kallmora-, Norr- och Fältgruvorna	11 527		}
				{ Kapell- och Getgruvorna, äldre varp	1 338		
				Bondgruvan	6 342		35·2
18	Bålsjön	mv	287	{ Morbergs-, Norrbergs- och Risbergsfälten samt Riddargårdsgruvan, äldre varp	59 655		36·7

¹⁾ Svartmalmslig. — ²⁾ Blodstenslig. — ³⁾ För briketteringen hava förutom Bredsjöslig använts 1 903 Vågghalsgruvan samt 144 ton prima och 361 ton sekunda slig från Timansberg. — ⁴⁾ För briketteringen hava 56 ton från Vågghalsgruvan. — ⁵⁾ Dessutom har i styckform fränskilt 2 671 ton malm, redovisad i tab. 1. sjön, 2 666 ton från Östanmossa och 1 321 ton från Vågghalsgruvan samt av 309 ton mull från Gröndals- och

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		
gods				Erhållen färdig vara (slig)								Slag av brikettering		Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång		Tillverkade briketter och sinter						
snittshalt av				Vikt	Värde	Genomsnittshalt av			Slag	Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång	Vikt	Värde										
fosfor		svavel				jern	fosfor	svavel					Ton	Kronor	Ton	Kronor						
%				Ton	Kronor	%					Ton	Kronor										
0·025	0·015	{	1) 5 200	135 200	64·34	0·006	0·005	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
			2) 4 200	100 800	64·64	0·011	0·014															
0·02	0·02		8 500	221 000	63·1	0·007	0·012		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
0·05	0·03	{	12 372	321 672	65·9	0·015	0·005	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
			1 724	34 480	63·7	0·073	0·143															
0·008	0·15		2 681	48 258	65	0·005	0·08		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
0·025	0·1	}	5 178	155 340	65	0·005	0·05	b	251	3) 9 290	483 080	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
0·025	0·2																					
0·025	0·05																					
0·025	0·2																					
0·025	0·05	}	5 211	156 330	66	0·005	0·09	b	225	4) 6 741	350 532	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
0·015	0·15																					
0·03	0·06																					
0·028	0·03		7 904	237 120	63	0·006	0·05	}	b	357	9 126	456 300	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
0·13	0·008	5) 1 461	23 376	64·2	0·074	0·015																
0·016	0·18		5 002	150 060	65	0·007	0·1	b	117	3 629	145 160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
0·008	0·974		28 758	512 755	67·02	0·003	0·162	}	s	215	9 780	342 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
0·012	0·034		19 623	676 601	64·83	0·007	0·026															
0·012	0·056		99 136	2 478 400	65·53	0·005	0·059															
—	—		221 277	5 586 932	—	—	—	—	—	1 524	82 601	3 538 772	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
0·007	0·2	}	28 311	424 665	64	0·003	0·03	b	215	11 454	229 084	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
0·009	0·2																					
0·007	1																					
0·007	0·8		19 014	475 360	65	0·003	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
0·006	0·234		6 484	110 000	60·3	0·005	0·11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—		—	—	—	—	—	b	284	7) 8 221	493 260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
0·007	0·025	{	2 531	75 930	58·9	0·005	0·009	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
			3) 1 374	20 610	62·5	0·003	0·024															
0·02	0·06	{	1) 1 692	50 760	61·9	0·008	0·014	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
			2) 968	24 200	65·8	0·009	0·114															
0·021	0·019	{	1) 9 896	233 051	64·1	0·009	0·006	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
			2) 17 081	371 853	63·2	0·013	0·03															

ton från Klacka-Lerberg, 81 ton magnetisk slig från Åsboberg, 956 ton slig från Slotterberg, 945 ton från förutom Södra Hyttans slig använts 369 ton slig från Klacka-Lerberg, 1 320 ton slig från Slotterberg samt — 6) Se även tab. 9. — 7) Briketterna hava framställts av 3 568 ton slig från Kallmora, 314 ton från Bål-Johannisbergsgruvorna. — 8) Innehöll även 0·14 % Cu.

1	2	3	4			5	6	
			Anriknings- och briketteringsverk	Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-		Genom-järn
						Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	
				Ton				
1	Östanmossa	m	270	{ Östanmossgruvan	26 416	} 23·4		
2	Borgfors (Baggå)	mv	56	{ Stora Åsgruvan	27 403			
3	Långgruvan (Andersbenning)	m	278	{ Skärsjögruvan	350	48		
4	Karlvagnen	mv	300	{ Långgruvan	31 656	} 21·71		
5	Uttersberg (Östanfors)	m	287	{ " " , äldre varp...	1 308			
				{ Karlvagnsfältet	123 702	37		
				{ Övre Persgruvan	20 405	} 45		
				{ Stålklockan	224			
6	Summa		2 303		436 782	—		
Kopparbergs län.								
7	Avesta	—	—	—	—	—		
8	Vintjärn	m	195	Gammal- och Östergruvorna samt äldre varp	50 377	37		
9	Rämshyttan	m	287	Räms Vattugruva	21 733	37		
10	Selnäs	mv	85	Tak- och Östra Rönngruvorna	5 750	34		
				Rällingsbergs gruva	3 732	40		
11	Rällingsberg	m	240	{ Ågruvan	14 915	40		
				{ Fågeråsgruvan	241	50		
				{ Stigsbogruvan	162	43		
12	Intrånget	m	276	Penning-, Ofreds-, Stjälk- och Viksgruvorna	75 456	39·2		
13	Ryllshyttan	m	300	—	²⁾ 3 128	30		
14	Björnberget	m	237	{ Långgruvan	14 281	} 49		
15	Vågghalsgruvan	mv	294	{ Hättgruvan	1 501			
				Kärr-, Busk-, Vågghals-, Dal- och Slogsvedsgruvorna	75 484	34·4		
16	Blötberget	m	98	Kalvgruvan	6 234	50		
17	Håksberg	mv	220	Springa-, Gran-, Log-, Röd-, Persbo Släd- och Persbogruvorna	54 823	30—36		
18	Iekorrbotten	mv	192	Norra och Södra Iekorrbotten-, Stora- och Lilla Högbotten- samt Hammarfällsgruvorna	74 386	32·5		
19	Iviken	mv	275	Grand-, Stall-, Stegresare-, Käll- och Djup Per Andersgruvorna	108 233	33·09		
20	Lekomberg	m	164	Spelgruvan	17 935	31·8		
				Dagbrottet	64 961	27		
				Föreningsgruvan	10 002	32		
				Tolvånggruvan	17 534	33		
21	Nyberg	mv	236	Gubbo-Lassegruvan	14 453	33		
				Gubbogruvan, varp	2 690	22		
				Bråt- och Långgruvorna	1 347	30		
				Saga- och Karolinagruvan	5 259	36		
				Siksjöbergsgruvan	535	34		
				Sturegruvan	1 300	25		
22	Flogberget	mv	37	Saga- och Karolinagruvan	1 476	36		
				Gubbogruvan, varp	1 470	22		
23	Stollberg	mv	134	Stollbergs-, Ko- och Cedercreutzgruvorna	⁶⁾	—		
24	Summa	—	3 270		⁸⁾ 15 087	27·4		

¹⁾ Briketterna hava tillverkats av slig från Pershyttan. — ²⁾ Utgöres av tidigare erhållit magnetiskt tab. 1. — ⁴⁾ Svartmalmslig. — ⁵⁾ Blodstenslig. — ⁶⁾ I verket ingående rågods redovisat i tab. 9. — ⁷⁾ Bi-även 6·4 % Mn. — ⁸⁾ Innehöll även 3·9 % Mn, och erhöles ur rågodset jämväl blyslig, se tab. 9.

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		
gods		Erhållen färdig vara (slig)										Slag av bri- ket- te- ring	Antal dygn, varunder brikette- rings- verket varit i gång	Tillverkade briketter och sinter								
snitthalt av		Vikt	Värde	Genomsnitthalt av			Vikt	Värde														
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel			Ton	Kronor												
%		Ton	Kronor	%			Ton	Kronor														
0·006	0·144	12 854	397 574	61·2	0·003	0·123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
0·02	0·01	210	4 200	60	0·01	0·007	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
0·01	0·05	8 506	263 213	60·3	0·005	0·025	b	68	2 208	124 269	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
0·02	0·3	53 339	1 306 812	62	0·02	0·2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
0·005	0·5	12 897	362 000	66	0·003	0·05	b	279	7 931	395 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
—	—	175 157	4 120 228	—	—	—	—	—	846	29 814	1 241 613	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	b	2	1) 29	870	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
0·024	spår	16 971	424 275	66	0·007	0·006	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
0·03	0·1	8 031	200 000	63	0·01	0·09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
0·009	0·051	2 000	50 000	65	0·003	0·03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
0·007	0·15	8 824	220 600	67	0·005	0·17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
0·003	0·15																					
0·003	1																					
0·008	0·6																					
0·01	0·32	38 612	463 344	60·6	0·01	0·67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
0·008	—	1 215	12 150	61·8	0·007	1·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
0·02	0·03	1 175	18 800	62·1	0·016	0·051	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0·02	0·03	502	8 032	60·5	0·014	0·19																
0·09	0·035	27 012	700 000	67	0·02	0·15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
0·6	—	3 865	46 379	68	0·15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
0·1	0·01	21 200	425 000	62·5	0·045	0·01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
0·15	0·6	25 250 1 768	540 000	63 60	0·025 0·065	0·05 3	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0·01	0·3																					
1·1	0·032	7 212	72 821	64·17	0·26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
0·008	0·592	38 360	990 838	65	0·005	0·06	b	81	9 812	618 156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0·008																						
0·035																						
0·035																						
0·007																						
0·005																						
0·009																						
0·003	0·63	1 400	35 000	62	0·006	0·3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0·005																						
0·009																						
0·007	—	7) 661	17 839	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
0·035	1·5	5) 5 325	53 250	63·1	0·015	0·6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	254 903	5 393 568	—	—	—	—	83	9 841	619 026	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24

avfall från Ryllshytte zinkanrikningsverk. — 2) Dessutom har fränskilts 6 643 ton småmalm, redovisad i produkt vid anrikning av molybdenhaltig järnmalm för utvinnande av molybden, se tab. 9. — 3) Innehöll

1		2	3	4		5	6
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-			
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)		Vikt	Genom-
				Ton	järn %		
Gävleborgs län.							
1	Långnäs anrikningsverk o. Hofors briketteringsverk	m	288	(Nyängsgruvan	14 188	33·0	
				Storstrecksfältet	11 364	29·4	
2	Högbo	—		Stollgruvfältet.....	7 226	30·5	
3	Summa		288		32 778	—	
Norrbottnens län.							
4	Karlsvik.....	m	288	Gällivara malmfält, äldre varp...	108 352	44·87	
5	Vitåfors.....	mv	256	» »	119 480	43·7	
6	Summa	—	544		227 832	—	
7	Summa för hela riket	—	11 022		2 097 992	—	

1) Briketterna hava framställt av slig från diverse anrikningsverk. — 2) Härav hava 15 730 ton fram-säljningsvärde, jfr not. 2. — 4) Svavelanalyser ej gjorda. — 5) Finmalm. — 6) A-slig. — 7) B-slig. —

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17				
gods		Erhållen färdig vara (slig)					Slag av brikettering	Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång	Tillverkade briketter och sinter					
snittshalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av					Vikt	Värde				
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel					Ton	Kronor		
%		Ton	Kronor	%			Ton	Kronor						
0.004	0.04	13 119	327 968	65.7	0.004	0.181	s	112	5 187	207 480				
0.008	0.1						b	280	6 410	256 400				
0.04	0.43						b	227	7 540	404 182				
—	—	13 119	327 968	—	—	—	—	619	19 137	868 062				
0.6	0.1	2) 59 007 5) 27 850 6) 11 737 7) 27 293 8) 8 410	3) 1 947 231 899 000	70.85 62.4 70.0 65.1 4.4	0.009 0.4 0.018 0.3 8)	0.005	b	303	43 228	1 642 664				
0.64	4)						—	—	—	—				
—	—						134 297	2 846 231	—	—	—	303	43 228	1 642 664
—	—						884 670	20 318 379	—	—	—	3 927	210 727	8 964 357

ställt för annan firmas räkning, och utgjorde förädlingslönen härför 15 730 kronor. — 3) Fullt beräknat för-
 4) Apatit, höll 24.7 % P₂O₅. — 5) Därav 19 117 ton sinter med ett värde av 715 780 kronor.

Tab. 3. Masugnar och tillverk-

1		2	3		4	5	6	7	8
L ä n		Antal verk, som haft masugnar i gång under året	Antal brukbara masugnar		Blåsningstid Dygn	T a c k-			
			Under året i verksamhet	Ej under året i verksamhet		Smides- och puddel-tackjärn	Bessemertackjärn		Tillverknings-
								sur	
1	Stockholms län	2	3	—	526	—	—	—	—
2	Uppsala län	5	6	2	1 640	23 537	—	—	—
3	” ”		1	—	22	—	—	—	—
4	Södermanlands län	2	2	3	640	—	—	—	—
5	Östergötlands län	2	3	2	1 036	15 533	—	—	—
6	Jönköpings län	1	1	1	218	—	—	—	—
7	Kronobergs län	—	—	1	—	—	—	—	—
8	Kalmar län	—	—	1	—	—	—	—	—
9	Älvsborgs län	1	2	—	563	—	—	—	—
10	Värmlands län	8	9	2	2 680	3 123	—	—	—
11	” ”		5	—	1 085	—	6 612	—	—
12	Örebro län	25	33	5	8 946	46 359	4 113	9 694	—
13	Västmanlands län	9	13	2	3 624	12 124	—	—	—
14	Kopparbergs län	16	23	—	5 710	22 585	2 260	56 755	—
15	” ”		3	—	711	—	—	19 429	—
16	Gävleborgs län	8	17	3	4 823	37 951	10 467	—	—
17	Västernorrlands län	—	—	1	—	—	—	—	—
18	Norrbottnens län	1	2	—	650	—	—	—	—
19	Summa	80	123	23	32 874	161 212	23 452	85 878	—

1) Elektrisk. — 2) Därav 1 för koks enbart. — 3) Därav 35 754 ton med koks enbart. — 4) Elektrisk, koksstybb och sotskåpsaska i blandning 3 168 ton. — 5) Därav 1 för koks enbart. — 6) Därav ton. — 7) Därav 4 för koks samt för träkol och koks i blandning. — 8) Därav 38 081 ton med koks enbart kolsstybb 4 140 ton. — 9) Därav i elektrisk ugn annan än masugn 6 300 ton.

Tab. 4. Antal begagnade verk och ugnar för

1		2	3	4
L ä n		Begagnade verk	Härdar för färskning	
			Lancashire-smälthärdar	Vallonsmält-härdar
1	Stockholms län.....	4	4	2
2	Uppsala län	7	14	14
3	Södermanlands län	2	2	—
4	Östergötlands län.....	6	14	—
5	Jönköpings län	1	—	—
6	Kronobergs län.....	1	—	—
7	Blekinge län.....	1	—	—
8	Malmöhus län	2	—	—
9	Hallands län.....	1	—	—
10	Älvsborgs län.....	3	—	—
11	Värmlands län	7	8	—
12	Örebro län.....	12	26	—
13	Västmanlands län.....	12	26	—
14	Kopparbergs län.....	8	17	—
15	Gävleborgs län	11	36	3
16	Västerbottnens län.....	1	1	—
17	Summa	79	148	19

ningar av tackjärn år 1918.

j ä r n			Tillsammans		Gjutgods, framställt direkt från masugn		Summa tackjärn och direkt från masugn framställt gjutgods		
Martin-tackjärn	Gjuttackjärn		Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	
	för adu- cering	för andra ändamål							
kvantitet i ton									
14 962	—	—	14 962	4 501 020	187	61 710	15 149	4 562 730	1
4 804	—	—	28 341	8 858 781	415	191 049	28 756	9 049 830	2
475	—	—	475	139 650	—	—	475	139 650	3
—	200	40 393	40 593	14 639 363	214	74 900	⁵⁾ 40 807	14 714 263	4
2 431	—	—	17 964	6 048 724	217	73 310	18 181	6 122 034	5
—	—	1 447	1 447	540 267	—	—	1 447	540 267	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
11 311	—	4 598	15 909	4 872 745	—	—	⁵⁾ 15 909	4 872 745	9
21 557	—	12 024	36 704	10 995 820	880	504 950	37 584	11 500 770	10
19 178	—	—	25 790	7 737 000	—	—	25 790	7 737 000	11
69 327	10 702	19 902	160 097	46 937 098	3 954	1 298 286	⁷⁾ 164 051	48 235 384	12
48 343	—	29 903	90 370	27 857 679	4 845	1 876 957	⁸⁾ 95 215	29 734 636	13
60 916	499	10 909	153 924	45 481 306	1 199	363 579	¹⁰⁾ 155 123	45 844 885	14
2 171	—	4 140	25 740	8 105 915	—	—	¹¹⁾ 25 740	8 105 915	15
54 862	—	732	104 012	29 909 421	1 548	494 214	105 560	30 403 635	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
25 482	—	6 300	31 782	8 550 018	253	63 250	¹²⁾ 32 035	8 613 268	18
335 819	11 401	130 348	748 110	225 174 807	13 712	5 002 205	761 822	230 177 012	19

triska. — ⁵⁾ Därav i elektrisk ugn annan än masugn med träkol och koks i blandning 1 430 ton samt med 305 ton med koks enbart. — ⁶⁾ Därav i elektrisk ugn annan än masugn med träkolsstybb 1 470 samt 14 390 ton med träkol och koks i blandning. — ¹¹⁾ Därav i elektrisk ugn annan än masugn med trä-

beredande av smidbart järn och stål år 1918.

och skrotsmältning		U g n a r f ö r g ö t								Bränn- ståls- ugnar	
Skrotsmält- ningshärddar	Summa	Bessemer- ugnar		Martin- ugnar		Degel- ståls- ugnar	Elektro- stålagnar		Summa		
		sura	basiska	sura	basiska		ljus- båge-	induk- tions-			
—	6	1	—	—	1	—	1	—	3	—	1
—	28	—	—	—	1	—	3	—	7	2	2
1	3	—	—	—	2	—	1	—	3	—	3
1	15	—	—	—	2	—	2	—	6	—	4
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	6
—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	7
—	—	—	—	—	2	—	2	—	2	—	8
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	9
—	—	—	—	—	2	—	2	—	5	—	10
—	8	—	—	—	8	—	1	—	12	—	11
1	27	2	2	—	8	—	2	1	18	—	12
5	31	—	—	—	8	—	5	—	19	—	13
—	17	1	4	—	4	—	2	—	26	—	14
—	39	6	—	—	5	—	2	1	22	—	15
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
9	176	10	6	40	40	4	26	2	128	2	17

Tab. 5. Tillverkningar av smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter jämte skrotat gjutgods av smidbart järn och stål år 1918.

1 Tillverkningar	2		3		4		5		6		
	Hela tillverkningen		Därav till avsalu								
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Ton		Värde i kronor				
<i>Smältstycken och råskenor</i> ovällda, framställda medelst:											
Lancashiremetod	84 724	37 736 359	27 242	6 096				16 736 973			
Vallonmetod	5 845	2 965 324	—	156				93 600			
Skrotsmältning	2 254	516 025	—	1 500				300 000			
Summa	92 823	41 217 708	27 242	7 752				17 130 573			
<i>Göt, ovälld, samt smidbart gjutgods:</i>											
Bessemersur:											
sur: göt: kolhalt 0.5 % och däröver...	5 056	2 337 925	681	1 246				1 086 605			
» under 0.5 %	6 517	2 717 905	39	113				83 400			
Summa sur göt	11 573	5 055 830	720	1 359				1 170 005			
gjutgods, skrotat	188	291 700	—	125				159 800			
basisk: göt	54 394	20 914 235	—	—				—			
Summa bessemersur göt och skrot. gjutgods	66 155	26 261 765	720	1 484				1 329 805			
Martin:											
sur: göt: kolhalt 0.5 % och däröver...	80 645	33 082 986	243	100				136 200			
» under 0.5 %	102 520	41 350 943	216	4 350				1 945 810			
Summa sur göt	183 165	74 433 929	459	4 450				2 082 010			
gjutgods, skrotat	8 851	11 157 259	1 023	3 623				6 491 573			
basisk: göt: kolhalt 0.5 % och däröver	18 671	7 602 007	8	—				3 000			
» under 0.5 %	250 102	97 258 093	58	1 558				717 078			
Summa basisk göt	268 773	104 860 100	66	1 558				720 078			
gjutgods, skrotat	4 227	4 957 220	497	1 987				2 980 255			
Summa martingöt och skrot. gjutgods	465 016	195 408 508	2 045	11 618				12 273 916			
Degelstål: göt	1 236	1 968 456	—	—				—			
gjutgods, skrotat	3	9 854	—	—				—			
Summa degelstålgöt och skrot. gjutgods	1 239	1 978 310	—	—				—			
Elektrostål: göt: kolhalt 0.5 % och däröver	3 429	2 222 070	—	420				193 200			
» under 0.5 %	6 833	3 306 896	—	2 171				1 145 906			
Summa	10 262	5 528 966	—	2 591				1 339 106			
gjutgods, skrotat	2 827	3 979 917	179	1 565				2 737 374			
Summa elektrostålgöt och skrot. gjutgods	13 089	9 508 883	179	4 156				4 076 480			
Summa göt, ovälld, samt smidbart gjutgods	545 499	233 157 466	2 944	17 258				17 680 201			
Summa smältstycken, råskenor och göt samt skrotat gjutgods	638 322	274 375 174	30 186	25 010				34 810 774			
<i>Blåsstål eller oräckt brännstål</i>	103	206 000	103	—				206 000			

Tab. 6. Stångjärn och -stål jämte andra grövre tillverkningar av smidesjärn eller -stål år 1918.

Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
1. Smitt stångjärn och -stål:					
a) <i>Välljärn, smitt av</i>					
Lancashiresmältstycken	3 497	2 482 255	2 326	56	1 613 413
Vallonsmältstycken	3 803	2 894 604	1 627	—	1 271 504
Summa välljärn	7 300	5 376 859	3 953	56	2 884 917
b) <i>Götjärn och götstål:</i>					
Smidda ämnen	9 662	6 808 263	1 945	931	2 019 232
Smitt verktygsstål, borrstål etc.	5 005	8 924 016	1 669	3 257	8 437 460
Smidda axlar och andra grövre smiden	9 345	14 124 121	1 774	6 108	12 081 427
Summa götjärn och götstål	24 012	29 856 400	5 388	10 296	22 538 119
Summa <i>smitt</i> stångjärn och -stål	31 312	35 233 259	9 341	10 352	25 423 036
2. Valsat järn och stål:					
a) <i>Ämnen:</i>					
Billets, blooms etc.: av välljärn	516	306 990	—	—	—
» götmetall	234 623	119 626 536	6 773	4 870	7 089 706
Summa billets, blooms etc.	235 139	119 933 526	6 773	4 870	7 089 706
Tubämnerna av götmetall: ihåliga	11 233	10 478 841	1 893	3 040	6 217 841
massiva	11 340	6 907 452	3 194	115	2 441 952
Annat ämnesjärn för manufakturering:					
av välljärn	1 291	987 615	—	—	—
» götmetall	40 528	24 992 826	145	5 696	5 799 686
Summa annat ämnesjärn för manufakturering	41 819	25 980 441	145	5 696	5 799 686
Summa ämnen	299 531	163 300 260	12 005	13 721	21 549 185
b) <i>Grovjärn:</i>					
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant. och platt:					
av välljärn	8 003	4 672 863	2 067	5 374	4 146 907
» götmetall	21 454	15 315 629	4 630	10 970	8 763 785
Summa stångjärn och -stål	29 457	19 988 492	6 697	16 344	12 910 692
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn av götmetall	13 401	9 618 731	2 824	10 288	9 411 777
Järnvägsskenor av götmetall	247	176 250	—	197	141 250
Skarvjärn och bottenplåtar av götmetall	554	387 800	—	554	387 800
Hjulband (tires) av götmetall	5 743	7 325 770	1 246	3 188	5 656 110
Axlar (även blanksvarvade) av götmetall	4 352	4 314 586	1 726	2 594	4 281 306
Annat grovjärn av götmetall	1 383	964 724	300	1 053	943 724
Summa grovjärn	55 137	42 776 353	12 793	34 218	33 732 659

86 TAB. 6 (forts.). STÅNGJÄRN OCH -STÅL JÄMTE ANDRA GRÖVRE TILLVERKNINGAR
AV SMIDESJÄRN ELLER -STÅL ÅR 1918.

Tillverkningar	2		3			4		5		6	
	Hela tillverkningen		Därav till avsalu			genom export	inom landet	Värde i		Värde i kronor	
	Ton	Värde i kronor	Ton		kronor						
c) Mediumjärn:											
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant. och platt: av välljärn	12 183	7 983 107	4 384	6 120	6 704 996						
» götmetall	57 129	40 530 124	14 932	35 330	35 561 216						
Summa stångjärn och -stål	69 312	48 513 231	19 316	41 450	42 266 212						
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn av göt- metall	17 035	12 545 322	3 904	12 567	12 139 362						
Annat mediumjärn: av välljärn	907	553 760	440	—	275 000						
» götmetall	1 579	1 239 600	191	747	738 560						
Summa annat mediumjärn	2 486	1 793 360	631	747	1 013 560						
Summa mediumjärn	88 833	62 851 913	23 851	54 764	55 419 134						
d) Finjärn:											
Band-, söm- och annat finjärn: av välljärn ...	18 793	12 698 915	4 857	11 989	11 620 144						
» götmetall	53 327	40 450 613	9 416	34 310	33 535 229						
Summa finjärn	72 120	53 149 528	14 273	46 299	45 155 373						
Valstråd: av välljärn	3 193	2 158 342	495	618	1 108 342						
» götmetall	84 923	61 144 751	22 220	49 219	51 181 121						
Summa valstråd	88 116	63 303 093	22 715	49 837	52 289 463						
Strips: av välljärn	3 386	1 354 400	717	276	571 920						
» götmetall	7 107	6 838 760	97	2 102	1 930 780						
Summa strips	10 493	8 193 160	814	2 378	2 502 700						
Summa finjärn	170 729	124 645 781	37 802	98 514	99 947 536						
e) Stångjärnsavhugg:											
av välljärn	2 079	934 944	1 838	17	843 854						
» götmetall	21 182	4 264 330	174	—	14 842						
Summa stångjärnsavhugg	23 261	5 199 274	2 012	17	858 696						
f) Plåt:											
Grov- och mediumplåt av götmetall	32 868	33 217 502	6 438	23 421	30 206 282						
Tunnplåt: av välljärn	1 002	1 319 809	130	872	1 319 809						
» götmetall	28 563	37 843 434	1 473	24 992	35 660 667						
Summa tunnplåt	29 565	39 163 243	1 603	25 864	36 980 476						
Summa plåt	62 433	72 380 745	8 041	49 285	67 186 758						
Summa <i>valsat</i> järn och stål	—	—	96 504	250 519	278 693 968						
Summa smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål	—	—	105 845	260 871	304 117 004						
3. Järnmanufaktur och övriga verkstadsprodukter.											
Tackjärns- och metallgjutods	40 366	29 255 635	13 073		12 684 015						
Annat järnmanufaktur	—	—	—		94 682 849						
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—		52 041 653						
Summa järnmanufaktur och övriga produkter	—	—	—		159 408 517						
Summa smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål samt järnmanufaktur och övriga verkstadsprodukter	—	—	—		463 525 521						

Tab. 7. Förbrukningen vid järnverken av träkol år 1918.

L ä n	Träkol av skogsved		Träkol av sågverksribb		Träkol av skogsved och sågverksribb, milkolade och ugnskolade tillsammans	Värde i kronor	Medelvärde per hektoliter i kronor
	Milkolade	Ugnskolade	Milkolade	Ugnskolade			
	Hektoliter	Hektoliter	Hektoliter	Hektoliter			
Stockholms län	428 878	—	405 175	73 000	907 053	2 637 503	2·91
Uppsala län	2 186 642	55 066	504 281	10 000	2 755 989	6 965 264	2·53
Södermanlands län	381 788	—	40 789	—	422 577	1 053 863	2·49
Östergötlands län	359 801	—	896 947	—	1 256 748	3 489 252	2·78
Jönköpings län.....	39 145	—	76 092	—	115 237	325 648	2·83
Kronobergs län.....	840	—	—	—	840	2 730	3·25
Blekinge län.....	—	—	16 273	—	16 273	41 800	2·57
Hallands län	859	—	—	—	859	2 178	2·54
Älvsborgs län	315 222	26 160	113 000	5 777	460 159	1 530 725	3·33
Skaraborgs län.....	35 000	—	—	—	35 000	94 500	2·70
Värmlands län.....	2 951 230	211 330	1 635 518	70 284	3 396 362	8 876 441	2·61
Örebro län	9 241 533	211 666	1 056 711	101 475	10 611 385	28 518 691	2·69
Västmanlands län	5 539 584	291 447	87 590	—	5 918 621	16 414 175	2·77
Kopparbergs län	6 384 765	957 732	35 949	—	7 378 446	17 632 565	2·39
Gävleborgs län.....	5 216 649	1 097 641	1 515 861	—	7 830 151	17 065 525	2·18
Västerbottens län.....	3 620	—	—	—	3 620	10 788	2·98
Norrbottnens län	1 112 849	—	651 895	—	1 764 744	4 612 696	2·61
Hela riket: Hektoliter	34 198 405	2 851 042	5 564 081	260 536	42 874 064	—	—
Värde i kronor	87 651 539	6 639 716	14 239 755	743 334	—	109 274 344	—
Medelvärde per hektoliter i kronor.....	2·56	2·33	2·56	2·85	—	—	2·55

¹⁾ Häri ingår även en mindre kvantitet milkolade träkol av sågverksribb, som ej kunnat särskilt redovisas.

Tab. 8. Uppfordringen ur andra

I tabellen använda

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pall-
Undersökningsarbete = u.

1		2	3	4	5	6
G r u v o r (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings- och stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Stockholms län.						
1	Börstils socken: Södermarksgruvan	1	P	1	20	650
2	Summa för Stockholms län	1	—	1	—	650
3	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Uppsala län.						
4	Dannemora socken } Dannemora gruvor { Källarskärpningen	²⁾ 1	P	1	2	91
		²⁾ 1	T		42	3 719
5	Summa för Uppsala län	2	—	1	—	3 810
6	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Södermanlands län.						
7	Tunabergs socken: Storgruvan	1	u	—	13	⁶⁾ 48
8	Summa för Södermanlands län	1	—	—	13	48
9	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Östergötlands län.						
10	Ringarums socken: Valborgs-, Kjell- och Bäckgruvorna	3	u	—	29	250
11	Stiggruvan	1	u			
12	Godegårds socken: Ammebergsfältet	⁹⁾ 1	I	⁹⁾ —	52	37 594
13	Risinge socken: Södra Sättagruvan	1	D	2	50	30 514
14	Värna och Björsätters socknar: Bersbo gruvfält och Södra Långedalsgruvan	2	Pu	1	52	6 740
15	Summa för Östergötlands län	7	—	3	—	75 348
16	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Jönköpings län.						
17	Alseda socken: Viktorsgruvan	1	u	—	4	50
18	Kleva gruva	1	P	2	50	10 014
19	Fröröys socken: Mossgruvan	1	P	1	26	1 800
20	Ödestuga socken: Spexeryds gruvfält (Tviste- och Hohultsgruvornas utmål)	2	MPTu	1	52	19 359
21	Summa för Jönköpings län	5	—	4	—	31 223
22	Värde i kronor	—	—	—	—	—

¹⁾ Svavelkis, där ej annorlunda anges. — ²⁾ Gruvan är även redovisad i tab. 1. — ³⁾ Ur äldre varp 40 % och 461 ton 35 % Zn, svavelkisen höll 36 % S, och blymalmen höll 40 % Pb. — ⁴⁾ Zinkmalm, därav ur och blymalm. — ⁵⁾ Uppfordringschakt i Örebro län. — ⁶⁾ Zinkmalm. — ⁷⁾ Av den erhållna kopparmalmen 16.5 % Zn. Av den erhållna zinkmalmen höll 32 ton 32.3 % och 126 ton 28.1 % Zn. — ⁸⁾ Molyb-

malmgruvor än järngruvor år 1918.

beteckningar:

brytning i öppna rum; R = rasbrytning; S = skivbrytning; T = takbrytning utan igensättning.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton								Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Bly- (och silver-) malm	Molybdenmalm	Nickelmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾	Summa			
—	—	—	—	—	—	80	80	30	150	1
—	—	—	—	—	—	80	80	—	150	2
—	—	—	—	—	—	4 800	4 800	—	—	3
—	—	{ 39 7 22 }	—	—	—	—	68	{ 47 40 35 4)	{ — — — 5) 369 }	4
—	—	1 130	46	—	—	1 354	³⁾ 2 530	—	⁵⁾ 369	5
—	—	1 198	46	—	—	1 354	2 598	—	369	5
—	—	77 382	4 600	—	—	54 176	136 158	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁷⁾ 180	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁸⁾ 200	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁰⁾ 30 829	12
—	—	—	—	—	—	156	156	20	25 574	13
848	—	158	—	—	—	—	1 006	¹¹⁾ —	1 233	14
848	—	158	—	—	—	156	1 162	—	58 016	15
72 115	—	8 220	—	—	—	4 600	84 935	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 10	17
—	—	—	—	—	¹³⁾ 2 266	—	2 266	—	813	18
90	—	—	—	—	—	—	90	4	500	19
—	1 637	—	—	—	—	—	1 637	30—40	14 929	20
90	1 637	—	—	—	2 266	—	3 993	—	16 252	21
8 000	685 347	—	—	—	390 000	—	1 083 347	—	—	22

erhölls 110 ton zinkmalm och svavelkis. — ⁴⁾ Av den erhållna zinkmalmen höllo 466 ton 47 %, 203 ton äldre varp 116 ton. — ⁶⁾ Till obetydlig del fyndigt (kopparmalm). — ⁷⁾ Koppar- och järnmalm. — ⁸⁾ Kopparhöllo 224 ton 6·8 % Cu och 11·9 % Zn, 145 ton 2·8 % Cu och 6·2 % Zn samt 479 ton 4·1 % Cu och denmalm. — ¹³⁾ Nickel- och kopparförande magnetkis, hållande 1·9 % Ni och 0·53 % Cu.

1	2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton	
Kalmar län.						
1	Misterhults socken: Solstads koppargruvor (darav 2 ej utmålslagda)	5	DP	1	52	2 357
2	Västerrums socken: Skälö södra gruvas utmål	1	I	1	20	1) 60
3	Virserums socken: Virserumsgruvan	1	P	1	40	1 369
4	Gamleby socken: Träsk- och Rummagruvorna	2	Du	—	52	280
5	Summa för Kalmar län	9	—	3	—	4 066
6	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Älvsborgs län.						
7	Ånimssockens socken: Vassvikens gruva	1	P	1	16	1 200
8	Vikens gruva (ej utmålslagd)	1	u	1	16	400
9	Johannes och Gustavs mangan-gruvor	2	DP	1	48	6 376
10	Storgruvan	1	D	1	48	3 200
11	Kingeboles norra gruva	1	D	1	16	800
12	Frössocks och Ånimssockens sockenar { Stora Strands koppargruva	1	u	1	28	4) 520
13	{ Keseboles gruva	1	P	1	21	1 436
14	{ Klapperuds gruva	1	D	1	52	2 683
15	Tydje socken: Rolsby stora mangan-gruva	1	P	1	48	7 202
16	Summa för Älvsborgs län	10	—	9	—	23 817
17	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.						
18	Undenäs socken: Bölets gruvfält (Gumsagruvan)	1	P	1	52	7 692
19	Ransbergs socken: Marhultsgruvan	1	P	1	32	2 785
20	Summa för Skaraborgs län	2	—	2	—	10 477
21	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Värmlands län.						
22	Färnebo socken: Långbansfältet (Stor- och Kollegiigruvorna)	7) 2	PT	2	46	7)
23	Getö stora silvergruva	8) 1	u	1	3	16
24	Glava socken: Glava kopparfält	2	D	—	14	1 050
25	Gåsborns socken: Gåsborns norra och södra mangan-gruvor	2	D	—	6	140

1) Kopparhaltigt. — 2) Nickel- och kopparhaltig magnetkis, hållande 0.88 % Ni och 0.69 % Cu. — vorna äro även upptagna i tab. 1, i vilken tab. det brutna berget och malmen redovisas. — 3) Gruvan är

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Erhållen stufv- och plock- samt annan direkt användbar . malm, i ton								Den direkt använd- bara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Bly-(och silver-) malm	Molyb- den- malm	Nickel- malm	Svavel- och mag- netkis	Summa			
30	—	—	—	—	—	—	30	7—8	1 650	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	2) 214	—	214	2)	993	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3) 200	4
30	—	—	—	—	214	—	244	—	2 843	5
3 375	—	—	—	—	2 142	—	5 517	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3) (400 {200	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	1 085	—	—	—	—	—	1 085	22	—	9
—	800	—	—	—	—	—	800	22	—	10
—	202	—	—	—	—	—	202	22	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	1 280	—	—	—	—	—	1 280	25	—	13
—	767	—	—	—	—	—	767	20	—	14
—	615	—	—	—	—	—	615	22	—	15
—	4 749	—	—	—	—	—	4 749	—	600	16
—	379 920	—	—	—	—	—	379 920	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	5) 479	—	—	—	—	—	479	40	—	18
—	6) 7	—	—	—	—	—	7	28	—	19
—	486	—	—	—	—	—	486	—	—	20
—	156 396	—	—	—	—	—	156 396	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	2 484	—	—	—	—	—	2 484	38	—	22
—	2 650	—	—	—	—	—	2 650	30	—	22
—	414	—	—	—	—	—	414	25	258	22
—	1 508	—	—	—	—	—	1 508	15	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
15	—	—	—	—	—	—	15	4	3) 16 300	23
—	108	—	—	—	—	—	108	9) 12.5	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25

3) Kopparmalm. — 4) Ofyndigt. — 5) Därav ur äldre varp 149 ton. — 6) Därav ur äldre varp 3 ton. — 7) Gru-
även upptagen i tab. 1. — 8) Höllö även 14 % Fe.

1	2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
1 Nordmarks socken: Jakobsbergsgruvan	1	D	1	20	1 829
2 Eda socken: Ämotfors koppargruva, äldre varp (ej utmålslagd)	1	—	1	10	—
3 Summa för Värmlands län	9	—	5	—	3 035
4 Värde i kronor	—	—	—	—	—
Örebro län.					
5 Lerbäck och Hammars socknar: Åmmebergs zinkgruvor	2	I	2	52	44 415
6 Kopparbergs köping: Kaveltorpsfältet (Katarina, Ang- och Haggruvorna)...	3	T	3	52	21 056
7 Ijusnarsbergs socken: Uddgruvan	1	P	1	52	7 545
8 Södra Yxsjögruvan	1	P	1	50	300
9 Hjulsjö socken: Killingsbergsgruvan	1	DP	1	7	115
10 Nora socken: Källgruvan	1	P	1	13	283
11 Grythyttans socken: Sundstvä- och Sundsyragruvorna	2	D	1	8	476
12 Guldsmedshyttans socken: Mårdshyttefältet (Lejlergruvan)	1	M	1	52	73 138
13 Gränshyttefältet (Gullblankagruvan)	⁶⁾ 1	M	1	52	⁶⁾
14 Östra Kärrgruvan	⁶⁾ 1	P	1	52	⁶⁾
15 Ramsbergs socken: Håkansbodafältet	1	M	1	52	22 203
16 Fellingsbro socken: Gästagruvan	1	P	2	39	6 493
17 Ervalla socken: Avdalagruvan	1	P	1	52	11 084
18 Summa för Örebro län	17	—	17	—	187 108
19 Värde i kronor	—	—	—	—	—
Västmanlands län.					
20 Skinnskattebergs socken: Östergruvan, äldre varp..	⁸⁾ 1	—	—	—	—
21 Övre Persgruvan	⁹⁾ 1	—	—	—	⁹⁾
22 Tallbacksgruvan	⁹⁾ 1	—	—	—	⁹⁾
23 Pellegruvan	1	Mu	1	52	8 134
24 Svavelgruvan	1	D	1	41	9 911
25 Norbergs socken: Kallmoragruvan	⁹⁾ 1	—	—	—	⁹⁾
26 Summa för Västmanlands län	6	—	2	—	18 045
27 Värde i kronor	—	—	—	—	—

¹⁾ Zink- och blymalm. — ²⁾ Scheelit (volframalm), därav ur äldre varp 561 ton. — ³⁾ Molybden- och malm redovisas. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 47 ton. — ⁸⁾ Gruvan är även upptagen i tab. 1. — ⁹⁾ Gruvan varp 1 076 ton. — ¹¹⁾ Därav ur äldre varp 245 ton.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Erhållen stufv- och plock-samt annan direkt användbar malm, i ton								Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Bly- (och silver-) malm	Molybdenmalm	Nickelmalm	Svavel- och magnetkis	Summa			
—	23	—	—	—	—	—	23	42	—	1
{ 4 6 }	—	—	—	—	—	—	10	{ 11 3 }	—	2
25	7 187	—	—	—	—	—	7 212	—	574	3
3 730	480 096	—	—	—	—	—	483 226	—	—	4
—	—	7 381	—	—	—	—	7 381	38	24 542	5
{ 60 500 }	—	—	—	—	—	—	500	{ 10 3·3 }	{ ¹⁾ 12 889	6
—	—	—	—	1 035	—	—	1	36·4	6 084	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 861	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	³⁾ 20	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	³⁾ 30	10
—	198	—	—	—	—	—	198	⁴⁾ 11	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁵⁾ 66 083	12
94	—	—	—	—	—	—	94	2	—	13
426	—	—	—	—	—	—	426	4·2	—	14
⁷⁾ 6 227	—	—	—	—	—	—	6 227	2·79	7 400	15
1 148	—	—	—	—	—	—	1 148	4	—	16
—	—	—	—	—	—	283	283	29	10 129	17
8 455	198	7 381	—	1 035	—	283	16 318	—	128 088	18
392 720	1 594	280 478	—	10 920	—	14 283	699 995	—	—	19
77	—	—	—	—	—	—	77	5	—	20
280	—	—	—	—	—	—	280	5·7	—	21
—	—	—	—	—	—	20	20	35	—	22
48	—	—	—	—	—	—	48	7	5 909	23
—	—	—	—	—	—	{ ¹⁰⁾ 3 055 ¹¹⁾ 4 655 }	7 710	{ 25 32 }	—	24
314	—	—	—	—	—	—	314	8·83	—	26
719	—	—	—	—	—	7 730	8 449	—	5 909	27
121 067	—	—	—	—	—	225 535	346 602	—	—	28

malm. — ⁴⁾ Hällo även 7—11 % Fe. — ⁵⁾ Kopparmalm. — ⁶⁾ Gruvan även upptagen i tab. 1, där brutet berg är även upptagen i tab. 1. Den vunna malmen har erhållits vid järnmalmsbrytningen. — ¹⁰⁾ Därav ur äldre

1	2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Kopparbergs län.					
1 Falu stad: Falu gruva	1	{ I D	2	52	{ 105 456 4 391
2 Kopparbergs socken: Svedens gruva (Domängruvan)	1	D	1	50	14 727
3 Svärdsjö socken: Svartviksgruva	1	u	1	52	7 572
4 Bjursås socken: Limbogruvan	1	P	1	38	1 140
5 Vika socken: Nya Kalvbäcksgruvan	1	M	1	52	8 818
6 Silobergs socken: Östra Silobergs Maskingruva	1	u	1	51	5 766
7 Stora Skedvi socken: { Tomtebo- Steffenburgs schakt	1	D	—	32	7 162
8 fältet { Gårdsgruvan	1	u	1	44	8 823
9 Nybergsfältet (Stor- och Storgubbengruvorna)	2	P	2	52	2 150
10 Garpenbergs socken: Ryllshyttfältet (Kompani- gruvan)	1	MP	2	52	6 348
11 Garpenbergs odalfält	1	MS	2	52	23 930
12 Åls socken: Insjöns koppargruva, äldre varp	1	—	—	39	—
13 Brända- och Bondegruvorna	2	D	—	15	9) 70
14 Grangärde socken: Fagerlidsgruvan	1	P	1	28	3 726
15 Saxbergsfältet (Rälänje-, Långfalls- och Godgru- vorna)	3	R	1	52	35 745
16 Ludvika socken: Rösjö-Godgruvan	1	D	1	12	940
17 Snäckaregruvan	1	Du	1	32	2 500
18 Norrbärke socken: Sjövads zink- och silvergruva...	1	D	1	4	2
19 Summa för Kopparbergs län	22	—	19	—	239 266
20 Värde i kronor	—	—	—	—	—
Gävleborgs län.					
21 Ovansjö socken: Västerbergsgruvan	1	P	2	30	900
22 Summa för Gävleborgs län	1	—	2	—	900
23 Värde i kronor	—	—	—	—	—
Jämtlands län.					
24 Åre socken: Gustavs gruvfält (Västra Gustavs- gruvans utmål)	1	PT	1	52	32 325
25 Offerdals socken: Myrgruvan	1	D	1	3	15) 14
26 Summa för Jämtlands län	2	—	2	—	32 339
27 Värde i kronor	—	—	—	—	—
Norrbottens län.					
28 Gällivare socken: Nietsajokki n:o 4	1	—	—	3	—
29 Nautanens malmfält, Nisse	1	D	—	18	500
30 Summa för Norrbottens län	2	—	—	—	500
31 Värde i kronor	—	—	—	—	—
32 Summa för hela riket	96	—	70	—	630 632
33 Värde i kronor	—	—	—	—	—

1) Därav malm ur äldre varp 15 375 ton. — 2) Den erhållna kopparmalmen höll 2·24 % Cu, 2 gr Au 28 % Zn. — 3) Den erhållna kopparmalmen höll 3·5 % Cu och svavelkisen 20 % S. — 4) Den erhållna Pb och svavelkisen 38 % S. — 5) Därav 12 700 ton kopparmalm och 11 230 ton komplexmalm. — 6) Den kopparmalm. — 7) Magnetkis. — 8) Magnet- och svavelkis. — 9) Innehöll även zink. Genomsnittshalt av Pb 28 %,

Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton								Den direkt användbara malmens metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt	Ton	
Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Bly- (och silver-) malm	Molybdenmalm	Nickelmalm	Svavel- och magnetkis	Summa				
929	—	—	—	—	—	111 281	¹⁾ 112 210	²⁾	—	1	
—	—	—	—	—	—	2 152	2 152	27	7 000	2	
75	—	229	—	—	—	—	304	³⁾	1 128	3	
40	—	—	—	—	—	535	575	⁴⁾	—	4	
—	—	3 186	—	—	—	421	3 607	⁵⁾	2 745	5	
—	—	77	—	—	—	442	519	⁶⁾	3 024	6	
—	—	—	—	—	—	1 186	1 186	40	5 411	7	
3 433	—	—	—	—	—	—	3 433	4·4	4 469	8	
—	—	—	275	—	—	—	275	35	200	9	
—	—	321	—	—	—	—	321	37	2 582	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁷⁾ 23 930	11	
—	—	—	—	—	—	3 801	3 801	⁸⁾	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
20	—	—	—	—	—	—	20	2·5	432	14	
8	—	—	—	—	—	—	2 515	8	¹⁰⁾ 26 997	15	
⁹⁾ 2 507	—	—	—	—	—	—	—	4·5		—	16
—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 235	235	32		—	17
—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 800	800	30		—	18
—	—	—	1	—	—	—	1	¹³⁾	—	18	
7 012	—	3 813	276	—	—	120 853	131 954	—	77 918	19	
387 397	—	202 503	78 671	—	—	8 269 789	8 938 360	—	—	20	
—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 295	295	30	—	21	
—	—	—	—	—	—	295	295	—	—	22	
—	—	—	—	—	—	10 900	10 900	—	—	23	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁴⁾ 32 325	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	32 325	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
¹⁶⁾ 20	—	—	—	—	—	—	20	7	—	28	
35	—	—	—	—	—	—	35	4·5	45	29	
55	—	—	—	—	—	—	55	—	45	30	
9 500	—	—	—	—	—	—	9 500	—	—	31	
17 234	14 257	12 550	322	1 035	2 480	130 751	177 595	—	323 039	32	
997 304	1 703 353	568 583	83 271	10 920	392 142	8 584 083	12 339 656	—	—	33	

och 13 gr Ag per ton samt svavelkisen 37·7 % S. — ³⁾ Den erhållna kopparmalmen höll 5 % Cu och zinkmalmen zinkmalmen höll 27 % Zn och svavelkisen 32 % S. — ⁴⁾ Den erhållna zinkmalmen höll 25 % Zn och 9 % erhållna svavelkisen höll 1·15 % Cu och 30 % S. — ⁵⁾ Koppar-, zink- och svavelhaltigt. — ¹⁰⁾ Zink-, bly- och av Ag 200 gr per ton och av Zn 1·44 %. — ¹⁴⁾ Kopparmalm. — ¹⁵⁾ Blyglanshaltigt berg, ej skrätt. — ¹⁶⁾ Ur äldre varp.

Tab. 9. Anrikning av annan

I tabellen använda beteckningar: Slag av anrikning: v = våtanrikning, mv = kombinerad magnetisk

1	2	3	4	5
Anrikningsverk	Slag av anrikning	Antal dygn, var- under anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-	
			Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Kvantitet i ton
Östergötlands län.				
1 Sättra	v	293	Södra Sättragruvan	25 574
2			Summa för Östergötlands län	25 574
3			Värde i kronor	—
Jönköpings län.				
4 Spexeryd	v	70	Spexerydsfältet	7 586
5			Summa för Jönköpings län	7 586
6			Värde i kronor	—
Älvsborgs län.				
7 Vassviken	v	15	Vassvikens gruva	400
8			Summa för Älvsborgs län	400
9			Värde i kronor	—
Värmlands län.				
10 Långban	v	22	Långbansfältet	258
11			Summa för Värmlands län	258
12			Värde i kronor	—
Örebro län.				
13 Åmmeberg	v	293	Åmmebergs gruvor	50 005
14 Kaveltorp	v	300	Kaveltorpsfältet	12 889
15 Uddgruvan	fl	140	Uddgruvan	6 084
16 Södra Yxsjögruvan	v	⁵⁾ 63	Södra Yxsjögruvan	861
17 Leijelgruvan	fl	301	Leijelgruvan	63 460
18 Guldsmedshyttan	mv	299	Gullblankagruvan	⁷⁾ —
19 Avdala	v	281	Avdalagruvan	9 917
20			Summa för Örebro län	143 216
21			Värde i kronor	—
Västmanlands län.				
22 Kallmora	mvfl	173	—	⁸⁾ —
23 Bäckegruvan	mvfl	297	—	⁸⁾ —
24			Summa för Västmanlands län	—
25			Värde i kronor	—

1) Blymalmsligen höll 68.42 % Pb. Av zinkmalmsligen höll 23 291 ton 37.32 % och 170 ton 30.24 %
— 4) MoS₂. — 5) Endast dagskift om 10 timmar. — 6) Woz. — 7) I verket ingående rågods redovisat i tab. 2.
berättelse uppgivna kvantiteten kopparmalmslig erhöles sagda år jämväl 294 ton svavel kisslig, hållande 39 %
38 % S och 4 % Cu.

malm än järnmalm år 1918.

och våtanrikning, fl = flottation, mvfl = kombinerad magnetisk och våtanrikning samt flottation.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
gods	Därur erhållen färdig vara, i ton								
Metallhalt i %	Kopparmalms- slig	Mangan- malms- slig	Zink- malms- slig	Bly- (och silver-) malms- slig	Molybden- malms- slig	Volfram- malms- slig	Svavel- kisslig	Summa	Metall- halt i %
16	—	—	—	—	—	—	4 940	4 940	40
—	—	—	—	—	—	—	4 940	4 940	—
—	—	—	—	—	—	—	371 000	371 000	—
10	— {	607 { 1 604 }	—	—	—	—	—	2 211 {	40 { 15—20 }
—	—	2 211	—	—	—	—	—	2 211	—
—	—	261 536	—	—	—	—	—	261 536	—
1	14	—	—	—	—	—	—	14	6
—	14	—	—	—	—	—	—	14	—
—	2 478	—	—	—	—	—	—	2 478	—
27	—	102	—	—	—	—	—	102	56
—	—	102	—	—	—	—	—	102	—
—	—	15 300	—	—	—	—	—	15 300	—
20·06	—	—	23 461	749	—	—	—	24 210	¹⁾
²⁾	—	—	2 854	595	—	—	—	3 449	³⁾
⁴⁾ 0·77	—	—	—	—	73	—	—	73	⁴⁾ 55
⁵⁾ 3	—	—	—	—	—	3 810	—	4	⁵⁾ 50
⁶⁾ 0·47	2 100	—	—	—	—	—	—	2 100	11·1
—	—	—	—	—	—	—	59	59	35
20	—	—	—	—	—	—	3 111	3 111	37
—	2 100	—	26 315	1 344	73	3 810	3 170	33 006	—
—	929 775	—	1 085 432	1 064 300	1 069 260	114 300	231 881	4 494 948	—
—	174	—	—	—	—	—	—	174	12·4
—	667	—	—	—	—	—	⁷⁾ 280	947	¹⁰⁾
—	841	—	—	—	—	—	280	1 121	—
—	192 475	—	—	—	—	—	36 045	228 520	—

Zn. — ²⁾ 12·9 % Zn och 6·3 % Pb. — ³⁾ Blymalms- och zinkmalms- sligen höll 66·6 % Pb och zinkmalms- sligen 35·7 % Zn. — ⁴⁾ I verket ingående rågods utgöres av avfall från järnmalmsanrikning, se tab. 2. — ⁵⁾ Utöver den i 1917 års S och 4·5 % Cu, med ett värde av 44 100 kronor. — ¹⁰⁾ Kopparmalms- sligen höll 8 % Cu och svavelkiss- ligen

1	2	3	4	5
Anrikningsverk	Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-	
			Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Kvantitet i ton
Kopparbergs län.				
1 Ryllshyttan	v	300	Kompanigruvan	7 770
2 Flogberget	mv	11	Ickorbottenfältet	1 172
3 Gruvgården	fl	200	Garpenbergs odalfält	13 750
	v	240	” ”	10 310
4 Stollbergs- (zink-blyv.	mv	134	Stollbergs-, Ko- och Cederkreutzgruvorna	⁵⁾ —
5 verken (järm-blyv.	v	134	Stollbergsgruvan	⁷⁾ 674
6 Rävåla	⁸⁾	282	Saxbergsfältet	32 563
7			Summa för Kopparbergs län	66 239
8			Värde i kronor	—
Jämtlands län.				
9 Fröå	fl	257	Gustavs gruvfält	32 325
10			Summa för Jämtlands län	32 325
11			Värde i kronor	—
12			Summa för hela riket	275 598
13			Värde i kronor	—

¹⁾ 16·8 % Zn och 2 % Pb. — ²⁾ Zinkmalmsligen höll 31 % Zn och blymalmsligen 62 % Pb. — ³⁾ Rå-60 % Pb och svavelkissligen 36 % S. — ⁴⁾ I verket ingående rågods redovisat i tab. 2. — ⁵⁾ 63·5 % Pb och 2·5 % Pb. — ⁶⁾ 64·5 % Pb och 400 gr Ag per ton. — ⁷⁾ Våtanrikningsverk med kombinerad mekanisk-magnetmalmsligen höll 70 % Pb och zinkkopparmalmsligen 23 % Zn, 7 % Pb, 2·2 % Cu och 190 gr Ag per ton.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
gods	Därur erhållen färdig vara, i ton								
Metallhalt i %	Koppar- malms- slig	Mangan- malms- slig	Zink- malms- slig	Bly- (och silver-) malmslig	Molybden- malms- slig	Volfram- malms- slig	Svavel- kisslig	Summa	Metall- halt i %
1) —	—	—	3 162	70	—	—	—	3 232	2) —
3) 0·58	—	—	—	—	3·216	—	—	3	4) 40
0·91	600	—	—	—	—	—	—	600	14·11
5·4	—	—	—	304	—	—	2 040	2 344	5) —
—	—	—	—	47	—	—	—	47	6) —
7·2	—	—	—	110	—	—	—	110	7) —
10)	—	—	11) 6 480	973	—	—	—	7 453	12) —
—	600	—	9 642	1 504	3·216	—	2 040	13 789	—
—	203 400	—	899 436	870 093	660 700	—	127 200	2 760 829	—
0·6	619	—	—	—	—	—	—	619	19·5
—	619	—	—	—	—	—	—	619	—
—	325 562	—	—	—	—	—	—	325 562	—
—	4 174	2 313	35 957	2 848	76·216	3·810	10 490	55 802	—
—	1 653 690	276 836	1 984 868	1 934 393	1 729 960	114 300	766 126	8 460 173	—

godset höll även 49·5 % Fe, och erhöles ur detsamma jämväl järnmalmslig, se tab. 2. — 4) Blymalmsligen höll 400 gr Ag per ton. — 7) Dessutom, och huvudsakligen, blyhaltigt magnetiskt slam från järn-blyverket, hållande tisk och oljeanrikning. — 10) 8·7 % Zn, 4·2 % Pb och 0·82 % Cu. — 11) Zinkkopparmalmslig. — 12) Bly-

Tab. 10. Uppfordringen ur

1	2	3	4	5	
Stenkolsfältens (-gruvornas)		Antal uppford- rings- schakt	Antal veckor, var- under gruvan arbe- tats	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera) Ton	
belägenhet	n a m n				
Kristianstads län.					
1	Västra Broby m. fl. socknar	Hyllinge ¹⁾	1	52	61 960
2	Björnekulla m. fl. socknar	Ormastorp (Nyvång)	1	48	65 112
3	Summa för Kristianstads län		2	—	127 072
Malmöhus län.					
4	Ekeby socken.....	Skromberga	2	52	101 930
5	Trollenäs m. fl. socknar ...	Stabbarp	²⁾ —	52	1 230
6	Höganäs och Väsby socknar	Höganäs	3	52	³⁾ 158 283
7	Norra Vrams m. fl. socknar	Gunnarstorp	1	49	36 752
8	Södra Vrams m. fl. socknar	Billesholm	4	52	151 180
9	Bjuvs socken	Bjuv ⁴⁾	2	49	100 395
10	Summa för Malmöhus län		12	—	549 770
11	Summa för hela riket		14	—	676 842

¹⁾ Av de redovisade, genom Hyllinge gruvnas schakt uppfordrade, kvantiteterna hava inom Rosendalskon-
inom Bjuvs gruvnas utmål i samma län 9 043 ton kol n:o 1, 705 ton kol n:o 2, 1 404 ton kol n:o 3 och 715
lera. — ⁴⁾ Se även anm. 1.

stenkolsgruvorna år 1918.

E r h å l l e n p r o d u k t										
S t e n k o l					Eldfast lera		Klinkerlera			
N:o 1	N:o 2	N:o 3 (inbegr. flis)	Tillsammans		Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor
T o n			Kvantitet Ton	Värde Kronor						
40 860	1 658	10 385	52 903	1 454 953	—	—	—	—	—	1
34 806	976	20 201	55 483	1 437 724	—	—	—	—	—	2
75 166	2 634	30 586	108 386	2 892 677	—	—	—	—	—	3
1 617	47 963	2 978	52 558	742 233	3 337	18 355	35 808	196 940	4	
—	—	52	52	350	—	—	410	4 100	5	
17 441	39 640	19 017	76 098	2 521 435	52 639	87 907	12 660	21 142	6	
25 131	343	1 394	26 868	874 536	2 838	19 894	—	—	7	
54 816	26 351	—	81 167	4 281 522	48 379	223 992	—	—	8	
36 753	22 612	—	59 365	2 775 863	13 222	64 934	—	—	9	
135 758	136 909	23 441	296 108	11 195 939	120 415	415 082	48 878	222 182	10	
210 924	139 543	54 027	404 494	14 088 616	120 415	415 082	48 878	222 182	11	

cessionen i Malmöhus län brutits 9 572 ton kol n:o 1, 260 ton n:o 2, 2 429 ton n:o 3 och 3 606 ton berg samt ton berg. — ²⁾ Dagbrott. — ³⁾ Därav i dagbrott 21 ton kol n:o 2, 24 ton kol n:o 3 och 12 660 ton klinker-

Tab. 11. Uppfordringen av fältspat och

1		2		3	4
Fältspats- och kvartsbrottens				Antal arbetade fältspats- och kvartsbrott	Antal veckor, varunder brottet arbetats
belägenhet		n a m n			
Stockholms län.					
1	Väddö socken	Mossgruvan		1	52
2	Österåkers socken	Härsbacka		1	48
3		Idsåtra		1	48
4		Ytterby		1	52
5	Djurö socken	Storön		1	53
6	Örnö socken	Lugnet		1	43
7		Summa för Stockholms län		6	—
Kalmar län.					
8	Västervik	Stadsberget och Västralund		2	52
9		Summa för Kalmar län		2	—
Hallands län.					
10	Ås socken	Derome		1	52
11		Summa för Hallands län		1	—
Göteborgs och Bohus län.					
12	Torps socken	Nibe		1	46
13	Dragsmarks socken	Munkeby		1	50
14		Harholmen		1	48
15	Röra socken	Ång		1	22
16		Kärra		1	22
17		Alhagen		1	50
18		Kattsten		1	50
19		Summa för Göteborgs och Bohus län		7	—
Älvsborgs län.					
20	Ånimskogs socken	Kilane		1	35
21		Stora Kilane		1	51
22		Valön		1	47
23		Trollön		1	52
24		Annenäsets kvartsbrott		1	52
25		Annenäsets kvartsitbrott		1	52
26		Summa för Älvsborgs län		6	—
Värmlands län.					
27	Gustav Adolfs socken	Skyttåsen		1	45
28	Färnebo socken	Knuthöjden		1	52
29		Summa för Värmlands län		2	—
Västmanlands län.					
30	Bro socken	Kolsva		1	50
31		Summa för Västmanlands län		1	—
32		Summa för hela riket		25	—

1) Kvartsit. — 2) I summan är erhållen kvartsit, sammanlagt 9 459 ton med ett värde av 129 590

kvarts ur fältspats- och kvartsbrotten år 1918.

5	6	7	8	9	10	11	
Erhållen fältspat					Erhållen kvarts		
1:ma	2:da	Andra kvaliteter	Summa	Värde	Kvantitet	Värde	
T o n				Kronor	Ton	Kronor	
102	3 597	1 812	5 511	72 650	225	2 475	1
2 356	1 051	557	3 964	54 908	6 893	82 702	2
94	75	211	380	3 881	8	101	3
200	198	—	398	7 970	751	7 510	4
—	248	—	248	2 609	—	—	5
1 628	512	—	2 140	56 520	—	—	6
4 380	5 681	2 580	12 641	198 538	7 877	92 788	7
—	—	—	—	—	1) 500	40 000	8
—	—	—	—	—	—	—	9
102	134	298	534	9 030	1 622	19 452	10
102	134	298	534	9 030	1 622	19 452	11
—	129	90	219	2 190	718	7 180	12
15	50	5	70	1 310	76	912	13
1	355	17	373	3 674	26	143	14
60	50	—	110	1 100	50	250	15
10	—	—	10	100	—	—	16
120	135	152	407	7 816	1 703	25 545	17
—	—	—	—	—	151	2 265	18
206	719	264	1 189	16 190	2 724	36 295	19
—	—	—	—	—	691	6 910	20
—	—	—	—	—	1 217	8 519	21
—	—	—	—	—	1) 5 559	55 590	22
—	—	—	—	—	4 212	42 120	23
—	—	—	—	—	19 613	127 484	24
—	—	—	—	—	1) 3 400	34 000	25
—	—	—	—	—	2) 25 733	185 033	26
—	—	—	—	—	3 050	45 750	27
—	—	—	—	—	610	9 150	28
—	—	—	—	—	3 660	54 900	29
2 337	1 149	—	3 486	59 400	719	6 830	30
2 337	1 149	—	3 486	59 400	719	6 830	31
7 025	7 683	3 142	17 850	283 158	2) 42 335	395 298	32

kronor, icke inberäknad.

Tab. 12. Tillverkning av andra metaller än järn och

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela årstillverkningen har uteslutande eller huvudsakligen framställt av utländskt råmaterial Kilogram
	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor	
Guld, bekommet på torra vägen	5 3657	13 171	5 3657	13 171	—
» » på våta vägen	9 6823	24 273	9 6823	24 273	—
Summa guld	14 9980	37 444	14 9980	37 444	—
Silver, bekommet på torra vägen	894 3949	152 046	894 3949	152 046	—
» » på våta vägen	85 3570	14 530	85 3570	14 530	—
Summa silver	979 7519	166 576	979 7519	166 576	—
Verkbly	1 663 470	1 580 296	—	—	—
Blyglete	160 537	422 547	160 537	422 547	—
Frisk- och raffinadbly	2 015 512	3 270 194	1 835 900	3 010 093	—
Antimonbly	225 500	191 675	—	—	—
Nickelkopparskärsten	430 000	252 451	430 000	252 451	—

av diverse vid bergverken beredda produkter år 1918.

1	2	3	4	5	6
(Forts.) Tillverkningar	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela års- tillverkningen har uteslutande eller huvud- sakligen framställtts av utländskt råmaterial Kilogram
	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor	
Kopparskärsten	1 379 860	448 081	234 162	105 372	102 805
Slaggkoppar	235 224	1 062 765	—	—	235 224
Cementkoppar	3 073 451	13 376 214	520 433	2 107 027	3 069 309
Råkoppar	1 111 130	7 292 704	779 066	3 640 000	41 594
Garkoppar	1 892 931	10 456 854	—	—	1 892 931
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	2 145 486	14 542 340	2 145 486	14 542 340	2 145 486
Raffinadkoppar, framställd av bessemerkoppar	804 350	6 057 258	804 350	6 057 258	697 341
Elektrolytkoppar	5 895	39 957	5 895	39 957	5 895
Råzink	3 048 600	2 743 740	—	—	—
Finzink	4 098 160	4 917 792	4 098 160	4 917 792	1 472 516
Magnesiummetall	6 652	129 248	6 652	129 248	6 652
Metalliskt natrium	1 341	4 020	1 341	4 020	—
Blyerts	102 200	36 250	102 200	36 250	—
Brunsten, pulveriserad	77 600	33 148	77 600	33 148	—

Anm. Utöver i tabellen upptagna tillverkningar hava redovisats 4 393 000 kg rostet zinkblände med värde 447 313 kronor, allt för avsalu, och hälllo 3 879 900 kg 30 % och 513 100 kg 26 % Zn. Dessutom hava redovisats 704 460 kg garslagg med värde 895 058 kronor och 421 695 kg raffinadslag med värde 1 289 522 kronor, allt av utländskt råmaterial.

1		2	3
L ä n		Motorer för handkraft	Kreatursvandringar vid gruvbrytning för uppföring och pumpning
		Antal	Antal
1	Stockholms län	2	2
2	Uppsala län	—	—
3	Södermanlands län	1	1
4	Östergötlands län	—	1
5	Jönköpings län	—	—
6	Kalmar län	1	—
7	Kristianstads län	—	—
8	Malmöhus län	—	—
9	Hallands län	1	—
10	Göteborgs och Bohus län	2	—
11	Älvsborgs län	8	—
12	Skaraborgs län	—	—
13	Värmlands län	1	—
14	Örebro län	3	3
15	Västmanlands län	—	1
16	Kopparbergs län	7	1
17	Gävleborgs län	1	—
18	Jämtlands län	—	—
19	Norrbottnens län	—	—
20	Summa	27	9

¹⁾ 1 hydraulisk kompressor à 150 hästkrafter har använts för borring. — ²⁾ Därav 1 vattenpelarmaskin

1		16	17	18	19	20	21	22	23
L ä n		Vattenturbiner				Å n g			
		Vid anriknings- och briketteringsverk				Vid gruv-			
		för omedelbar drift vid anrikningsverk		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner			
						uppföring och pumpning		boring	
		Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter
1	Stockholms län	—	—	—	—	4	61	—	—
2	Uppsala län	—	—	—	—	6	157	1	22
3	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Jönköpings län	—	—	—	—	2	65	—	—
6	Kalmar län	—	—	—	—	²⁾ 3	89	—	—
7	Kristianstads län	—	—	—	—	5	290	—	—
8	Malmöhus län	—	—	—	—	25	1 020	—	—
9	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Älvsborgs län	—	—	—	—	7	172	1	95
12	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Värmlands län	—	—	—	—	³⁾ 2	110	—	—
14	Örebro län	5	190	2	165	8	217	—	141
15	Västmanlands län	1	20	2	235	5	121	—	—
16	Kopparbergs län	—	—	—	—	⁵⁾ 7	215	1	⁶⁾ 97
17	Gävleborgs län	—	—	—	—	⁸⁾ 1	35	—	—
18	Jämtlands län	2	900	—	—	—	—	—	—
19	Norrbottnens län	—	—	—	—	1	9	1	500
20	Summa	8	1 110	4	400	76	2 561	4	855

¹⁾ Därav 40 hkr från den i kol. 32 redovisade motorn. — ²⁾ Därav 1 à 35 hkr även för borring. — även för borring. — ⁶⁾ Därav 72 hkr från två i kol. 20 redovisade motorer — ⁷⁾ Därav 16 hkr från en i kol. av sjömaln.

1		58	59	40	41
L ä n		Oljemotorer (forts.)		Gasmotorer	
		Vid gruvbryt- ningen		För omedelbar drift vid anriknings- verk	
		för drivande av elektricitets- generatorer			
		Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter
1	Stockholms län	—	—	—	—
2	Uppsala län	—	—	—	—
3	Södermanlands län	—	—	—	—
4	Östergötlands län	1	200	—	—
5	Jönköpings län	—	²⁾ 50	1	100
6	Kalmar län	—	—	—	—
7	Kristianstads län	—	—	—	—
8	Malmöhus län	—	—	—	—
9	Hallands län	—	—	—	—
10	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—
11	Älvsborgs län	—	—	—	—
12	Skaraborgs län	—	—	—	—
13	Värmlands län	—	—	—	—
14	Örebro län	—	—	—	—
15	Västmanlands län	—	—	—	—
16	Kopparbergs län	1	330	—	—
17	Gävleborgs län	—	—	—	—
18	Jämtlands län	—	—	—	—
19	Norrbottnens län	—	—	—	—
20	Summa	2	580	1	100

¹⁾ Därav 1 à 25 hkr även för borrnig. — ²⁾ Från den i kol. 32 redovisade motorn. — ³⁾ Även för
⁴⁾ Därav 1 à 45 hkr även för borrnig.

1		52	53	54	55	56	57
L ä n		Summa motorer					
		Vid gruvbryt-					
		för omedelbar drift av maskiner					
		uppfordring och pumpning		borrnig		andra ändamål	
		Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter
1	Stockholms län	18	447	2	125	8	212
2	Uppsala län	19	524	6	493	22	286
3	Södermanlands län	18	448	5	315	17	292
4	Östergötlands län	13	409	5	395	5	71
5	Jönköpings län	7	195	5	230	—	—
6	Kalmar län	4	115	1	12	—	—
7	Kristianstads län	24	885	49	501	—	—
8	Malmöhus län	56	2 031	28	305	7	125
9	Göteborgs och Bohus län	1	8	—	—	—	—
10	Älvsborgs län	9	207	2	155	1	18
11	Skaraborgs län	3	90	2	210	—	—
12	Värmlands län	20	917	3	295	33	659
13	Örebro län	142	5 084	46	4 170	96	1 670
14	Västmanlands län	80	3 005	22	2 178	68	1 196
15	Kopparbergs län	202	9 544	54	6 293	167	3 715
16	Gävleborgs län	8	309	3	275	1	20
17	Jämtlands län	5	75	1	100	2	7
18	Norrbottnens län	62	2 258	9	3 710	330	14 686
19	Summa	691	26 551	243	19 762	757	22 957

42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
Elektriska motorer										
Vid gruvbrytningen						Vid anriknings- och briketteringsverk				
för uppfordring och pumpning		för borring		för andra ändamål		vid anrikningsverk		vid brikettering		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
1) 12	380	2	125	7	207	11	400	6	137	1
13	367	3	431	22	286	—	—	—	—	2
17	443	5	315	17	292	7	192	—	—	3
13	409	5	395	4	63	33	755	—	—	4
4	120	4	110	—	—	—	—	—	—	5
3) 1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	6
19	595	49	501	—	—	—	—	—	—	7
31	1 011	28	305	—	—	9	217	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1	25	1	60	—	—	—	—	—	—	11
2	50	1	4) 170	—	—	—	—	—	—	12
5) 14	737	3	295	33	659	8	232	—	—	13
125	4 575	42	3 635	93	1 624	188	6 604	38	507	14
6) 71	2 776	21	2 118	67	1 174	147	4 774	19	135	15
192	9 204	51	6 025	164	3 606	260	8 129	8	68	16
7	274	3	275	1	20	8	215	14	212	17
5	75	1	100	2	7	9	357	—	—	18
57	2 177	8	3 210	321	14 542	96	2 992	5	38	19
584	23 244	227	18 120	731	22 480	776	24 867	90	1 097	20

borring. — 4) Därav 115 hkr från i kol 42 redovisade motorer. — 5) Därav 1 à 10 hkr även för borring. —

58	59	60	61	62	63	64	65	66	67
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

(utom motorer för handkraft och kreatursvandrings)

ningen		Vid anriknings- och briketteringsverk				Vid gruvbrytning, anriknings- och briketteringsverk sammanlagt				
för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar maskindrift		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar maskindrift		för drivande av elektricitets-generatorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
1	375	17	537	—	—	45	1 321	1	375	1
1	30	—	—	—	—	47	1 303	1	30	2
6	300	7	192	—	—	47	1 247	6	300	3
2	212	33	755	—	—	56	1 630	2	212	4
1	200	1	100	—	—	13	525	1	200	5
—	—	—	—	—	—	5	127	—	—	6
7	10 150	—	—	—	—	73	1 386	7	10 150	7
7	435	9	217	—	—	100	2 678	7	435	8
—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	9
—	—	—	—	—	—	12	380	—	—	10
—	—	—	—	—	—	5	300	—	—	11
3	460	8	232	—	—	64	2 103	3	460	12
27	3 175	233	7 516	2	165	517	18 440	29	3 340	13
8	2 080	167	4 929	2	235	337	11 308	10	2 315	14
16	4 930	268	8 197	—	—	691	27 749	16	4 930	15
—	—	22	427	—	—	34	1 031	—	—	16
—	—	11	1 257	—	—	19	1 439	—	—	17
6	9 235	101	3 030	—	—	502	23 684	6	9 235	18
85	31 582	877	27 389	4	400	2 568	96 659	89	31 982	19

Tab. 14. Motorer, använda vid järn-

	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13	
			Vattenhjul		Vattenturbiner				Ångmaskiner				Ång-													
			för omedelbar drift av maskiner och apparater		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater													
			Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter		
1. Vid järnverk.																										
1	Stockholms län.....	—	—	1	39	—	—	7	295	2	79	—	—													
2	Uppsala län	19	769	24	1 122	10	1 250	7	376	1	60	—	—													
3	Södermanlands län.	1	30	5	300	7	1 865	1	100	1	250	—	—													
4	Östergötlands län...	4	74	40	2 461	11	1 430	6	448	1	200	—	—													
5	Jönköpings län.....	2	10	—	—	—	—	2	35	—	—	—	—													
6	Kronobergs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—													
7	Blekinge län.....	—	—	1	500	4	1 081	—	—	1	500	—	—													
8	Malmöhus län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—													
9	Hallands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—													
10	Älvsborgs län.....	—	—	2	220	5	2 120	3	365	—	—	—	—													
11	Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—													
12	Värmlands län.....	11	324	79	10 277	33	39 075	1	250	—	—	—	—													
13	Örebro län.....	24	372	83	7 991	67	16 581	13	709	1	300	—	—													
14	Västmanlands län...	9	222	49	3 573	26	9 645	6	440	1	175	2	305													
15	Kopparbergs län.....	12	286	59	10 571	22	36 372	9	12 705	—	—	—	—													
16	Gävleborgs län.....	14	190	39	2 742	32	4 988	16	2 617	2	170	—	—													
17	Västerbottens län...	3	45	2	75	—	—	—	—	—	—	—	—													
18	Norrbottnens län....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—													
19	Summa	99	2 322	384	39 871	217	114 407	71	18 340	10	1 734	2	305													
2. Vid andra bergverk.																										
20	Jönköpings län.....	1	2	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—													
21	Malmöhus län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	630	—	—													
22	Älvsborgs län.....	—	—	2	260	2	240	—	—	—	—	—	—													
23	Västmanlands län...	—	—	—	—	1	42	—	—	1	150	—	—													
24	Kopparbergs län.....	—	—	—	—	—	—	1	30	—	—	—	—													
25	Summa	1	2	2	260	4	297	1	30	3	780	—	—													
26	Summornas summa	100	2 324	386	40 131	221	114 704	72	18 370	13	2 514	2	305													

verk och andra bergverk, år 1918.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
turbiner		Oljemotorer		Gasmotorer				Elektriska motorer		Summa motorer				
för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer				för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		
Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	
1	150	2	30	—	—	—	—	23	998	33	1 362	3	229	1
4	388	—	—	—	—	—	—	153	3 146	203	5 413	15	1 698	2
1	550	—	—	—	—	3	4 500	197	7 010	204	7 440	12	7 165	3
1	150	2	95	—	—	—	—	48	1 060	100	4 138	13	1 780	4
2	60	—	—	—	—	—	—	—	—	4	45	2	60	5
—	—	—	—	—	—	—	—	10	65	10	65	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	87	1 902	88	2 402	5	1 581	7
—	—	—	—	—	—	—	—	37	444	37	444	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	15	236	15	236	—	—	9
—	—	3	70	—	—	—	—	352	5 143	360	5 798	5	2 120	10
—	—	—	—	—	—	—	—	24	128	24	128	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	589	11 332	680	22 183	33	39 075	12
3	2 660	—	—	—	—	—	—	695	12 566	815	21 638	71	19 541	13
5	2 350	—	—	—	—	—	—	725	19 623	791	24 163	32	12 170	14
1	300	—	—	2	700	—	—	1 143	40 277	1 225	64 539	23	36 672	15
—	—	—	—	—	—	4	1 700	1 282	28 670	1 351	34 219	38	6 858	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	120	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	46	879	46	879	—	—	18
18	6 608	7	195	2	700	7	6 200	5 426	133 479	5 991	195 212	252	128 949	19
—	—	—	—	—	—	—	—	41	808	42	810	1	15	20
—	—	—	—	—	—	—	—	125	1 495	125	1 495	2	630	21
—	—	—	—	—	—	—	—	131	1 184	133	1 444	2	240	22
—	—	—	—	—	—	—	—	7	145	7	145	2	192	23
—	—	—	—	—	—	—	—	17	536	18	566	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	321	4 168	325	4 460	7	1 077	25
18	6 608	7	195	2	700	7	6 200	5 747	137 647	6 316	199 672	259	130 026	26

Tab. 15. Vid bergverken använd förvaltningspersonal (utom arbetsgivare) år 1918.

1 L ä n	2 Företagsledare (verkställande direktör, disponent, förvaltare, o. s. v.)	3 Teknisk förvaltningspersonal (företagsledaren oräknad)		5 Kontorspersonal		7 Lagerbokhållare, butiksbiträden m. m.		9 Resande i firmans tjänst	10 Summa
		Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
1. Vid järngruvor, -anriknings- och briketteringsverk.									
Stockholms län	2	—	—	2	—	—	—	—	4
Uppsala län	1	2	—	4	—	—	—	—	7
Södermanlands län	2	4	—	4	—	—	—	—	10
Östergötlands län	—	1	—	2	—	—	—	—	3
Malmöhus län	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Värmlands län	4	5	—	7	1	—	—	—	17
Örebro län	20	14	—	24	2	2	—	—	62
Västmanlands län	10	18	—	21	1	11	—	—	61
Kopparbergs län	24	42	3	74	7	5	—	—	155
Gävleborgs län	2	—	—	1	—	1	—	—	4
Norrbottnens län	5	49	—	30	2	12	—	—	98
Summa	70	136	3	169	13	31	—	—	422
2. Vid andra malmgruvor och anrikningsverk.									
Östergötlands län	2	3	—	6	—	1	—	—	12
Jönköpings län	3	6	—	4	—	—	—	—	13
Kalmar län	1	1	—	2	—	—	—	—	4
Älvsborgs län	3	2	—	5	—	1	—	—	11
Skaraborgs län	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Värmlands län	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Örebro län	6	15	—	21	1	4	—	—	47
Västmanlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kopparbergs län	10	11	—	17	1	2	—	—	41
Gävleborgs län	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Jämtlands län	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Norrbottnens län	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Summa	29	41	—	57	2	8	—	—	137
3. Vid stenkolsgruvor.									
Kristianstads län	2	2	—	9	1	3	—	—	17
Malmöhus län	4	29	—	34	3	—	—	—	70
Summa	6	31	—	43	4	3	—	—	87

TAB. 15 (forts.). VID BERGV. ANV. FÖRVALTNINGSPEL (UTOM ARBETSGIV.) ÅR 1918. 113

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä n	Företagsledare (verkställande direktör, disponent, förvaltare o. s. v.)	Teknisk förvaltningspersonal (företagsledaren oräknad)		Kontorspersonal		Lagerbokhållare, butiksbiträden m. m.		Resande i firmans tjänst	Summa
	Män	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
4. Vid fältspats- och kvartsbrott.									
Stockholms län	3	1	—	—	2	1	—	—	7
Kalmar län	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Hallands län	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Göteborgs och Bohus län	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Älvsborgs län	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	9	1	—	—	3	1	—	—	14
5. Vid järnverk.									
Stockholms län	4	6	—	10	—	—	—	—	20
Uppsala län	9	20	—	58	5	7	—	—	99
Södermanlands län	8	26	—	56	2	14	—	1	107
Östergötlands län	7	49	—	47	1	3	5	—	112
Jönköpings län	—	1	—	2	—	—	—	—	3
Kronobergs län	1	1	—	2	—	—	—	—	4
Blekinge län	2	8	—	20	6	3	—	—	39
Malmöhus län	1	2	—	3	1	4	—	—	11
Hallands län	1	3	—	4	—	—	—	—	8
Älvsborgs län	7	67	—	74	13	14	—	—	175
Skaraborgs län	1	3	—	3	—	1	—	—	8
Värmlands län	11	70	1	84	9	14	—	—	189
Örebro län	29	124	—	256	12	4	—	—	425
Västmanlands län	18	81	—	161	3	3	—	—	266
Kopparbergs län	21	108	—	157	3	4	1	—	294
Gävleborgs län	13	129	—	153	24	2	—	1	322
Västerbottens län	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Norrbottnens län	2	10	—	9	—	2	—	—	23
Summa	135	709	1	1 099	79	75	6	2	2 106
6. Andra bergverk.									
Jönköpings län	2	10	—	6	1	2	—	—	21
Malmöhus län	1	10	—	17	—	—	—	—	28
Älvsborgs län	3	9	—	9	—	2	—	—	23
Västmanlands län	2	2	—	4	—	—	—	—	8
Kopparbergs län	1	1	—	1	—	—	—	—	3
Summa	9	32	—	37	1	4	—	—	83
Summa vid samtliga bergverk	258	950	4	1 405	102	122	6	2	2 849

¹⁾ Dessutom i Kronobergs län 1 föreståndare för sjömalmsläkt.

Tab. 16. Antal bergverksarbetare med fördelning efter skilda slag av bergverk år 1918.

L ä n	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Kvinnor		Summa arbetare			Dagsverken
	M ä n						Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Tillsammans	
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år						
1. Vid järngruvor:												
Stockholms län	54	—	35	2	89	11	—	—	191	—	191	51 046
Uppsala län	96	—	—	—	197	37	1	1	330	2	332	95 177
Södermanlands län	82	—	3	—	172	30	5	—	287	5	292	75 105
Östergötlands län	38	—	—	—	46	11	—	—	95	—	95	27 741
Jönköpings län	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3	9
Värmlands län	106	3	—	—	160	45	13	4	314	17	331	95 579
Örebro län	829	1	62	1	856	194	47	10	1 943	57	2 000	540 265
Västmanlands län	447	2	41	—	498	80	50	35	1 068	85	1 153	329 406
Kopparbergs län	1 369	6	52	—	1 819	276	14	—	3 522	14	3 536	999 099
Gävleborgs län	66	—	—	—	116	22	3	2	204	5	209	54 155
Norrbottnens län	490	7	661	22	1 183	159	—	—	2 522	—	2 522	731 833
	3 577	19	857	25	5 136	865	133	52	10 479	185	10 664	2 999 415
2. Vid andra malmgruvor:												
Stockholms län	6	—	—	—	7	—	—	—	13	—	13	1 400
Uppsala län	2	—	—	—	4	4	—	6	10	6	16	2 825
Södermanlands län	5	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	351
Östergötlands län	73	1	23	—	33	9	—	—	133	—	139	38 568
Jönköpings län	56	—	—	—	80	19	1	—	155	1	156	41 047
Kalmar län	19	—	3	—	39	1	1	—	62	1	63	16 488
Älvsborgs län	36	—	4	—	40	11	—	—	91	—	91	25 011
Skaraborgs län	23	—	—	—	19	12	2	—	54	2	56	15 491
Värmlands län	6	—	48	—	13	3	—	—	70	—	70	3 699
Örebro län	255	2	7	—	292	50	7	2	606	9	615	163 429
Västmanlands län	—	—	10	—	13	—	—	—	23	—	23	4 655
Kopparbergs län	245	—	27	—	345	38	5	—	655	5	660	173 597
Gävleborgs län	5	—	—	—	6	1	—	—	12	—	12	2 222
Jämtlands län	35	—	2	—	14	2	—	—	53	—	53	15 172
Norrbottnens län	4	—	3	—	4	—	—	—	11	—	11	561
	770	3	127	—	909	150	16	8	1 959	24	1 983	504 516
3. Vid stenkolsgruvor:												
Kristianstads län	331	23	—	—	155	7	8	—	516	8	524	127 064
Malmöhus län	1 202	118	26	—	553	58	5	—	1 957	5	1 962	519 486
	1 533	141	26	—	708	65	13	—	2 473	13	2 486	646 550

1) Häri ingå ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med brytning av kopparmalm. — 2) Häri ingå ej de arbetare, som jämlikt annu. 1 redan äro redovisade bland arbetare vid järngruvor.

TAB. 16 (forts.). ANTAL BERGVERKSARBETARE MED FÖRDELNING EFTER 115
BERGVERK ÅR 1918.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Kvinnor		Summa arbetare			Dagsverken
	M ä n						Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Tillsammans	
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år						
4. Vid fältspatsbrott:												
Stockholms län	11	—	26	—	34	5	11	4	76	15	91	24 629
Kalmar län.....	—	—	11	—	—	—	—	—	11	—	11	2 750
Hallands län.....	—	—	6	1	—	—	—	—	7	—	7	2 075
Göteborgs o. Bohus län	4	—	10	—	23	3	1	1	40	2	42	9 562
Älvsborgs län.....	—	—	32	—	1	1	—	—	34	—	34	7 983
Värmlands län.....	—	—	8	1	23	—	—	—	32	—	32	5 071
Västmanlands län.....	—	—	5	—	6	4	—	—	15	—	15	3 015
	15	—	98	2	87	13	12	5	215	17	232	55 085

	2	3	4	5	6	7	8	9
	Män		Kvinnor		Summa arbetare			Dagsverken
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Tillsammans	
5. Vid anrikningsverk för järnmalm:								
Stockholms län	24	12	—	—	36	—	36	10 684
Södermanlands län	22	4	—	—	26	—	26	6 866
Östergötlands län	12	1	—	—	13	—	13	2 964
Malmöhus län	9	—	—	—	9	—	9	505
Värmlands län	9	1	—	—	10	—	10	3 114
Örebro län	206	31	—	—	237	—	¹⁾ 237	62 801
Västmanlands län	227	81	—	—	308	—	²⁾ 308	87 977
Kopparbergs län	267	59	—	—	326	—	³⁾ 326	86 561
Gävleborgs län	7	—	—	—	7	—	7	2 429
Norrbottnens län.....	139	24	—	—	163	—	163	48 393
	922	213	—	—	1 135	—	1 135	312 294
6. Vid anrikningsverk för annan malm:								
Östergötlands län	48	—	—	—	48	—	48	15 685
Jönköpings län	5	3	—	—	8	—	8	2 379
Älvsborgs län	5	—	—	—	5	—	5	1 500
Värmlands län	3	1	—	—	4	—	4	1 080
Örebro län	211	16	3	3	227	6	233	60 950
Kopparbergs län	85	11	—	—	96	—	96	25 035
Jämtlands län	15	—	—	—	15	—	15	3 855
	372	31	3	3	403	6	⁴⁾ 409	110 484

¹⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av svavelkis. — ²⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av kopparmalm. — ³⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av blymalm. — ⁴⁾ Här ingår ej de arbetare, som jämlikt anm. 1—3 redan äro redovisade bland arbetare vid anrikningsverk för järnmalm.

116 TAB. 16 (forts.). ANTAL BERGVERKSARBETARE MED FÖRDELNING EFTER BERGVERK ÅR 1918.

L ä n	Män		Kvinnor		Summa arbetare			Dagsverken
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Tillsammans	
	7. Vid briketteringsverk:							
Stockholms län	33	5	—	—	38	—	38	13 710
Örebro län	94	13	—	—	107	—	107	29 615
Västmanlands län	53	2	—	—	55	—	55	13 988
Kopparbergs län	36	14	—	—	50	—	50	2 929
Gävleborgs län	28	—	—	—	28	—	28	5 638
Norrbottnens län	32	—	—	—	32	—	32	9 760
	276	34	—	—	310	—	310	75 640

Arbetare vid fabrikationen				Lagerarbetare, packkarlar, lastare, drängar m. m.				Summa arbetare			Dagsverken	
Män		Kvinnor		Män		Kvinnor		Män	Kvinnor	Tillsammans		
Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år					
8. Vid järnverk:												
Stockholms län	359	33	—	—	39	1	—	—	432	—	432	95 616
Uppsala län	1 055	96	—	—	137	16	—	—	1 304	—	1 304	359 446
Södermanlands län	817	75	59	3	96	4	4	—	992	66	1 058	222 156
Östergötlands län	1 656	126	7	—	79	1	—	—	1 862	7	1 869	564 491
Jönköpings län	47	3	—	—	—	—	—	—	50	—	50	11 939
Kronobergs län	49	12	—	—	—	—	—	—	61	—	61	19 032
Blekinge län	483	40	7	1	4	—	—	—	527	8	535	162 719
Malmöhus län	149	3	—	—	3	—	—	—	155	—	155	29 787
Hallands län	42	5	—	—	14	—	—	—	61	—	61	1 830
Älvsborgs län	1 694	239	9	—	126	20	3	—	2 079	12	2 091	567 885
Skaraborgs län	74	—	—	—	—	—	—	—	74	—	74	20 535
Värmlands län	3 349	574	57	12	18	1	—	—	3 942	69	4 011	1 147 518
Örebro län	4 209	430	—	—	227	26	—	—	4 892	—	4 892	1 460 943
Västmanlands län	3 014	299	—	—	541	69	—	—	3 923	—	3 923	1 121 136
Kopparbergs län	4 559	454	7	5	353	74	—	—	5 440	12	5 452	1 632 569
Gävleborgs län	4 531	362	4	—	—	—	—	—	4 893	4	4 897	1 322 170
Västerbottens län	16	6	—	—	—	—	—	—	22	—	22	4 212
Norrbottnens län	243	18	—	—	50	10	—	—	321	—	321	100 825
	26 346	2 775	150	21	1 687	222	7	—	31 030	178	31 208	8 844 809

9. Vid andra bergverk:												
Jönköpings län	105	—	—	—	31	1	—	—	137	—	137	29 290
Malmöhus län	323	18	—	—	4	—	—	—	345	—	345	102 380
Älvsborgs län	274	19	—	—	—	—	—	—	293	—	293	88 743
Västmanlands län	130	2	—	—	—	—	—	—	132	—	132	39 852
Kopparbergs län	296	13	—	—	15	—	1	—	324	1	325	84 902
	1 128	52	—	—	50	1	1	—	1 231	1	1 232	345 167
Summa för samtliga bergverk	42 887	4 388	327	89	1 737	223	8	—	49 235	424	49 659	13 896 093

¹⁾ Därav 544 991 dagsverken utförda av i kol. 6—9 redovisade lagerarbetare, packkarlar, lastare, drängar m. m.
²⁾ Därav 12 910 dagsverken, utförda av i kol. 6—9 redovisade lagerarbetare, packkarlar, lastare, drängar m. m.
³⁾ Dessutom hava med upptagning och rengöring av sjömalmer sysselsatts 17 män, alla över 18 år, därav i Jönköpings län 2, i Jönköpings och Kronobergs län 10, i Kronobergs län 2 och i Kalmar län 3, för vilka redovisats resp. 11, 1 722, 230 och 6 dagsverken.

Tab. 17. Antal bergverksarbetare år 1918.

Sammandrag.

L ä n	Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk							Vid övriga bergverk							S u m m a	
	Över 18 år		Under 18 år		Summa		Dags- verken	Över 18 år		Under 18 år		Summa		Dags- verken	Arbetare	Dags- verken
	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor		Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor			
Stockholms län	319	11	35	4	354	15	101 469	398	—	34	—	432	—	95 616	801	197 085
Uppsala län	299	1	41	7	340	8	98 002	1 192	—	112	—	1 304	—	359 446	1 652	457 448
Södermanlands län ...	284	5	34	—	318	5	82 322	913	63	79	3	992	66	222 156	1 381	304 478
Östergötlands län ...	273	—	22	—	295	—	84 958	1 735	7	127	—	1 862	7	564 491	2 164	649 449
Jönköpings län	144	1	22	—	166	1	43 435	183	—	4	—	187	—	41 229	354	84 664
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	49	—	12	—	61	—	19 032	61	19 032
Kalmar län	72	1	1	—	73	1	19 238	—	—	—	—	—	—	—	74	19 238
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	487	7	40	1	527	8	162 719	535	162 719
Kristianstads län.....	486	8	30	—	516	8	127 064	—	—	—	—	—	—	—	524	127 064
Malmöhus län	1 790	5	176	—	1 966	5	519 991	479	—	21	—	500	—	132 167	2 471	652 158
Hallands län	6	—	1	—	7	—	2 075	56	—	5	—	61	—	1 830	68	3 905
Göteborgs o. Bohus län	37	1	3	1	40	2	9 562	—	—	—	—	—	—	—	42	9 562
Älvsborgs län	118	—	12	—	130	—	34 494	2 094	12	278	—	2 372	12	656 628	2 514	691 122
Skaraborgs län	42	2	12	—	54	2	15 491	74	—	—	—	74	—	20 535	130	36 026
Värmlands län	376	13	54	4	430	17	108 543	3 367	57	575	12	3 942	69	1 147 518	4 458	1 256 061
Örebro län	2 812	57	308	15	3 120	72	857 060	4 436	—	456	—	4 892	—	1 460 943	8 084	2 318 003
Västmanlands län	1 300	59	169	35	1 469	85	439 041	3 685	—	370	—	4 055	—	1 160 988	5 609	1 600 029
Kopparbergs län	4 245	19	404	—	4 649	19	1 287 221	5 223	8	541	5	5 764	13	1 717 471	10 445	3 004 692
Gävleborgs län	228	3	23	2	251	5	64 444	4 531	4	362	—	4 893	4	1 322 170	5 153	1 356 614
Jämtlands län	66	—	2	—	68	—	19 027	—	—	—	—	—	—	—	68	19 027
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	16	—	6	—	22	—	4 212	22	4 212
Norrbottnens län	2 516	—	212	—	2 728	—	790 547	293	—	28	—	321	—	100 825	3 049	891 372
Summa	15 413	177	1 561	68	16 974	245	4 703 984	29 211	158	3 050	21	32 261	179	9 189 976	149 659	13 896 960

1) Dessutom 17 arbetare över 18 år, som varit sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer och för vilka redovisats sammanlagt 1 969 dagsverken.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9
		M u t -								
		Järn- malm	Silver- och bly- malm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Molyb- den- malm	Svavel- kis	
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:										
1	Stockholms län	10	—	¹⁾ 1	—	—	3	—	—	4
2	Uppsala län	1	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Södermanlands län	²⁾ 7	—	³⁾ 2	—	—	—	—	—	—
4	Östergötlands län	3	—	⁴⁾ 11	—	—	⁵⁾ 3	—	—	4
5	Jönköpings län	—	—	⁶⁾ 4	—	—	—	—	—	—
6	Kalmar län	—	—	⁷⁾ 12	—	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län	11	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	—	1	—
9	Älvsborgs län	⁸⁾ 8	—	2	3	—	—	—	—	—
10	Skaraborgs län	—	—	—	4	—	—	—	—	—
11	Värmlands län	16	1	23	1	⁹⁾ 4	—	—	1	—
12	Örebro län	26	10	18	—	3	2	—	4	34
13	Västmanlands län	¹⁰⁾ 14	—	¹¹⁾ 2	—	—	—	—	1	—
14	Kopparbergs län	¹²⁾ 94	¹³⁾ 13	¹⁴⁾ 39	—	¹⁵⁾ 4	—	¹⁶⁾ 2	¹⁷⁾ 14	—
15	Gävleborgs län	13	—	3	—	—	—	—	—	—
16	Västernorrlands län	—	¹⁸⁾ 2	¹⁹⁾ 8	—	—	—	—	—	—
17	Jämtlands län	4	²⁰⁾ 4	²¹⁾ 43	8	—	—	—	—	19
18	Västerbottens län	4	²²⁾ 4	²³⁾ 88	4	—	—	—	—	²⁴⁾ 78
19	Norrbottnens län	²⁵⁾ 130	²⁶⁾ 62	²⁷⁾ 165	—	—	—	—	3	²⁸⁾ 39
20	Summa	341	96	421	20	17	3	12	192	
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:										
21	Stockholms län	49	²⁹⁾ 5	3	—	—	1	—	—	³⁰⁾ 3
22	Uppsala län	21	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Södermanlands län	³¹⁾ 68	³²⁾ 16	—	—	—	1	—	—	—
24	Östergötlands län	24	2	³⁴⁾ 43	—	³⁵⁾ 8	³⁶⁾ 9	—	—	6
25	Jönköpings län	5	—	³⁷⁾ 43	1	2	—	—	—	³⁸⁾ 4
26	Kalmar län	1	—	³⁹⁾ 27	—	—	—	—	1	—
27	Kristianstads län	3	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Älvsborgs län	⁴⁰⁾ 57	1	43	12	2	—	—	—	—
29	Skaraborgs län	—	—	1	25	—	—	—	—	—
30	Värmlands län	57	5	37	1	⁴¹⁾ 47	—	—	—	—
31	Örebro län	236	62	39	3	11	2	12	—	38
32	Västmanlands län	74	⁴²⁾ 4	⁴³⁾ 3	—	—	⁴⁴⁾ 1	—	—	⁴⁵⁾ 2
33	Kopparbergs län	⁴⁷⁾ 264	7	⁴⁸⁾ 59	⁴⁹⁾ 1	⁵⁰⁾ 20	—	⁵¹⁾ 6	⁵²⁾ 7	—
34	Gävleborgs län	39	3	9	—	2	—	1	1	3
35	Västernorrlands län	82	—	⁵⁴⁾ 8	—	—	—	—	—	1
36	Jämtlands län	8	⁵⁵⁾ 1	⁵⁶⁾ 84	—	—	—	4	—	⁵⁷⁾ 8
37	Västerbottens län	—	⁵⁸⁾ 1	⁵⁹⁾ 101	—	⁶⁰⁾ 3	—	—	—	4
38	Norrbottnens län	101	⁶¹⁾ 28	⁶²⁾ 89	—	—	—	—	20	5
39	Summa	1 089	135	589	43	97	18	40	81	
40	Summornas summa	1 430	231	1 010	63	114	21	52	273	

¹⁾ Kopparmalm och svavelkis. — ²⁾ Därav 3 järn- och manganmalm. — ³⁾ Därav 1 koppar- och blymalm. — ⁶⁾ Därav 1 koppar- och svavelkis. — ⁷⁾ Därav 3 koppar- och svavelkis samt 1 koppar- och malm, magnet- och svavelkis. — ¹¹⁾ Därav 1 kopparmalm och magnetkis. — ¹²⁾ Därav 1 järnmalm och svavelkis. — ¹³⁾ Därav 11 bly- och järnmalm. — ¹⁴⁾ Därav 15 koppar- och svavelkis, 4 koppar- och zinkmalm, 1 koppar- och velkis. — ¹⁶⁾ Därav 1 molybden- och zinkmalm samt 1 molybden- och silvermalm. — ¹⁷⁾ Därav 10 svavel- och svavelkis. — ²⁰⁾ Endast blymalm. — ²¹⁾ Därav 12 kopparmalm och svavelkis, 2 kopparmalm och magkoppar- och zinkmalm samt svavelkis. — ²²⁾ Silver-, bly- och zinkmalm. — ²³⁾ Därav 60 kopparmalm och — ²⁴⁾ Därav 37 svavel- och magnetkis. — ²⁵⁾ Därav 3 järn- och manganmalm. — ²⁶⁾ Därav 25 endast blyglans. malm och blyglans samt 18 kopparmalm och grafit. — ²⁸⁾ Därav 26 svavel- och magnetkis samt 11 svavelkis 1 järn- och manganmalm. — ³²⁾ Därav 11 bly- och zinkmalm. — ³³⁾ Magnetkis, koppar-, kobolt- och nickel- magnetkis. — ³⁵⁾ Zink- och blymalm. — ³⁶⁾ Därav 7 nickel- och kopparmalm samt 2 nickelmalm och svavelkis, 7 kopparmalm, magnet- och svavelkis, 1 koppar- och nickelmalm, 1 koppar- och zinkmalm samt 1 2 koppar- och magnetkis, 1 koppar-, nickel- och arsenikmalm, 1 koppar- och nickelmalm samt 1 koppar- och zinkmalm. — ⁴³⁾ Därav 1 kopparmalm och svavelkis samt 1 koppar- och järnmalm. — ⁴⁴⁾ Nickelmalm 1 järnmalm och svavelkis, 2 järn- och kopparmalm, 1 järn-, koppar- och blymalm, 2 järnmalm och apatit 1 koppar- och molybdenmalm, 2 koppar- och blymalm, 1 koppar-, guld-, vismut- och manganmalm samt 1 koppar- zinkmalm och svavelkis. — ⁵¹⁾ Därav 1 molybden- och järnmalm. — ⁵²⁾ Därav 1 svavel- och magnetkis. silvermalm. — ⁵⁶⁾ Därav 25 kopparmalm och svavelkis samt 5 kopparmalm och magnetkis. — ⁵⁷⁾ Därav 2 svavel-, magnet- och arsenikkis. — ⁶⁰⁾ Zink- och blymalm. — ⁶¹⁾ Därav 2 silver-, bly-, zink- och järn- och magnetkis, 7 koppar- och koboltmalm samt 6 koppar- och koboltmalm samt magnet-, svavel- och arsenikkis

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
s e d l a r , g ä l l a n d e .											
Magnet- kis	Grafit	Arsenik- malm	Kobolt- malm	Krom- malm	Vis- mut- malm	Anti- mon- malm	Tenn- malm	Apatit	Magnesit	Titan- malm	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	47
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93
—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183
—	23	—	—	—	—	—	—	29	16	—	467
—	42	—	—	—	—	1	1	29	16	2	1193
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
³³⁾ 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	147
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	403
⁴⁶⁾ 3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	369
—	—	—	—	—	⁵³⁾ 5	—	—	—	—	—	64
—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	104
2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149
—	19	—	—	25	—	—	—	—	—	—	148
—	—	30	—	9	—	—	—	—	—	—	360
5	83	—	—	—	—	—	—	29	—	—	—
12	114	30	6	34	5	—	—	29	—	—	2322
12	156	30	6	34	5	1	1	58	16	2	3515

zinkmalm samt 1 kopparmalm och svavelkis. — ⁴⁾ Därav 1 koppar- och svavelkis. — ⁵⁾ Därav 1 zink- och nickelmalm. — ⁸⁾ Därav 1 järn- och manganmalm. — ⁹⁾ Därav 1 zink- och blymalm. — ¹⁰⁾ Därav 1 järn- och koboltmalm, 1 järnmalm, koppar- och svavelkis samt 8 järn-, bly- och zinkmalm. — molybdenmalm samt 1 koppar- och nickelmalm. — ¹⁵⁾ Därav 2 zink- och blymalm samt 1 zinkmalm och svavelkis och magnetkis samt 1 svavelkis, zink- och silvermalm. — ¹⁸⁾ Endast silvermalm. — ¹⁹⁾ Därav 1 kopparmalm netkis, 1 kopparmalm, svavel- och magnetkis, 4 koppar- och silvermalm, 3 koppar- och blymalm samt 2 svavelkis, 6 koppar- och blymalm, 1 koppar-, zink- och blymalm samt 10 koppar- och blymalm samt magnetkis. — ²⁷⁾ 7 kopparmalm och svavelkis, 45 kopparmalm och magnetkis, 31 koppar- och molybdenmalm, 7 koppar- och apatit — ²⁹⁾ Därav 4 bly- och zinkmalm. — ³⁰⁾ Därav 1 svavelkis, zink- och kopparmalm. — ³¹⁾ Därav malm. — ³⁴⁾ Därav 6 koppar- och svavelkis, 3 koppar- och järnmalm, 4 koppar- och zinkmalm samt 1 koppar- och nickelmalm. — ³⁷⁾ Därav 12 koppar- och svavelkis, 10 koppar-, zink- och blymalm, 8 koppar- och zinkmalm samt koppar- och blymalm samt magnetkis. — ³⁸⁾ Därav 2 guldhaltig svavelkis. — ³⁹⁾ Därav 3 koppar- och svavelkis, järnmalm. — ⁴⁰⁾ Därav 37 järn- och manganmalm. — ⁴¹⁾ Därav 26 zink- och blymalm. — ⁴²⁾ Därav 1 bly- och magnetkis. — ⁴⁵⁾ Därav 1 svavelkis, nickel- och koboltmalm. — ⁴⁶⁾ Magnet- och svavelkis. — ⁴⁷⁾ Därav samt 1 järnmalm, koppar- och svavelkis. — ⁴⁸⁾ Därav 9 koppar- och zinkmalm, 20 kopparmalm och svavelkis, och nickelmalm. — ⁴⁹⁾ Brunsten. — ⁵⁰⁾ Därav 8 zink- och blymalm, 7 zink-, bly- och kopparmalm samt 2 — ⁵³⁾ Vismut-, kobolt- och nickelmalm. — ⁵⁴⁾ Därav 1 koppar- och järnmalm samt svavelkis. — ⁵⁵⁾ Endast svavel- och magnetkis. — ⁵⁸⁾ Endast blymalm. — ⁵⁹⁾ Därav 1 kopparmalm och svavelkis samt 3 kopparmalm, malm samt 3 bly- och silvermalm samt arsenikkis. — ⁶²⁾ Därav 2 koppar- och nickelmalm, 9 kopparmalm

Tab. 19. Antal utmål, tilldelade under år 1918.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
L ä n	Järn- malm	Silver- och bly- malm	Kop- par- malm	Man- gan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Molyb- den- malm	Svavel- kis	Grafit	Summa
Stockholms län	4	1	—	—	—	—	—	1	—	6
Uppsala län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Södermanlands län	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Östergötlands län	—	—	4	—	—	2	—	—	—	6
Jönköpings län	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Älvsborgs län	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5
Värmlands län	6	—	2	—	—	—	—	—	—	8
Örebro län	27	1	1	—	1	—	1	13	—	44
Västmanlands län	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Kopparbergs län	34	1	2	—	4	—	—	4	—	45
Gävleborgs län	5	—	1	—	—	—	—	—	—	6
Jämtlands län	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Norrbottnens län	20	—	—	—	—	—	—	1	18	39
Summa	113	3	12	5	5	2	1	19	18	178

Tab. 20. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmälen¹⁾ år 1918.

1	2	3	4	5	6	7	8
A n t a l u t m å l							
med arbetsskyldigheten fullgjord							
genom arbete under året			genom arbete under föregående år		genom erläg- gande av avgift	under vilo- stånd	Summa
med	utan	i när- grän- sande utmål					
malmfångst							
A. Vid järngruvor, belägna i:							
Stockholms län	9	4	18	5	2	48	86
Uppsala län	10	12	9	3	13	14	61
Södermanlands län	11	7	19	4	13	7	61
Östergötlands län	1	14	—	2	4	8	29
Jönköpings län	—	—	—	—	24	6	30
Kalmar län	—	—	—	—	2	1	3
Värmlands län	9	10	7	2	17	²⁾ 70	115
Örebro län	74	30	74	22	133	215	548
Västmanlands län	53	24	95	22	68	180	442
Kopparbergs län	112	68	103	60	183	³⁾ 343	869
Gävleborgs län	6	3	4	4	5	15	37
Västernorrlands län	—	—	—	—	22	—	22
Västerbottens län	—	—	—	—	6	10	16
Norrbottnens län	95	67	175	39	72	232	680
Summa (A)	380	239	504	163	564	1149	⁴⁾ 2 999

¹⁾ Beträffande stenkolsgruvor jämväl de enligt lagen den 28 maj koncessionerade områden. —
²⁾ Därav 16 med förlängt vilostånd. — ³⁾ Därav 31 med förlängt vilostånd. — ⁴⁾ Dessutom har arbetsskyldig-
heten fullgjorts genom arbete under året med malmfångst vid 13 sjömalmsutmål, därav 5 i Jönköpings län,
5 i Jönköpings och Kronobergs, 1 i Kronobergs samt 2 i Kalmar län, genom arbete under året utan malm-
fångst vid 8 sjömalmsutmål, i Jönköpings län, samt genom arbete under föregående år vid 32 sjömalmsutmål,
därav 7 i Jönköpings, 7 i Jönköpings och Kronobergs samt 18 i Kronobergs län.

1	2	3	4	5	6	7	8
	A n t a l u t m å l						
	med arbetsskyldigheten fullgjord					under vilo- stånd	Summa
	genom arbete under året			genom arbete under före- gående år	genom erläg- gande av avgift		
	<i>med</i>	<i>utan</i>	i när- grän- sande utmål				
	malm(stenkols- fångst)						
B. Vid andra gruvor, utom stenkolsgruvor, belägna i:							
Stockholms län	1	4	22	1	4	—	32
Södermanlands län	—	2	—	—	13	—	15
Östergötlands län	4	9	19	1	15	3	51
Jönköpings län	4	3	24	—	2	50	83
Kalmar län	7	2	—	3	4	9	25
Älvsborgs län	8	6	56	—	2	—	72
Skaraborgs län	2	2	12	1	—	—	17
Värmlands län	6	6	11	2	17	2	44
Örebro län	13	14	21	3	25	9	85
Västmanlands län	1	2	—	7	6	16	32
Kopparbergs län	20	16	30	12	36	¹⁾ 45	159
Gävleborgs län	1	2	—	—	5	2	10
Västernorrlands län	—	2	—	—	—	—	2
Jämtlands län	2	6	—	6	1	10	25
Västerbottens län	—	2	—	—	—	7	9
Norrbottnens län	2	37	113	13	132	21	318
Summa (B)	71	115	308	49	262	²⁾ 174	979
C. Vid stenkolsgruvor, belägna i:							
Kristianstads län:							
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886	3	2	—	—	—	—	5
Malmöhus län:							
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886	7	2	—	—	—	2	11
b) Utmål enligt äldre författning	41	—	292	12	—	—	345
Summa (C)	51	4	292	12	—	2	361
Summornas summa	502	358	1 104	224	826	1 325	4 339

¹⁾ Därav 15 med förlängt vilostånd. — ²⁾ Dessutom 3 kalkgruveutmål i Örebro län försvarade genom vilostånd.

Tab. 21. Antal utmål, för vilka vilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L ä n	Av bergmästarne beviljade vilostånd för									Av bergs- överst. bev. <i>förlängning</i> av vilostånd	Summa utmål
	Järn- malm	Silver- och bly- malm	Koppar- malm	Zink- malm	Svavel- kis	Grafit	Stenkol	Kalksten	Summa		
Uppsala län	9	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9
Södermanlands län	3	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4
Östergötlands län	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9
Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	41	—	41	—	41
Värmlands län	8	—	—	—	—	—	—	—	8	2	10
Örebro län	48	5	3	1	—	—	—	3	60	¹⁾ 4	64
Västmanlands län	24	—	—	—	—	—	—	—	24	3	27
Kopparbergs län	93	—	2	—	—	—	—	—	95	11	106
Gävleborgs län	7	—	—	1	—	—	—	—	8	—	8
Norrbottnens län	37	6	—	—	8	1	—	—	52	14	66
Summa	231	11	5	2	8	1	41	3	302	44	346

¹⁾ Därav 2 å kalkbrott.

Tab. 22. Bergverken, fördelade efter arbetsgivare, år 1918.

(Gruvor, ur vilka malm erhållits under redogörelseåret, samt andra verk, vilka under året varit i gång.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
L ä n	Antal gruvor, anriknings- och briketteringsverk samt fältspats- och kvartsbrott				Antal järnverk				Antal andra bergverk				Summa bergverk			
	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa
	enskild person	aktiebolag	annat bolag		enskild person	aktiebolag	annat bolag		enskild person	aktiebolag	annat bolag		enskild person	aktiebolag	annat bolag	
	Stockholms län	1	12	2	15	1	3	—	4	—	—	—	—	2	15	2
Uppsala län	—	9	11	20	—	7	2	9	—	—	—	—	—	16	13	29
Södermanlands län	2	9	3	14	—	4	1	5	—	—	—	—	2	13	4	19
Östergötlands län	—	7	1	1) 8	—	6	1	7	—	—	—	—	—	13	2	15
Jönköpings län	1	5	—	6	1	1	—	2	1	1	—	—	3	7	—	10
Kronobergs län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Kalmar län	2	3	6	11	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	4	6
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	1	1	1	2
Kristianstads län	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Malmöhus län	—	7	—	7	—	2	—	2	—	1	—	—	1	10	—	10
Hallands län	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
Göteborgs och Bohus län	3	4	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	7
Älvsborgs län	1	12	3	16	—	10	—	10	1	1	—	—	2	23	3	28
Skaraborgs län	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Värmlands län	—	20	1	21	1	10	—	11	—	—	—	—	1	30	1	32
Örebro län	5	68	22	1) 95	1	29	2	32	—	—	—	—	6	97	24	127
Västmanlands län	4	57	6	67	3	16	—	19	—	3	—	—	3	7	6	89
Kopparbergs län	6	113	14	133	5	15	1	21	—	3	—	—	3	11	131	157
Gävleborgs län	2	7	—	9	1	11	—	12	—	—	—	—	3	18	—	21
Jämtlands län	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Västerbottens län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Norrbottnens län	1	41	—	42	—	2	—	2	—	—	—	—	1	43	—	44
Summa	28	330	70	478	13	119	8	140	2	11	—	13	43	510	78	631

1) Ämmebergs gruvor i Östergötlands och Örebro län äro i tabellen endast redovisade på sistnämnda län.

Tab. 23. För bevillning uppskattad inkomst av bergverksrörelsen år 1918.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n	Järngruvor, -anriknings- och briketteringsverk		Stenkolsgruvor		Andra gruvor och anrikningsverk samt fältspats- och kvartsbrott		Järnverk		Andra bergverk		S u m m a	
	Antal taxerade gruvor och verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor, verk och brott	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor, brott och verk	Uppskattad inkomst Kronor
Stockholms län	1	2 800	—	—	4	52 990	4	1 180 280	—	—	9	1 236 070
Uppsala län	19	271 062	—	—	—	—	8	3 575 492	—	—	27	3 846 554
Södermanlands län	5	321 519	—	—	—	—	5	4 801 869	—	—	10	5 123 388
Östergötlands län	1	64 900	—	—	¹⁾ 1	33 360	7	4 708 902	—	—	9	4 807 162
Jönköpings län	—	—	—	—	2	89 840	2	260 100	1	2 805	5	352 745
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	1	86 628	—	—	1	86 628
Kalmar län	—	—	—	—	2	9 800	—	—	—	—	2	9 800
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	1	1 352 450	—	—	1	1 352 450
Kristianstads län	—	—	2	1 293 880	—	—	—	—	—	—	2	1 293 880
Malmöhus län	—	—	6	3 886 339	—	—	—	—	1	1 777 053	7	5 663 392
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	1	707	—	—	—	—	1	707
Älvsborgs län	—	—	—	—	5	41 400	8	5 022 546	2	1 428 382	15	6 492 328
Skaraborgs län	—	—	—	—	1	1 314	1	299 160	—	—	2	300 474
Värmlands län	11	601 490	—	—	—	—	8	19 548 604	—	—	19	20 150 094
Örebro län	57	4 453 398	—	—	²⁾ 3	439 920	24	17 673 576	—	—	84	22 566 894
Västmanlands län	46	1 875 650	—	—	1	4 470	18	17 385 654	1	11 235	66	19 277 009
Kopparbergs län	78	6 069 518	—	—	8	5 618 332	18	16 942 814	—	—	104	28 630 664
Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	11	18 766 862	—	—	11	18 766 862
Norrbottnens län	39	15 657 159	—	—	—	—	1	1 154 040	—	—	40	16 811 199
Summa	257	29 317 496	8	5 180 219	28	6 292 133	117	112 758 977	5	3 219 475	³⁾ 415	156 768 300

¹⁾ Taxerad även i Örebro län. — ²⁾ Därav 1 gruva taxerad även i Östergötlands län. — ³⁾ Därav 1 gruva såsom taxerad i 2 olika län räknad två gånger.

Järnmalsbrytningen i olika länder åren 1871—1915 i 1000 ton.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
År	Sve- rige	Fin- land	Ryska riket	Tyska riket och Luxem- burg	Bel- gien	Stor- britan- nien och Irland	Frank- rike	Spa- nien	Ita- lien	Öster- rike	Ungern (med Slavo- nien och Kroa- tien)	Alge- riet	Ame- rika- s För- enta Stater	Övriga länder (Kuba, Grek- land, Kanada m. fl.)	Summa för samtliga järn- malms- produ- cerande länder
1871	663	41	791	4 368	697	16 597	2 100	586	86	772	321	172	3 440	48	30 682
1872	732	67	825	5 896	750	16 851	3 081	722	163	928	350	391	5 140	66	35 962
1873	833	58	843	6 178	504	15 827	3 051	812	259	1 040	350	421	5 160	62	35 398
1874	926	60	874	5 138	527	15 083	2 516	423	280	907	423	460	4 840	63	32 520
1875	822	83	981	4 730	365	16 075	2 506	520	228	705	390	523	4 080	61	32 069
1876	797	73	938	4 712	269	17 112	2 393	885	232	555	347	512	3 760	79	32 664
1877	739	30	816	4 980	234	16 961	2 426	1 578	230	539	346	454	4 160	70	33 563
1878	677	34	877	5 462	207	15 979	2 470	1 703	190	666	331	376	4 640	71	33 683
1879	645	45	954	5 860	195	14 611	2 271	1 754	187	628	321	418	5 528	74	33 491
1880	775	38	986	7 239	254	18 315	2 874	3 565	289	697	446	614	7 234	78	43 404
1881	826	30	987	7 600	223	17 726	3 032	3 503	421	619	466	657	8 534	212	44 836
1882	893	28	1 050	8 263	209	18 321	3 467	4 726	242	903	546	567	9 300	207	48 722
1883	885	31	966	8 757	216	17 662	3 298	4 526	204	882	598	557	9 260	199	48 041
1884	909	47	968	9 006	176	16 397	2 977	3 907	225	974	651	493	7 762	208	44 700
1885	873	30	1 064	9 158	187	15 666	2 318	3 933	201	932	651	419	7 722	259	43 413
1886	872	28	1 061	8 486	153	14 336	2 286	4 167	209	796	635	433	10 160	420	44 042
1887	903	31	1 325	9 351	172	13 308	2 579	6 796	231	847	566	438	11 481	436	48 464
1888	960	35	1 366	10 664	186	14 825	2 842	5 610	177	1 069	634	384	12 256	605	51 553
1889	986	49	1 591	11 002	181	14 780	3 070	5 711	173	1 115	666	352	14 750	678	55 104
1890	941	59	1 736	11 410	172	14 002	3 472	6 546	221	1 362	792	475	16 293	874	58 355
1891	987	59	1 940	10 658	202	12 983	3 579	4 882	216	1 231	876	405	14 825	2 145	54 988
1892	1 294	58	1 986	11 539	210	11 494	3 707	5 436	214	993	921	453	16 557	2 320	57 182
1893	1 484	54	2 041	11 458	239	11 383	3 517	5 498	191	1 109	977	394	11 773	2 330	52 448
1894	1 927	58	2 420	12 392	311	12 566	3 772	5 397	188	1 215	901	344	12 070	2 347	55 918
1895	1 905	68	2 859	12 350	313	12 817	3 680	5 514	183	1 385	955	318	16 213	2 570	61 130
1896	2 039	75	3 130	14 162	307	13 920	4 062	6 763	204	1 449	1 270	374	16 262	2 600	66 617
1897	2 087	89	4 024	15 466	241	14 008	4 582	7 420	201	1 614	1 421	441	17 798	2 772	72 164
1898	2 303	69	4 802	15 893	217	14 405	4 731	7 197	190	1 734	1 667	474	19 588	2 800	76 070
1899	2 435	80	5 687	17 990	201	14 693	4 986	9 398	237	1 725	1 568	551	25 086	3 015	87 652
1900	2 610	91	6 100	18 964	248	14 253	5 448	8 676	247	1 894	1 634	602	28 003	3 015	91 785
1901	2 795	65	4 750	16 570	219	12 472	4 791	7 907	232	1 963	1 557	515	29 359	3 100	86 295
1902	2 897	60	4 024	17 964	166	13 641	5 004	7 904	241	1 744	1 562	525	36 125	3 200	95 057
1903	3 678	59	4 236	21 231	184	13 936	6 219	8 304	375	1 716	1 439	589	35 582	3 200	100 748
1904	4 085	47	5 193	22 047	207	13 995	7 023	7 965	410	1 719	1 524	469	28 088	3 200	95 972
1905	4 366	48	4 976	23 444	177	14 825	7 395	9 077	367	1 914	1 661	569	43 209	3 300	115 328
1906	4 503	36	5 345	26 735	233	15 749	8 481	9 448	384	2 254	1 698	780	48 516	3 200	127 362
1907	4 480	33	5 452	27 697	316	15 984	10 009	9 896	518	2 540	1 666	974	52 551	3 200	135 316
1908	4 713	9	5 578	24 278	189	15 272	10 057	9 272	557	2 632	1 937	944	56 361	3 000	114 999
1909	3 886	5	5 171	25 506	206	15 219	12 450	9 786	531	2 490	1 965	836	53 087	3 300	134 438
1910	5 553	5	4 595	28 710	123	15 470	14 478	8 667	576	2 628	1 906	1 065	57 800	3 500	145 076
1911	6 154	2	6 941	29 879	151	15 767	16 385	8 774	374	2 766	1 950	1 026	44 578	3 500	138 247
1912	6 701	3	8 209	32 692	167	14 011	19 045	9 139	582	2 927	1 991	1 235	56 033	4 200	156 935
1913	7 479	5	9 000	28 608	150	16 253	21 714	9 862	603	3 039	1 433	1 349	62 972	4 200	166 667
1914	6 588	4	25 513	82	14 661	82	14 661	6 820	706	2 281	1 514	42	103	4 200	
1915	6 887	4	23 786	5	14 463	5	14 463	5 618	680	2 547	819	56	425	4 200	

Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1917 i 1000 ton.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
År	Sve- rige	Fin- land	Ryska riket	Tyska riket och Luxem- burg	Bel- gien	Stor- britan- nien och Irland	Frank- rike	Span- ien	Ita- lien	Öster- rike	Ungern (med Slavon- ien och Kroa- tien)	Ame- rikas För- enta Stater	Övriga länder	Summa för samtliga tack- järns- produ- cerande länder
1871	299	21	359	1 564	609	6 733	859	53	17	260	133	1 734	211	12 852
1872	339	19	399	1 988	656	6 850	1 218	56	24	313	147	2 590	244	14 843
1873	346	24	380	2 241	607	6 671	1 382	43	29	371	163	2 602	266	15 125
1874	328	25	379	1 906	533	6 087	1 416	40	29	332	162	2 439	240	13 916
1875	351	21	427	2 029	542	6 467	1 448	37	28	303	160	2 056	250	14 119
1876	352	26	442	1 846	491	6 661	1 435	44	19	273	127	1 899	247	13 862
1877	345	22	400	1 933	470	6 714	1 507	47	16	259	129	2 100	252	14 194
1878	341	14	417	2 148	519	6 483	1 521	67	19	293	141	2 338	235	14 536
1879	342	18	433	2 227	389	6 091	1 400	69	12	286	118	2 786	240	14 411
1880	406	23	448	2 729	608	7 873	1 725	86	17	320	144	3 897	308	18 584
1881	430	22	469	2 914	625	8 275	1 886	114	28	380	164	4 211	301	19 819
1882	399	22	479	3 381	727	8 724	2 039	120	25	436	176	4 697	330	21 555
1883	423	18	482	3 470	783	8 666	2 069	140	24	522	177	4 669	313	21 756
1884	431	23	509	3 601	751	7 937	1 872	124	18	540	195	4 163	301	20 465
1885	465	24	528	3 687	713	7 534	1 631	159	16	499	216	4 109	261	19 842
1886	442	18	531	3 529	702	7 122	1 517	148	12	485	235	5 774	298	20 813
1887	457	21	612	4 024	756	7 680	1 567	165	12	512	193	6 520	301	22 820
1888	457	20	667	4 337	827	8 127	1 683	165	12	586	204	6 594	352	24 031
1889	421	15	740	4 525	832	8 456	1 734	198	13	617	239	7 725	362	25 877
1890	456	24	927	4 658	788	8 031	1 962	171	14	666	299	9 350	524	27 870
1891	491	23	1 005	4 641	684	7 525	1 897	149	12	617	305	8 412	410	26 171
1892	486	24	1 014	4 937	753	6 817	2 057	134	13	631	310	9 304	437	26 917
1893	453	21	1 160	4 966	745	7 089	2 003	135	8	663	319	7 239	442	25 263
1894	463	21	1 313	5 380	819	7 546	2 070	124	10	742	330	6 764	450	26 032
1895	463	23	1 431	5 465	829	7 827	2 004	180	9	779	349	9 597	413	29 369
1896	494	26	1 841	6 373	959	8 798	2 340	101	7	817	401	8 761	437	31 355
1897	538	33	1 836	6 881	1 035	8 937	2 484	147	8	888	421	9 807	450	33 465
1898	532	27	2 195	7 313	983	8 769	2 534	114	12	958	469	11 962	587	36 455
1899	498	27	2 684	8 143	1 036	9 454	2 568	113	19	997	471	13 843	860	40 713
1900	527	31	2 876	8 521	1 019	9 052	2 699	91	24	1 000	456	14 014	850	41 160
1901	528	31	2 830	7 880	764	8 056	2 389	136	25	1 030	451	16 138	1 024	41 232
1902	538	30	2 563	8 530	1 069	8 818	2 405	259	25	992	435	18 108	1 075	44 847
1903	507	23	2 421	10 018	1 216	9 078	2 840	303	28	971	416	18 298	900	47 019
1904	529	16	2 962	10 104	1 307	8 700	3 000	284	28	988	387	16 762	1 000	46 067
1905	539	22	2 100	10 988	1 310	9 746	3 077	306	31	1 120	421	23 362	1 010	54 032
1906	605	16	2 334	12 478	1 431	10 312	3 319	387	30	1 222	420	25 714	1 000	59 268
1907	616	15	2 753	13 046	1 428	10 083	3 589	385	32	1 383	440	26 195	1 000	60 965
1908	568	12	2 748	11 814	1 206	9 438	3 391	375	113	1 467	523	16 191	1 000	48 846
1909	445	9	2 871	12 918	1 632	9 819	3 632	389	208	1 465	579	26 108	1 100	61 175
1910	604	8	3 031	14 793	1 851	10 172	4 031	373	353	1 505	487	27 741	1 200	66 149
1911	634	9	3 579	15 567	2 045	9 679	4 507	408	303	1 596	502	24 028	1 200	64 057
1912	700	10	4 185	17 869	2 345	8 891	4 948	366	380	1 760	553	30 204	1 200	73 411
1913	730	9	4 548	19 309	2 485	10 479	5 311	427	437	1 758	600	31 214	1 200	78 507
1914	640	10	4 261	14 390	1 454	9 006	5 025	435	385	1 353	600	23 721	1 200	62 480
1915	761	10	4 600	11 790	68	8 934	4 750	419	395	1 429	600	30 395	1 300	65 451
1916	733	10	4 350	13 190	198	9 192	1 447	448	386	1 405	600	40 064	1 600	73 623
1917	829	10	3 215	13 142	8	9 571	1 684	471	397	1 396	600	39 239	1 600	72 162

Av Kungl. Kommerskollegium

intill den 31 december 1919 offentliggjorda häften av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1917.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1918.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrien.

Läder-, hår- och gummivaruindustrien.

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft.

HANDEL. Årgångarna 1911—1917.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1917.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1918 samt av årgången 1919 häft. 1—11.

ÖVRIGA PUBLIKATIONER:

BRÄNSLEFÖRBRUKNINGEN ÅREN 1913—1917 vid industriella anläggningar, kommunikationsanstalter samt allmänna verk och inrättningar. Specialundersökning.